

ဟူရိုန် တီချော့သးထီကို

လိာ်စိာ်စု

၂၀၂၂-၂၀၂၃

လံာ်ခိၣ်တီၤလၢတၢ်ကွၢ်ယုအီၤ

- ၁. လံာ်ခိၣ်တီၤလၢ တၢ်ကွၢ်ယုအီၤ ၁-၃
- ၂. တၢ်ကစီၣ်လၢကွၢ်ခိၣ်.....၄
- ၃. တၢ်တီၢ်ကျဲၤ, တၢ်ထံၣ်စိ, ဒီး တၢ်လၢပနၢ်တဖၣ် ၅
- ၄. ပုၤမၤတၢ်ဖိ အမံၤအသၢ်အလံာ်.....၆-၉
  - ၄.၁. ဟူရိၣ်ကွၢ်ကမံးတံာ်
  - ၄.၂. ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤ ပုၤပၤဆုၤရၢၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်
  - ၄.၃. တီၤထီၣ်ကွၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်
- ၅. လံာ်န့ၣ်လံာ်လၢ.....၁၀
- ၆. တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် ၁၁-၁၉
  - ၆.၁. အဲးဖံအံအၢ်ရၢၣ်ဖံၣ်အ့ၣ်(FERPA) တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ
  - ၆.၂. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်တကွၢ်တလီၤပုၤနီၣ်တဂၤ
  - ၆.၃. အကူၣ် ၅၀၄ အမဲရကၤ က့ကွၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
  - ၆.၄. ပုၤက့ပုၤကွၢ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်
  - ၆.၅. မိၢ်ပၢ်, ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်, မ့တမ့ၢ် ပုၤကွၢ်ဖိ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢအကၤတြီယၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်တဲဖျါထီၣ်အီၤ
  - ၆.၆. ပုၤကွၢ်ဖိ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ တၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့
  - ၆.၇. ကမုၢ် တၢ်ဟးဆါတၢ်လၢ ကွၢ်ပုၤ
  - ၆.၈. ပုၤအဲၣ်ဒီးလီၤတၢ်, တၢ်သိၣ်လိ အတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်
    - ၆.၈.၁. ယူၢ်အဲးစံးအ့ၣ်-USDA- အတၢ်န့ၣ်ကျဲ
  - ၆.၉. ဖိးသဲး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အကျိၤအကျဲ
- ၇. တၢ်ဟဲတုၤဆူကွၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ.....၁၉- ၂၀
  - ၇.၁. တၢ်ဟဲတုၤဆူကွၢ် ဒီး ဟါခိကွၢ်ပျါ
  - ၇.၂. တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်တဟဲထီၣ်ကွၢ် ဒီး တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ တၢ်မၤဝံၤက့ၤလံာ် ခိဖျိ တၢ်တဟဲထီၣ်ကွၢ်တဖၣ်
    - ၇.၁.၁ တၢ်တဟဲထီၣ်ကွၢ်, တၢ်ယုခွဲး ဒီး တၢ်တယုခွဲး
    - ၇.၁.၂ တၢ်ဟဲထီၣ်ကွၢ်စၢၤခံ
  - ၈.၂. ပုၤကွၢ်ဖိ ဟးထီၣ်ကွၢ်ကွၢ်, လဲၤထီၣ်ကွၢ်ဆူ တၢ်လီၢ်အဂၤ
- ၈. လံာ်လံာ် တၢ်ဖံးလိမၤဒီး..... ၂၀- ၂၁
  - ၈.၁. တၢ်မၤန့ၣ်လံာ်မး အကျိၤအကျဲ
    - ၈.၁.၁. တၢ်မၤန့ၣ် လံာ်မးပတီၢ်
    - ၈.၂.၂. တလၢတပုၤ တဝံၤ (၁) မးပတီၢ်
  - ၈.၂. အၢ်စံၣ်ယူၢ်-ICU
  - ၈.၃. ဖျိထီၣ်ကွၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်လၢကပိၤ
  - ၈.၄. လံာ်မးပာ်ဖျါ, တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ တၢ်ပာ်ဖျါ

၉. တာ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဖၣ်.....၂၂

၁၀.တာ်သိၣ်တာ်သီသနူ ဒီး တာ်မၤအကျိၤအကွၢ်.....၂၂-၂၅

၁၀.၁. တာ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ကွၢ်အတာ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်

၁၁.၁.၁. လံာ်မိၢ်ပှၢ်

၁၁.၁.၂. တာ်ဘူးတာ်လဲ, စ့အိၣ်လိး, ဒီး စ့တယၢ်

၁၀.၂. လီမ့ၣ်အူ စဲးဖိကဟၣ် တာ်ပိးတာ်လီ

၁၁.၂.၁. ခိၣ်ဖျူထၢၣ်, အါဖဲး ဒီး တာ်သူအူထၢၣ်နဲး

၁၁.၂.၂. ပှၢ်ကွၢ်ဖိ လီပရၢ

၁၀.၃. စိၤထးဆိထူၣ်တဖၣ်

၁၀.၄. တာ်ပူၤတာ်ဖျဲးတဖၣ်

၁၀.၄.၁. ဟ့ၣ်တာ်သိၣ်လီ

၁၀.၄.၂. ကွၢ်အပၤကီၢ်-ပလံး

၁၀.၅. စကြး-S.T.R.I.P.E.S

၁၀.၆. လီတဲစိ ဒီး တာ်ကစိၣ်

၁၀.၇. ပှၢ်ဖဲးဟးဆူကွၢ်တဖၣ်

၁၀.၈. တာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ မူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ

၁၁.တာ်ပၤဆုၤတာ် ဒီး တာ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တာ် အပတီၢ် ၂၅-၃၁

၁၁.၁. တာ်ကူတာ်သိး အတာ်သိၣ်တာ်သီ

၁၁.၂. နီၣ်ခိတာ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သူ အတာ်ကူတာ်သိး

၁၁.၃. တာ်ဒိသဒၢ တာ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်

၁၁.၄. တာ်အိၣ် ဒီး တာ်ဆၢကိၣ်လိၣ်

၁၁.၅. တာ်ဆၢကတီၢ် ဒီး တာ်လီၢ်လၢ တာ်ကဘၣ်ဒိကနာ် တာ်သိၣ်တာ်သီတဖၣ်

၁၁.၆. တာ်တဲဖျါထီၣ် တာ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ် အခိပညီ ဒီး တာ်ပၤဆုၤတာ် အတာ်တိာ်ကျဲၤ

၁၁.၆.၁. တာ်ဒူးအိၣ်ယံာ်ထီၣ်တာ်

၁၁.၆.၂. တာ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ် အတာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ

၁၁.၇. တာ်မၤဆၢကဒါက့ၤ လုလၢ်သကဲာ်ပဝးလၢအတဂ့ၤ တဖၣ်

၁၁.၈. သံး, ညါသူး, ဒီး တာ်မူၤတာ်ဘိးအဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်

၁၁.၉. သိလ့ၣ်တာ်လဲၤတာ်က့ၤ.. သိလ့ၣ်ဘး, တာ်ဟံးလီၤတာ်, ဒီး တာ်ဟံးသိလ့ၣ်လီၤ

၁၁.၉.၁. လ့ၣ်ယီၢ်

၁၁.၉.၂. သိလ့ၣ်ဘး တာ်သိၣ်တာ်သီ ဒီး တာ်လၢအပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်

၁၁.၉.၃. ပှၢ်ကွၢ်ဖိ လၢအနီၤသိလ့ၣ်တဖၣ်

၁၁.၉.၄. မိၢ်ပာ် ဖဲဟံးလီၤ ကွၢ်ဖိ ဒီး ဖဲဟံးန့ၣ်က့ၤကွၢ်ဖိ

၁၂. ပုဂံကိုဖိ တပ်ဖုံးတပ်မား ဇီး တပ်ဟူးတပ်ဂဲၤတဖန် ၃၁-၃၅

၁၂.၁. တပ်ဟူးတပ်ဂဲၤတဖန်

၁၂.၁.၁. တပ်ဟဲဖိုင်မၤသကိးတပ် တပ်တြီယန်တပ်, တပ်န့ၣ်ဘၣ်တပ်ခွဲးတပ်ယၢ်

၁၂.၁.၂. တပ်ကဲထီၣ်သတူၢ်ကလၢ် တပ်အုၣ်ကီၤ

၁၂.၁.၃. သရီၣ်အမုၢ်နၤ

၁၂.၁.၄ တပ်ဆၢကတီၢ် လံာ်ပျဲက့ ဇီး တပ်ပျဲန့ၣ်လီၤတပ်

၁၂.၁.၄.၁. ကိုအတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးတဖန် ဇီး တပ်ဟဲတုၤဆူကိုအဂ့ၢ်အကျိၤ

၁၂.၁.၄.၂. တပ်သူၣ်ဝံၣ်သးဆၢ

၁၂.၁.၅ တပ်ဟူးတပ်ဂဲၤ တပ်သ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ်တပ်

၁၂.၁.၆ တပ်ဂဲၤကလံာ် ဇီး တပ်ရဲလီၢ်မုၢ်လီၢ် အတပ်ဟူးတပ်ဂဲၤ အဂုၢ်အဂၤတဖန်

၁၂.၂. ကမ့ၢ် တပ်ကစီၣ်အလီၢ်

၁၂.၃. ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တပ်အလီၢ်

၁၂.၄. ကိုတၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

၁၃. တပ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ က အၣ်စံၣ်ယူၢ် တပ်စိတၢ်ကမီၤ ၃၆

၁၄. တပ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ ခ ဟူရီၣ်တီၤခၢၣ်သးကို ဘးၤ ခြိဘိး တပ်သိၣ်တပ်သီ ၃၇-၃၉

၁၅. တပ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ ဂ တပ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ် တပ်ပၤဆုၢ်တပ် အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ ၄၀-၄၁

၁၆. တပ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ ဃ လုလၢ်တကြားတဘၣ် လၢသိလုၣ်အပူၤ ဇီး တပ်လၢအပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖန် ၄၂-၄၄

ပတူလိာ်မုာ်နုာ်ဆူဟူရိာ်တီၤခါၣ်သးကိာ်အံၤန့ၣ်လီၤ “ဘီၣ်သိၣ်အဟံၣ်တဖၣ်”

1045 18th St. SW, Huron, SD 57350
Office: (605) 353-6900 Fax: (605) 353-6913
Website: www.huron.k12.sd.us

ဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ-နမၤလိာ်ဘၣ်တၢ်ဖဲ တီၤခါၣ်သးကိာ်အံၤန့ၣ်လီၤ.အဲၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီအဆၢကတီၢ်တခါ လၢအမၤပနီၣ်ဝဲ တၢ်ဖဲတၢ်မၤအသိ လၢအကစးထီၣ်အသးလၢနတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီးနနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ပီၢ်သးဝးဒိၣ်မးလၢ ပကမၤသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးနၤ အယိန့ၣ်လီၤ.ပလံာ်ညီၣ်သိၣ်ဒိၣ်အကျိၤအကျဲ ကမ့ၢ်တၢ်တခါလၢ အတၢ်တၢ်ဒီးနၤ လၢနကတူၤထီၣ်ဆူ တၢ်အပတီၢ်လၢအထီ လၢအသိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.နကအိၣ်အါထီၣ်ဒီး ကိာ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢနဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးအဲၣ်သ့ၣ် သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ နကစးထီၣ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ယး တၢ်ဖဲတၢ်မၤဆူညါလၢနတၢ်အိၣ်မူအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်.တၢ်အိၣ်မူအတၢ်ယုထၢသ့ၣ်တဖၣ်.ဒီးနသကိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါနၤလၢ နကကုာ်ကျဲးစးဆူညါ ဒီးတၢ်ပိာ်ဝဲသကိးတၢ်ဒီး ပုၤလၢအမၤစၢၤနၤသ့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.မိာ်ပာ်ကိးဂၤဒဲးသ့ၣ်ညါဝဲ “တ” သၢဖျါၣ်လၢအရဒိၣ် လၢအမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဖးလံာ်,တၢ်ကွဲးလံာ်,ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဖဲအံၤ “တ” အိၣ်အါထီၣ်ကဒီးတဖျါၣ်-ပုၤထီၣ်လွံၤဖျါၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ တၢ်သ့ၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ- ဒီးအဲၣ်အံၤမ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံး လၢတၢ်မၤလိာ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.တုၤမ့ၢ်န့ၣ်ညါလၢ နကဘၣ်မၤလိာ်ဒဲးလဲၣ်,သးကျဲၤပၤဆုၤနတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒဲးလဲၣ်,ကဘၣ်ဘျါတၢ်ဂ့ၢ်ကိာ်ဒဲးလဲၣ်,ဒီးကဘၣ်ရူမူရူသကိးဒဲးလဲၣ်လံာ်န့ၣ် နကမ့ၢ်ပုၤလၢအမၤနၤတၢ် န့ၣ်လီၤ.ပတၢ်ပညီၣ်အကျါတခါ မ့ၢ်ဝဲဒဲးသိးပကထံၣ်ဘၣ်လၢ ပုၤကိာ်ဖိးမိာ်ပာ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကတူၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ဟူရိာ်တီၤခါၣ်သးကိာ်အံၤ လီၤကံာ်ဒၣ်ဒဲးအဟံၣ်အသိးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ဝဲအံၤကသ့အဂီၢ်,ပယုကညးနၤလၢ နကမၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤ ဒီးဖဲဟးအိၣ်သကိးပုၤ ခဲအံၤခဲအံၤ န့ၣ်လီၤ. ဝံသးစူၤမၤလီၤတၢ်လၢ နကဖးဟူရိာ်တီၤခါၣ်သးကိာ် အလံာ်စိာ်စုအဲၣ်အံၤ,ဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤအီၤ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်တက့ၢ်. ပနာ်လၢတၢ်ဆဲးကျိးပိးလီၤအဲၣ်အံၤ ကဆုၤပုၤဆူကိာ်အနံၣ်လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်မၤန့ၣ်မၤနၤ န့ၣ်လီၤ.သ့ၣ်နီၣ်လၢ,တီၤခါၣ်သးကိာ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဆိတလဲတခါ န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်မၤယုလိာ်ဖိးလိာ်က့ၤပုၤတဝါတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဒိၣ်ဝဲဒိၣ်မး န့ၣ်လီၤ.ဟူရိာ်တီၤခါၣ်သးကိာ်ဆၢမ့ၢ်လၢလၢနကဟဲထီၣ်ကိာ်ဘၣ်ဆၢ ဘၣ်ကတီၢ်,မၤဝံၤမူဒါလၢအလီၤဘၣ်နၤသ့ၣ်တဖၣ်,အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ,ဒီးယုးယိာ်ပးကဲပုၤဂၤ,ဒီးလိာ်ဖျါထီၣ်လုာ်သကဲာ်ပဝးလၢအဂ့ၤ ခိဖျါအိၣ်မူမၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.အိၣ်ကတဲာ်ကတီၢ်နသးလၢ နံၣ်လၢအလုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်ဝဲအံၤအဂီၢ်တက့ၢ်.ပဆၢမ့ၢ်လၢလၢနကထံၣ်န့ၣ် မ့ၢ်နံၤ,န့ၣ်,ဒီးလၢသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဂ့ၤလၢအအိၣ်ကတဲာ်ကတီၢ်အသးလၢနမဲၣ်ညါ ဒဲးသိးနကမ့ၢ်ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးလၢအဂ့ၤ ဒီးဒီးန့ၣ် ဘၣ်ကဒါက့ၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်လဲၤခိဖျါလၢအဂ့ၤ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မၤလၢအဂ့ၤကတၢ် ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်အံၤအခါ လၢတၢ်လဲလိာ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
လီၤရၣ်ဝဲၤလဲဝဲၣ်,ကိာ်ခိၣ်
လုာ်ဒဲၣ် ဟၢစၢၣ်, ကိာ်ခိၣ်ခံ

တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလၢ တၢ်ပၤတၢ်ဆုၤ/တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးကရၢ

ပအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ပီၢ်သးဝးဒိၣ်မးလၢ ပကထံၣ်ဘၣ်သ့တဂၤဘၣ်တဂၤ န့ၣ်လီၤ.ပတၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်ပညီၣ်မ့ၢ်ဝဲ ပကမၤစၢၤဒီး ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်စၢၤ ပုၤကိာ်ဖိးအနီၣ်တဂၤတၢ်လိာ်ဘၣ်, အတၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်, အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,ဒီးအတၢ်ဖဲတၢ်မၤ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ပထံၣ်လၢ တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအဆိတလဲအသး ဒီးတၢ်အိၣ်မူအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢအမၤအသးလၢကိာ်အချၢသ့ၣ်တဖၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်လၢပနၢ်ပာ်အီၤကီ သ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲ လၢအဘၣ်တၢ်မၤစၢၤအီၤလၢ တီၤသရၣ်တဖၣ်တသ့ဝဲဒၣ်ဘၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲအါမံၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်န့ၣ်အယိ,အဲၣ်အံၤ မ့ၢ်ပတၢ်ပညီၣ်လၢ ပကမၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤကိာ်ဖိး,မိာ်ပာ်,ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢပကမၤစၢၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢကိာ်သးပုၤနီၣ်ဝဲတသ့ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.မံနအိၣ်ဒီးဘျီတီၢ်လၢအဂ့ၤ ဖဲဟူရိာ်တီၤခါၣ်သးကိာ်အံၤ တက့ၢ်.

ဟံးသၢၣ် ဖဲၣ်, ကိာ်အပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
အခံၣ် ဒဲးခါၣ် ပုၤဂ့ၢ်ဝီ ပုၤမၤတၢ်ဖိ

ကိုအတတ်သးဝံ့

ပမ္မာပုလုလုအသးတိဒီးနု၊ ဟူရိၣ်လုအတိၣ်ထီၣ်၊
ပမ္မာပုလုလုအကူကတၢ်ဘိဒီးသု၊ ဟူရိၣ်လုအတိၣ်ထီၣ်၊
ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်လုနလီၢ်ခံဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါနု၊
မၤဆူၣ်ဆူၣ်ဒ်သိးနကကဲထီၣ်တၢ်လီၢ်လုအဂ့ၢ်ကတၢ်၊
ပသ့ၣ်ညါနမ့ၢ်တၢ်လီၢ်လုအအိၣ်ဒီးတၢ်ကဟ့ၣ်ညိၣ်၊ ဟူရိၣ်လုအတိၣ်ထီၣ်၊
(ရါ! ရါ!)

လုတၢ်န့ၣ်အယိၣ်၊ လဲၤမၤနုၤကွံၣ်တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲၤအန့ၣ်တဖုတက့ၢ်၊ ဟူရိၣ်လုအတိၣ်ထီၣ်၊
ပဝဲခဲလၢၣ်ဆၢထၢၣ်လုနလီၢ်ခံဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါနု၊ ဟူရိၣ်လုအတိၣ်ထီၣ်၊
ပုလုအဒိသဒေပကဂူၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်မံၤဟူသ့ၣ်ဖျါ--ဘိၣ်သိၣ်
လုတၢ်န့ၣ်အယိၣ်၊ ပဆၢထံၣ်လုနကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤနုၤ၊ ဟူရိၣ်လုအတိၣ်ထီၣ်၊

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်တိၣ်က့ၢ်

ပုမၤလိတၢ်လုအသးသမူဒိစိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂဲၤထီၣ်အိၣ် ဒီး မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အိၣ်ခိဖျါ တၢ်သိၣ်လိလု အအိၣ်ဒီး
ခိၣ်ယၢၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘါဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်ထံၣ်စိ

တၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲ - တၢ်ဟံၣ်ကဖၢလုသး - တၢ်အကံၢ်အစိ ဂ့ၤကတၢ် လုပုၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

တၢ်တဲဖျါထီၣ် ဟူရိၣ်တိၣ်ခၢၣ်သးကို တၢ်န့ၣ်တဖၣ်

ပန့ၣ်လု.....

၁. ပုၤဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးမၤလိန့ၣ်တၢ်သ့, ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်သ့, မၤန့ၣ်မၤနုၤတၢ်သ့ လုလံၣ်လဲၤ ဒီး တၢ်ရူလိၣ်မုၢ်လိၣ် ခံခါလိၣ် န့ၣ်လီၤ.
၂. တၢ်မုၢ်လုလုအထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ပုၤမၤနုၤတၢ်ဖိလုအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
၃. ပကိၣ်ကတၢ်ကတိၣ်န့ၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်သးလု ကတၢ်တၢ်ဒီး ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဂၤဘၣ်တဂၤ ဒ်သိး အကမၤဒိၣ်ထီၣ် အဝဲသ့ၣ်အကံၢ်အစိ န့ၣ်လီၤ.
၄. တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလု တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် အဂံၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ် စးထီၣ်အသးလုဟံၣ်လုလီၤ ဒီး ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤ အိၣ်လု ပုၤမၤလိတၢ်ဖိ, ဟံၣ်ဖိယိဖိ, ကိၣ်, ဒီး ပုၤတဝၢတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
၅. ပကိၣ် အတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီး တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် ကဒုးအိၣ်ထီၣ် ပုၤ တဝၢ ကရၢဖိတဖၣ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အကံၢ်အစိလုအဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ.
၆. တၢ်ကမၤလုထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ဘျါခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံး ဝံၤဒီး ထံဖိကိၢ်ဖိကအိၣ်ဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီး ဟံၣ်ဖိၣ် မၤသကိးန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လုအရူဒိၣ်နီၢ်မး လုပုၤတဝၢတၢ်သ့ဘျါအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
၇. နီၢ်တဂၤ အတၢ်တိတၢ်လီၤ, ထံဖိကိၢ်ဖိ အလုၢ်အပုၤ, ဒီး တၢ်ပၤတၢ်ဆုၢတၢ်လုအဂ့ၢ် အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်အသး ယၢ်ခိ ယၢ်ခိတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
၈. ကိုအတၢ်ပုၤတၢ်ဖျါး မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ် ဒိၣ်မးတခါလု ပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအဂီၢ်, ဒီး ကိၣ်ဒီးပုၤတဝၢ ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူ ဒါ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤမၤတၢ်ဖိ အမံၤအသၢ် အလံာ်

ဟူၣ်ရိၣ်ကိၣ်ကမံးတံာ် ဒီး ကီၢ်ရူၣ် ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်

ကးရဲး ဘူးစခိး
ကရၢခိၣ်

ရဲၤလံာ် စံမိစမၣ်
ကရၢဖိ

ထု ဘဲ ဘၢခၢၣ်
ကရၢခိၣ်ခံ

ခြွဲးလံာ်
ကရၢဖိ

ခြွဲးစတံာ် ကျဲၤဖၢၢ်
ကရၢဖိ

တၢ်ကယုထၢထီၣ်ပုၤတၢ်ဂၤဂၤ
ကိၣ်ဖိကမံးတံာ် ကရၢဖိ

ဒီးကထၢၣ် ခြွဲး စတုဟီး
ကူၣ်သ့ခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

ခဲလံာ် ခြွဲးစတီဖၢၣ်စၢၣ်
မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မူၤဒါခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၅

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

လုၣ်ဖၢ် ဖံး
လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်ပုၤနဲၣ်တၢ်, တၢ်သိၣ်လိနဲၣ်လိ, ဒီး
တၢ်ဒီးစဲး, ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ ၉ (Title IX)
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၅

ကိၣ်လံာ် ခိၣ်နးခွံၣ်နံၣ်
အံးအဲးစံအဲလိ ပုၤနဲၣ်တၢ်, ကီၢ်စၢဖီၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤ ဒီး ပုၤအိၣ်ဒီးမူၤဒါ, ဒီး စံၣ်ထံၣ်အံ (CTE)
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၈၆၆၀

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

ရဲးလံာ်နၢ် ရှုလုၣ်
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ ပုၤနဲၣ်တၢ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၅

မး ရဲးကံၣ်
တီၤထီ ကိၣ်ခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

701 18th St. SW
Huron, SD 57350

လီၤရဲၣ် ဝဲၤလဲၤစဲၣ်
တီၤခၢၣ်သးကိၣ်ခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

ရိးနံၣ် မ့ၣ်ခိၣ်စတဲး
တီၤထီ ကိၣ်ခိၣ် ခံ
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

1045 10th St. SW
Huron, SD 57350

701 18th St. SW
Huron, SD 57350

လါဒ်နံ ဟာစာၣ်
တီၤခၢၣ်သး ကွီၣ်ခိၣ်ခံ
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

1045 18th Street SW
Huron, SD 57350

ဟဲသၢၣ် ရိၣ်ဖဲလ်
မဲၤဒုစၢၣ် ကွီၣ်ခိၣ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၈၅

1680 Idaho Ave SW
Huron, SD 57350

ရီကွၢၣ် အိလၢၣ်
မဲးဖီကဟၣ်ပီညါ ပှၤနဲၣ်တၢ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

701 18th Street SW
Huron, SD 57350

ကွီၣ် ဟီဘဲး
တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် နီး ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် ပှၤနဲၣ်တၢ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၆၇

150 5th St. SW
Huron, SD 57350

မဲသံၣ် ဘီးစကြီး
ဝံစိၣ်တီဆှၢ ပှၤနဲၣ်တၢ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၈၉

700 Lincoln Ave NE
Huron, SD 57350

ဖဲကံၣ် ဟး
ဘျူၣ်မဲၣ် ကွီၣ်ခိၣ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၇၅

555 Mellette SW
Huron, SD 57350

မဲရံၣ် ဟးခၢၣ်
ဝးရှံတၢၣ် ကွီၣ်ခိၣ်, ခီလနံၣ် ကွီၣ်ခိၣ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၉၅

1451 McClellan Drive
Huron, SD 57350

ထဲရံၣ် ရီးထၢၣ်
တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ပှၤနဲၣ်တၢ် နီး အရံၣ်နံၣ် မူဖါခိၣ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၇၃

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

အမဲဒုၣ် ရှူၤမဲၣ်
ကွီၣ်တၢ်အိၣ် ပှၤနဲၣ်တၢ်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၉

1045 18th St. SW
Huron, SD 57350

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်, နအဲၣ်ဒီး ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤတၢ် နီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် လၢအရူၤဒိၣ် လၢတီၤခၢၣ်သးကွီၣ်အအိၣ်
ခိဖျိ လီပရၢန့ၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢနကဆဲးလီၤနမံၤအဂီၢ် လဲၤန့ၣ်လီၤဆူ...www.k12.sd.us/Listserv/HuronMiddleSchoolInfo.htm
နီး မၤဒဲတၢ်နဲၣ်ကျဲအိၣ်အသိး တက့ၢ်. နတၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်တမံၤမံၤ, ဆဲကျိး တီၤခၢၣ်သးကွီၣ်ဝဲၤဒၢး တက့ၢ်.

ဟူရိုက်တီ၊ခေန်သးကို ပှးမးတၢ်ဖိတဖၣ်

ဖိတီ		
လံဇၢ် ခၢ်	လံာ်ကီၤလၢ	Lisa.carr@k12.sd.us
ခိးထနံၣ် ချး	လံာ်စဲအူၣ်	Courtney.clarke@k12.sd.us
ဖဲး ခးဒၢၣ်ရဲးဘဲး	အံၤအဲးစံးအဲလံာ်	Zachary.kaderabek@k12.sd.us
ကြွေးစလံာ် ကို	လံာ်စဲအံၣ်	Gracelyn.jones@k12.sd.us
ခြိး ရိုၣ်ဖဲ	လံာ်တၢ်ဒွး	Chris.rozell@k12.sd.us
ကူမ်စံး ခးရိး	လံာ်ကီၤလၢ	James.chtshaw@k12.sd.us
တြိး ရှဲထၢၣ်	လံာ်စဲအံၣ်	Brooke.tschetter@k12.sd.us
ထါအူ အၢလမၢၢ်	လံာ်တၢ်ဒွး	Tyann.ulmer@k12.sd.us
မဲလဒံၣ် ဝုး-ထီၣ်တြိး	လံာ်တၢ်ဒွး	Melody.witte-trowbridge@k12.sd.us
ဂူတီ		
တြိး အဲဒၢၣ်စၢၢ်	လံာ်တၢ်ဒွး	Brice.anderson@k12.sd.us
ဟ့ဒံၣ် ဘျူ	လံာ်စဲအူၣ်	Heidi.blue@k12.sd.us
လံယၣ် တြဲနိး	လံာ်တၢ်ဒွး	Leah.branough@k12.sd.us
ခါစၢၢ် တြိးစဲ	လံာ်ပှးတဝၢ	Carson.brtzman@k12.sd.us
ရှါရိုၣ် အံကီၢ်ဟး	လံာ်တၢ်ဒွး ဒီး လံာ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ	Sharon.engelhart@k12.sd.us
မရဲဒၣ် ဟီလထီၣ်	လံာ်ကီၤလၢ	Myranda.holtrop@k12.sd.us
ချဲရ် က့လံာ်ဘး	လံာ်တၢ်ဒွး	
ရီဇၢ် အဲဒံၣ်	ဂူတီ,ဂတီ၊ အံၤအဲးစံးလဲလံာ်	
ယိရိုၣ် ဝံး	လံာ်ပှးတဝၢ	
ခြိးစတံၣ် ဝုကၢ်	လံာ်ကီၤလၢ	Kristi.winegar@k12.sd.us
ဂတီ		
မဲလစံာ် ဘဲလီ	လံာ်ကီၤလၢ	Kelsey.vanloh@k12.sd.us
ကို ဘၢကၢ်စဲၣ်	လံာ်တၢ်ဒွး ဒီး အဲလက့ၣ်တြိၣ် ဝ	Joel.bergeson@k12.sd.us
ဖူး လဲ	လံာ်ကီၤလၢ	
အဲလစဘဲး မဲး	လံာ်စဲအူၣ်	Elizabeth.katz@k12.sd.us
လံဇၢ် ခုးစနၢၢ်	လံာ်တၢ်ဒွး	Lisa.kissner@k12.sd.us
ထုလၢၢ် ရါယံာ်	ဂူတီ,ဂတီ၊ လံာ်စဲအူၣ်	
အါဘံၣ် ကိုဝါ ဘၢယိလၢ	လံာ်စဲအံၣ်	
အဲၣ်ခြူ ရဲၣ်	လံာ်တၢ်စံၣ်စီၤ	Andrew.raml@k12.sd.us

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ		
အမဲၤဒၣ် ခုးစူးဘၢကၢၢ်	တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလိ လီၢ်	
ခြံး လဘါလံ	တၢ်ရူလိၣ်မုၢ်လိၣ်တၢ်မၤလိတီၤ	Kristopher.lavallee@k12.sd.us
အဲဘၣ် မိရူ	၆တီၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီတီၤ	
တြံးထံန့ၣ် မဲၤချဲနါဟံၣ်	၇တီၤ	Brittney.mcclanahan@k12.sd.us
	၈တီၤ	
တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်		
ထဲမံၣ် ဘါနဲး	၆တီၤ ဝီၢ်ဩ, ၇တီၤ တၢ်ကွဲး, ၈တီၤ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ	Tammy.barnes@k12.sd.us
ထု ဘါနဲးဟဲကၢၢ်	၆-၈တီၤ ဖံၣ်အံၤ သရၣ်	Tim.buddenhagen@k12.sd.us
မရဲ ကွီၤစၢၣ်	၆-၈တီၤ ပုၤတုၤတၢ်ဂီၤ သရၣ်	Michelle.johnson@k12.sd.us
ကူၣ်လံၣ် ခု	၆-၈တီၤ ဖံၣ်အံၤ သရၣ်	Julie.king@k12.sd.us
ထါထါ ဇုန်	၆-၈တီၤ တၢ်ဖိအိၣ်တုၤအိၣ် သရၣ်	Tatym.zins@k12.sd.us
ထြံၣ်စၢၣ် စမံး	၆-၇တီၤ တၢ်ဒုတၢ်အူထီၣ်ရီၤ, ၆-၈တီၤ တၢ်သးဝံၣ်	Teresa.smith@k12.sd.us
တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိ		
ကူၣ်လံၣ် ဘၢကၢၢ်	၆-၈တီၤ သံကျဲကူၣ် ဇိး သံကျဲကူၣ်ဒိဖု သရၣ်	Julie.berger@k12.sd.us
ဘဲး နူးစၢၣ်	၆-၈တီၤ ပံၣ်ကွဲးသံကျဲကူၣ် သရၣ်	Beth.neitzert@k12.sd.us
ပုၤမၤတၢ်ဖိ ပုၤမၤတၢ်ဖိ		
ဟဲသၢၣ် စံၣ်	ကွီၤပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်	Heather.sieh@k12.sd.us
အခံၣ်နၢၣ် ဒဲးခါၣ်	ကွီၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်	Akina.decker@k12.sd.us
ဖဲး ရဲးဇၣ်	ဖဲးဖိကဟံၣ်ပိညါ	Zach.retzer@k12.sd.us
ရီလုၣ် လးစၢၢ်	ကွီၤကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ	Raleigh.larson@k12.sd.us
စုရၣ် အိဝဲ	တီၤခါၣ်သးကွီၤ နံၣ်ရဲၣ်	Sarah.owen@k12.sd.us
လံယၢ် ခါး	တီၤခါၣ်သးကွီၤ နံၣ်ရဲၣ်	Leia.cuff@k12.sd.us
အမဲၤဒၣ် ဒိၣ်ကွီၤ	သရၣ်န့ၣ်တၢ်	Amanda.dejong@k12.sd.us

ကို လံာ်နံာ်လံာ်လါ ၂၀၂၂-၂၀၂၃

လါအီကား ၁၆..... ဟါခီ ၅-၇နံာ်ရံာ် ကိုအိးထီာ်အမူး
လါအီကား ၁၈..... ကိုထီာ်အခိာ်ထံးကတါာ်တသီ
လါအီကား ၃၁..... ကိုပျါဆီ
လါစးပထုဘာ် ၁-၅ ကိုတထီာ်ဘာ် ..... ကီာ်စဲာ်မူးသးဖံ ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိမုာ်နံၤ
လါစးပထုဘာ် ၃၀သီ ..... ကိုတၢ်ရူလီာ်မုာ်လီာ်
လါအိးကထီဘာ် ၃၀သီ ဒီး ၆သီ ..... ကိုဖိမုာ်ပာ်တၢ်အိာ်ဖိာ်
လါအိးကထီဘာ် ၅သီ..... ကိုပျါဆီ
လါအိးကထီဘာ် ၁၀သီ ကိုတထီာ်ဘာ် ..... အမဲရကၤ ပုၤထူလံာ်ဖိမုာ်နံၤ
လါနီာ်ဝုဘာ် ၂သီ ..... ကိုပျါဆီ
လါနီာ်ဝုဘာ် ၁၁သီ ကိုတထီာ်ဘာ် ..... သးဖိလီာ်လံာ်မုာ်နံၤ
လါနီာ်ဝုဘာ် ၂၃-၂၅ ..... တၢ်စံးဘျးစံးဖိာ်နံၤသဘျ့
လါဒံာ်စ့ဘာ် ၇သီ ..... ကိုပျါဆီ
လါဒံာ်စ့ဘာ် ၂၃သီ တုၤ လါယနူၤအါရံာ် ၃သီ ကိုတထီာ်ဘာ် ..... ခရံာ်အိာ်ဖျါ နံၤသဘျ့
လါယနူၤအါရံာ် ၁၁သီ ..... ကိုပျါဆီ
လါယနူၤအါရံာ် ၁၆သီ ကိုတထီာ်ဘာ် ..... မးတုာ်လူသါာ် အမုာ်နံၤ
လါဖုတြျုၤအါရံာ် ၁သီ ..... ကိုပျါဆီ
လါဖုတြျုၤအါရံာ် ၁၇သီ-၂၀သီ ကိုတထီာ်ဘာ် ..... ကီာ်ခိာ်မုာ်နံၤ
လါမးရှာ် ၁သီ ..... ကိုပျါဆီ
လါမးရှာ် ၆သီ ဒီး ၇သီ ..... ကိုဖိမုာ်ပာ် တၢ်အိာ်ဖိာ်
လါမးရှာ် ၁၀သီ ကိုတထီာ်ဘာ်..... တၢ်ကီာ်ထီာ်သီ ကိုပျါကသုာ်
လါမးရှာ် ၁၇သီ ကိုတထီာ်ဘာ်..... တၢ်ကီာ်ထီာ်သီ ကိုပျါကသုာ်
လါအုဖျါ ၅သီ ..... ကိုပျါဆီ
လါအုဖျါ ၇သီ ဒီး ၁၀သီ ကိုတထီာ်ဘာ် ..... ခရံာ်ဂဲၤဆါထါာ်သမူထီာ်က့ၤ ကိုပျါကသုာ်
လါမုၤ ၃သီ ..... ကိုပျါဆီ
လါမုၤ ၁၉သီ ကိုပျါဆီ ..... ကိုထီာ်လါခံကတါာ်တသီ

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အတၢ်အကျိၤတဖၣ်

ပုၤမၤလိတၢ်ဖိဖဲ ဟူၣ်ရိၣ်တၢ်ခၢၣ်သးကွီၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျါသ့ၣ်တဖၣ် လၢအအုၣ်ကီၤအသး လၢအဝဲသ့ၣ်ခဲလၢၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဝဲအံၤအဂီၢ်, ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် အိၣ်ဒီးမူၤဒါလၢ အကဘၣ်ယုးယိၣ်ပးကဲ ဂံၢ်ခိၣ်ထံး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျါလၢ ပုၤခဲလၢၢ်အဂီၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ကွီၣ်အတၢ်ပညိၣ် အိၣ်ဒ် ကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲ တၢ်ဟံးန့ၣ်မူၤဒါလၢ တၢ်သ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဝဲအံၤ, ဒီးတၢ်မၤဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် ပုၤကွီၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်အတၢ်ကွီၣ်အပူၤ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢကွီၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲပုၤတတၢ်တခါ ဒီး ကွီၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ် မ့ၢ် ဝဲပုၤတတၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျါ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤလၢ သးစုဘၣ်လၢ ပုၤကွီၣ်ဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢကွီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်တူၢ်လိာ်စ့ၢ်ကိး အတၢ်ဟံးန့ၣ်မူၤဒါသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ နီၤအဖျါလၢ ဟံၣ်ဖိယိဖိ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဒီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်မၤ(FERPA) လၢတၢ်ဖျါကွီၣ် ဒီး တၢ်ထီၣ်ကွီၣ် တဖၣ်အဂီၢ်

ဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်မၤ(FERPA)ဟ့ၣ်ဝဲမိၢ်ပၢ်ဒီးပုၤကွီၣ်ဖိလၢအသးန့ၣ်အိၣ် ၁၈န့ၣ် ဒီးအါန့ၣ် ၁၈န့ၣ်တဖၣ်(ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲ)အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢလၢပုၤပုၤလၢအအိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲပုၤကွီၣ်ဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်လၢအပၢ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အံၤ မ့ၢ်ဝဲ.....

- ၁. အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကသမံသမိးဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤ ပုၤကွီၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ ဖဲကွီၣ်ဒီးန့ၣ်လံာ် ပတံထီၣ် လၢတၢ်ကတူၢ်လိာ်အီၤ ဝံၤအလီၢ်ခံ ၄၅သီ အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်ကြားကွဲးဆုၢ်ထီၣ်လံာ်ဆူကွီၣ်ခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလၢအအိၣ်ဒီးသမံသမိး ကွၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်လီၤ.ကွီၣ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤဝဲၤ ကဒုးသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤ မိၢ်ပၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၤလၢတၢ်ကသမံသမိး မိးကွၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၂. အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကပတံထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဘၣ်က့ၤပုၤကွီၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢ မိၢ်ပၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢ အတလီၤတၢ်လီၤဆဲး, မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အကမၢ်, မ့ၢ်တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတရီၤတပါပုၤကွီၣ်ဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအဲးဖဲအံၤအၣ်ရဲဖဲအံၤ အပူၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဝဲလၢကွီၣ်ကဘၣ်က့ၤတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကြားကွဲး လံာ်ဆူကွီၣ်ခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ယးတၢ်ကွဲးနီၣ်ဖဲလဲၣ်တခါလၢအအဲၣ်ဒီးဆိတလဲဝဲ, ဒီးဘၣ်မနုၤအ ယိတၢ်ကဘၣ်ဆိတလဲအီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွီၣ်မ့ၢ်ဆၢတဲာ်ဝဲဒၣ်လၢအတဆိတလဲတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢမိၢ်ပၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွီၣ်ဖိလၢ အကြားဝဲဘၣ်ဝဲပတံထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်.ကွီၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအကပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆိတလဲမၤဘၣ်က့ၤပုၤကွီၣ်ဖိအတၢ် ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်လီၤတဲာ်အဂုၢ်အဂၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၣ်အကျိၤအကျဲ သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဆူမိၢ်ပၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤကွီၣ်ဖိလၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အအိၣ် ဖဲတၢ်ပၢ်ဖျါ ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်ဆူ ကွီၣ်ဘျိၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၃. အိုင်ဒီးတီးဒီးတီးယာလ်လၢ ကဒီးန့ၣ်လံာ်တၢ်အာၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး တချုးလၢ ကိုဟ်ဖျါထီၣ်နီၣ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ (PII) လၢပှၤ ကိုဖိအတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤ, မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်မၤထီၣ်တၢ်ခီဖျိ အဲးဖိအံၤအာၣ်ရံဖံၣ်အ့ၣ် ဟ့ၣ်ဖိဟ့ၣ် ကမိၤဝဲတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတလီၢ်အိုင်ဒီးတီးတၢ်အာၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ကဟ်ကွံာ်အီၤ သ့ၣ်ထဲတခါမ့ၢ်ဝဲ, တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ကဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢတၢ်အိုင်ဒီးတီးတၢ်အာၣ် လီၤဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်, ကဘၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤဆူၤကိုအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိုင်လၢအယူယီၣ် လီၤပလီၢ်လီၢ်အသးဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအသးန့ၣ်လီၤ. ကိုအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါခဲးတၢ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲကိုအပူၤမၤတၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ် ကိုအပူၤပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်, ပၤဆုၢ်တၢ်မူဒါခိၣ်, ပၤသိၣ်လိနဲၣ်ယုၤတၢ်, မ့တမ့ၢ် ပၤမၤစၢၤတၢ်ဖိ (လၢအဟ်ယုၢ်ဒီး ကိုတၢ်အိုင် ဆူၣ်အိုင်ချုၤပၤမၤတၢ်ဖိ, ကိုပၤကီၢ်) မ့တမ့ၢ်ကိုကမံးတံာ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါခဲးတၢ်န့ၣ်ဟ်ယုၢ်စ့ၢ်ကိးဒီးမ့ၢ် သးပၤမၤကလီၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, ပၤတဖၣ်လၢအအိုင်လၢကိုအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖိလၢဒီးမၤန့ၣ်ခါၣ်စး တၢ်လၢကိုအဂီၢ်ခီဖျိသ့မ့တမ့ၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤဝဲနီၣ်တဂၤတၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွဲးယါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ (PII) လၢတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့အတၢ် ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအပူၤ, ဒ်အမ့ၢ် ပီၢ်ရီၤ, ပၤသံသမိးစရိပတီၢ်, ကသံသရၣ်ဖးဒိၣ်, မ့တမ့ၢ် ပၤကူၤစါယါဘျါတၢ်, မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပၤကိုဖိ လၢအမ့ၢ်သးမၤကလီၢ်တၢ်လၢ ကမၤတၢ်လၢ ကိုအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကမံးတံာ်အကျိၤ, ဒ်အမ့ၢ် ပၤသိၣ်ဂ့ၤသီ ဘၣ်က့ၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ပၤမၤစၢၤပၤပတံထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကမံးတံာ်, မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ်, ပၤကိုဖိ မ့တမ့ၢ် ပၤမ့ၢ်သးမၤကလီၢ် တၢ်လၢ အမၤစၢၤကိုအဂၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒ်မူဒါလၢအလီၤဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ် အသးန့ၣ်လီၤ. ကိုအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် အိုင်ဒီးဖိးသဲးတၢ်ကုၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤဖဲအဝဲသ့ၣ်အလီၢ်မ့ၢ်အိုင်လၢကကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲး ယါဒ်သိးအကမၤလၢပဲၤအမူအဒါလၢအလီၤဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(တၢ်ယုၤထၢ) မိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပၤကိုဖိ မ့ၢ်ယုထီၣ်ဝဲ တၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါခီဖျိ ပၤကိုဖိကလဲၤဆဲးလီၤအမံၤ ဆူၤကိုအဂၤတဖျါ မ့တမ့ၢ် လဲၤဆဲးလီၤတၢ်လံအမံၤန့ၣ်, ကိုတဲဖျါထီၣ် တၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ လၢအ တအိုင်ဒီး တၢ်အာၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲးဆူ ကိုအဂၤလၢ ပၤကိုဖိကလဲၤဆဲးလီၤအမံၤ မ့တမ့ၢ် ဆဲးလီၤတၢ်လံအမံၤ အပူၤဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါအအိုင် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. (တၢ်မၤနီၣ်) မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ လၢတၢ်နံၣ်တဘျီတၢ်ဘိး ဘၣ်သ့ၣ်ညါအပူၤ တၢ်အာၣ်လီၤအိုင်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကဆုၢ်ထီၣ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ ဖဲတၢ်ယုထီၣ်အီၤအခါ မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ် မ့ တမ့ၢ် ကိုဖိလၢအသးန့ၣ်ပဲၤထီၣ်ဆံးနီၣ်ကွဲးဖဲလီၤတၢ်အမံၤ လၢလံာ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်, အဲးဖိအံၤအာၣ် ရံဖံၣ်အ့ၣ် လီၢ်ဘၣ်ကို မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကိုလၢ အကဒးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပၤကိုဖိ လၢအသးန့ၣ်ပဲၤထီၣ် ၁၈ နံၣ် တဖၣ် ဖဲတၢ်မ့ၢ်ယုထီၣ် ပၤကိုဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

- ၄. အိုင်ဒီးတီးဒီးတီးယာလ်လၢ ကဆိးထီၣ်တၢ်လီၢ်ဘၢလီၢ်ကီၢ်ဆူ အမဲရကၤတၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့ဝဲကျိၤအအိုင် ဖဲဟူရိၣ်ကီၢ် ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကိုမ့ၢ်တမၤလၢပဲၤတၢ်လၢ အဲးဖိအံၤအာၣ်ရံဖံၣ်အ့ၣ် လီၢ်ဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲအမံၤဒီး တၢ်အိုင်တၢ်ဆိးလီၢ်ကျဲလၢ တၢ်ပၤဆုၢ်အဲးဖိအံၤအာၣ်ရံဖံၣ်အ့ၣ် မ့ၢ်လၢအံၤအသးန့ၣ်လီၤ.

Family Policy Compliance Office
U.S. Department of Education
400 Maryland Avenue, SW
Washington, DC 20202

တၢ်သံကွၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ၅၀၄ မ့တမ့ၢ် အမဲရကၤဖိ က့ကွၢ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ကြးဘၣ်တၢ်ဆဲးကျိးအီၤ လီၤလီၤဆူ နဖိအကိုပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိုင် န့ၣ်လီၤ.

ဟံဉ်ဖိဃီဖိ တၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ်သ့ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဇီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်မၤ(FERPA)တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ဉ်ညါလၢ လံာ်န့ဉ်ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ သ့ဉ်တဖၣ်အဂီၢ်

ဟံဉ်ဖိဃီဖိ တၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ်သ့ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဇီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်မၤ(FERPA),ကီၢ်စၢဖိဉ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီ,လီၤဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ဟူရိဉ်ကီၢ်ရူဉ်လီၤကဝီၤကွီၤ ကဘၣ်မၤန့ဉ်ဆိ နတၢ်အၢဉ်လီၤဟ့ဉ်အခွဲးအလံာ် တချုးလၢအဘိးဘၣ်ဟ်ဖျါထီဉ် နီၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အ ကျိၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအအိဉ်လၢ နဖိအတၢ်ကွဲးနီဉ်ကွဲးယါအပူၤသ့ဉ်တဖၣ်, အိဉ်ယုာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး, န့ဉ် လီၤ. နီၤလဲဉ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ နဘိးဘၣ်သ့ဉ်ညါတ့ၢ် ကီၢ်ရူဉ်လီၤကဝီၤ လၢတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်လီၤသးတမံၤမံၤအဂီၢ် လၢအယုၤယိာ် လီၤပလိာ်လိာ်အသးဒီး ကီၢ်ရူဉ်တၢ်မၤအကျိာ်အကွၢ် ဘၣ်န့ဉ်, ဟူရိဉ်ကီၢ်ရူဉ်လီၤကဝီၤကွီၤ,ဒ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအသိး, ကဘိးဘၣ် ဟ်ဖျါထီဉ်ဝဲ “လံာ်န့ဉ်ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ” လၢအဘၣ် တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်အိၤသ့ဉ်တဖၣ် လၢအတအိဉ်ယုာ်ဒီး လံာ်တၢ်အၢဉ်လီၤဟ့ဉ်အ ခွဲးဘၣ် န့ဉ်လီၤ. ဂံၢ်ခိဉ်ထံးတၢ်ပညိဉ်လၢ လံာ်န့ဉ်ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲ ဒ်သိးကဟ့ဉ်ဝဲ ဟူရိဉ်ကီၢ်ရူဉ်လီၤကဝီၤကွီၤ အခွဲးလၢ ကဒုးဟ်ယုာ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ဉ်တဖၣ်အံၤ လၢနဖိအတၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ်သ့ တၢ်ကွဲးနီဉ်ကွဲးယါ လၢကွီၤလၢအမၤလိတၢ်တဖျါအ ပူၤ အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်အဒိဟ်ယုာ်ဒီး....

- တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလၢတၢ်ဒုးန့ဉ်အဂီၢ်, ဒုးန့ဉ်ဝဲနဖိအမူအဒါလၢ တၢ်ဂဲၤပူၤလၢတၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်အိၤတခါအပူၤ,
- တနံဉ်တဘျီအလံာ်ဟ်ဖျါ,
- တၢ်ဟ့ဉ်လၢဟ့ဉ်ကဝီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ဉ်ညါပးကဲအမံၤသ့ဉ်စရိ အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်
- တၢ်ဖျါထီဉ်ကွီၤတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်, ဇီး
- တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲးအလံာ်ကဘျးတဖၣ်,ဒ်အမ့ၢ် လံာ်ကဘျးလၢတၢ်ကနီၤလိာ်သးအဂီၢ်, ဒုးန့ဉ်ဖျါထီ ပုၤဂဲၤလိာ်ကွဲးဖိ အစီၤယၢ ဇီးအထီ

လံာ်န့ဉ်ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ,လၢအမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ ညီန့ၢ် တဘၣ်တၢ်ဟ်ပနီဉ်အိၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤဆူးမၤဆါတၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ဉ် လီၤမၤဟးဂီၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဝဲတၢ်မ့ၢ်ထုးထီဉ်ရၤလီၤအိၤအခါ, ဇီးဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျါထီဉ်အိၤဆူ တၢ်ကရၢကရိလၢတၢ်ချၢသ့ဉ် တဖၣ် လၢအတအိဉ်ယုာ်ဒီးမိာ်ပၢ်အတၢ်အၢဉ်လီၤဟ့ဉ်ဆိအခွဲးဘၣ် သ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.တၢ်ကရၢကရိလၢ တၢ်ချၢဟ်ယုာ်ဒီး ဒိပနံဉ်တဖၣ် လၢ အဒုးအိဉ်ထီဉ် တီၤအပသံး မ့တမ့ၢ် တနံဉ်တဘျီလံာ်ဟ်ဖျါတဖၣ်,ဘၣ်ဆၣ်ဒိပနံဉ်အဂ့ၢ်အဂၤအိဉ်ဒံးအါမးန့ဉ်လီၤ.အါန့ဉ်အ န့ဉ်, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ မိာ်ပၢ်တဖၣ်ဘိးဘၣ်သ့ဉ်ညါဆိတ့ၢ် လီၤကဝီၤတၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ်သ့ခါစးကရၢလၢ အတအဲဉ်ဒီးလၢအဖိအ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ဉ်ညါထီဉ်အိၤ လၢအတအိဉ်ဒီး တၢ် အၢဉ်လီၤဟ့ဉ်ဆိအခွဲးဘၣ်န့ဉ်, ကီၢ်စၢဖိဉ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီခံ ခါ လီၤဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ လီၤကဝီၤတၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ်သ့ခါစးကရၢတဖၣ်(LEAs) လၢအဒိးန့ဉ်ဘၣ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ဒ်အအိဉ်ဖျါလၢ ၁၉၆၅တီၤဖုဉ်ဒီးတီၤထီတၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ်သ့တၢ်မၤ(ESEA)အပူၤတဖၣ် ကကတဲာ်ကတီၤန့ဉ် ပုၤလၢအထၢအါထီဉ်ပုၤသုးဖိအနီဉ် ဂံၢ်တဖၣ်, လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်သ့ဉ်တဖၣ်အံၤ **ပုၤမံၤ, အိဉ်ဆိးလီၤကျဲ** ဒီး**လီၤတဲာ်နီဉ်ဂံၢ်** ဝဲတၢ်ယုာ်ထီဉ်အိၤအခါ န့ဉ်လီၤ.

နမ့ၢ်တအဲဉ်ဒီးလၢ ဟူရိဉ်ကီၢ်ရူဉ်လီၤကဝီၤကွီၤ ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျါထီဉ်လံာ်န့ဉ်ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအအိဉ်လၢနဖိအတၢ်ကူဉ်ဘၣ်ကူဉ် သ့တၢ်ကွဲးနီဉ်ကွဲးယါအပူၤ လၢအတအိဉ်ဒီးနတၢ်အၢဉ်လီၤဟ့ဉ်ဆိအခွဲးဘၣ်န့ဉ်, နကဘၣ်ကွဲးဒုးသ့ဉ်ညါကီၢ် ရူဉ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲ အံၤ န့ဉ်လီၤ. ဟူရိဉ်ကီၢ်ရူဉ်လီၤကဝီၤကွီၤ ဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်သ့ဉ်တဖၣ်အံၤဒ်အမ့ၢ် လံာ်န့ဉ်ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ဉ်တ ဖၣ်န့ဉ်လီၤ.

(တၢ်မၤနီၣ်..လီၤကဝီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ခၢၣ်စးကရၢ ကးဖးဟ်ဃုာ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ရဲၣ်လီၤအီၤလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ခဲလၢန့ၣ်လီၤ,ဘၣ်ဆၣ် တၢ်လီၤတၢ်မၤထွဲအီၤသ့ၣ်ပုၤကတၢၢ်ဘၣ်.)

- ပုၤကူၣ်ဖိအမံၤ
- အိၣ်ဆိးလီၤကျဲ
- လီၤတဲစိနီၣ်ဂံၢ်
- လီၤပရၢနီၣ်ဂံၢ်
- တၢ်ဂီၤ
- အိၣ်ဖျၢၣ်မုၢ်နံၤဒီးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ
- လံာ်လၢအရူၣ်နီၣ်လၢအမၤလိဝဲတဖၣ်
- မုၢ်နံၤမုၢ်သီလၢအထီၣ်ကိၣ်
- မၤလိအတီၤ
- ဟ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီး တၢ်ဂဲၤလီၤကွဲသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ
- ပုၤဂဲၤလီၤကွဲဖိတဖၣ်အစိၤဃၢဒီးအနီၣ်ထီ
- လံာ်အုၣ်သး,တၢ်လၢကဝီၤ,တၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လၢကဝီၤ
- တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ခၢၣ်စးကရၢ မ့တမ့ၢ်ဖျၢၣ်မိၤကိၣ် လၢခဲအံၤအလဲၤထီၣ်ဝဲတဖျၢၣ်

ပုၤကူၣ်ဖိခိၣ်ဂီၤနီၣ်ဂံၢ်, ပုၤသ့တၢ်ဖိအခိၣ်ဂီၤ,မ့တမ့ၢ် နီၣ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤလၢတၢ်သ့အီၤလၢ တၢ်ဆဲးကျိးအကျိၤအကျဲအဂီၢ် လၢတၢ်သ့အီၤလၢ တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါ တသ့လၢအတအိၣ်ဃုာ်ဒီး နီၣ်ဂံၢ်ရူၣ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ . (ပုၤကူၣ်ဖိ အပုၤတဝၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢနီၣ်ဂံၢ်,ခဲလၢာ် မ့တမ့ၢ်တနီၤ ဘၣ်တၢ်သ့အီၤ လၢတၢ်ပညိၣ်ဝဲအံၤအဂီၢ်တသ့ဘၣ်)

ကွၢ် တၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်တၢ်အမံၤသ့ၣ်စရီၤလၢတၢ်ရဲၣ်လီၤအီၤလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢတီၤဖျၢၣ်ဒီးတီၤထီၣ်တဖၣ် ကမၤတၢ်အဝဲအံၤ လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်မၤ ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ကဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်နီၣ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ(PII) လၢအအိၣ်လၢ ပုၤကူၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအပူၤ,လၢအတအိၣ်ဃုာ်ဒီးမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကူၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအတၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး, ဖဲတၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်ဃုာ်ဃိာ်လီၤပလိာ်လိာ်အသးဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢအဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢ အဲးဖဲအံၤအုၣ်ရဲၣ်ဖဲအုၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ §99.31 အပူၤအခါန့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ် လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်မုၢ်ဒ်လၢကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ဘိးဘၣ် ဟ်ဖျိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်စံၣ်ညိၣ်ပိတုၤအဂ့ၢ်အကျိၤ မ့တမ့ၢ် ကွီၢ်ဘျီအတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢဖိးသဲးတၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤတဖၣ်,တၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်လံာ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်,ဒီးတၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဆူမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ် ပုၤကူၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်,အဲးဖဲအံၤအုၣ်ရဲၣ်ဖဲအုၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ §99.32 လီၤဘၣ်ဝဲဒ်လၢ ကိၣ်ကဘၣ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဝဲ တၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်ဒီးပုၤကူၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢလၢ ကသမံၤသမိးဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤ တၢ်ဘိးဘၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်တၢ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်ဟ်ဖျိၣ်ထီၣ်နီၣ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ(PII) လၢအအိၣ်လၢပုၤကူၣ်ဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအပူၤ လၢအတအိၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်မၤန့ၣ်ဆိမိၢ်ပၢ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကူၣ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအတၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး-

- လၢ ကိၣ်အဂၤအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, လၢအဟ်ဃုာ်ဒီးကိၣ်သရၣ်,ဃုာ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ခၢၣ်စးကရၢ မ့တမ့ၢ် ဖျၢၣ်မိၤကိၣ်လၢ ကိၣ်ဆၢတၢ်တၢ်ဝဲဒ်လၢ အကအိၣ်ဒီး ဖိးသဲးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤဟ်ဃုာ်ဒီး ပုၤဟံးလံာ်ဃံးဃုာ်လၢတၢ်မၤအဂီၢ်,ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်, ပုၤမုာ်သးမၤကလိတၢ်, မ့တမ့ၢ် ဟ်တၢ်အဂၤလၢ ကိၣ်ဒီးလဲအီၤလၢတၢ်ချၢလၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဖျါလၢ §99.31(a)(1)(i)(B)(1) - (a)(1)(i)(B)(2) အပူၤ ဒီးဃုာ်ဃိာ်လီၤပလိာ်လိာ်အသးဒီး (§99.31(a)(1)) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်မုၢ်ဝဲ.. အကူၣ် ၉၅၂၈ တီၤဖျၢၣ်ဒီးတီၤထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်မၤ(20 U.S.C. § 7908) ဒီး 10 U.S.C. § 503(c). န့ၣ်လီၤ.

- လာ ကိုအဂါအပုဘဉ်မူဘဉ်ဒါအဂီ၊ ကိုအတတ်ဖဲတဲမအကျိအကျဲ၊ မုတမုာ် တီဒိဉ်တုာ်ကိုလုပုကိဖိကလဲထီဉ် ဆဲးလီအမံတဖျာဉ်၊ မုတမုာ်တဲလီဖဲ ပုကိဖိလဲဆဲးလီတုာ်လံအမံ၊ ဖဲတဲဘိးဘဉ်ပာ်ဖျါ ထီဉ်အံအတဲပညိဉ်မုာ်ဘဉ် ထွဲလိာ်အသးဒီး ပုကိဖိအတဲဆဲးလီအမံအသဉ် မုတမုာ် အတဲအိဉ်ဆိတလဲကို၊ လုအဒီးသနုထီဉ်အသးလု §99.34. (§99.31(a)(2)) တဲလီဘဉ်အဖိခိဉ်အသိး သုဝဲန့ဉ်လီ။
- လု တဲဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီဝဲ ယုာ်အဲးစဲပာ်ဆုာ်တဲခိဉ်ကျါအခါဉ်စး၊ယုာ်အဲးစဲပီရိခိဉ်ကျါ၊ယုာ်အဲးစဲတဲကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သု နဲဉ်ရဲဉ်၊မုတမုာ် ကီဝဲဉ်ဒီးလီကဝီတဲကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သုပုဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖဉ်၊ ဒ်အမုာ် ကီဝဲ ဖဲတဲကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သုခါဉ် စးလုမိာ်ပာ် မုတမုာ် ပုကိဖိလုအကြားဝဲဘဉ်ဝဲတဖဉ် အကီဝဲဉ်(SEA)တဖဉ်အဂီန့ဉ်လီ။တဲဘိးဘဉ်ပာ်ဖျါထီဉ်တဲ ဒ် အအိဉ်ဖျါလုသဲးတဲဘျါသ့ဉ်တဖဉ် အံအပုန့ဉ် ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကဘဉ်တဲမအီ၊ ဒ်အဒီးသနုထီဉ်အသးလု §99.35 တဲလီဘဉ်အသိး၊ လုအဘျးစဲလိာ်အသး ဒီးတဲသမံသမိးစရိ မုတမုာ် ကီဝဲဖိဉ်အတဲသမံသမိးတဲ- မုတမုာ် ကီဝဲဉ်တဲတဲမအီမအီတဲကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သုတဲရဲဉ်တဲကျဲ၊ မုတမုာ် လုတဲမလုထီဉ်ပုထီဉ်တဲသိဉ်တဲသိအဂီမုတ မုာ် တဲလုပိာ်မထွဲ ကီဝဲဖိဉ်ဖိးသဲးတဲလီဘဉ်တဖဉ် လုအဘဉ်ထွဲလိာ်အသးဒီး တဲရဲဉ်တဲကျဲအဝဲအံသ့ဉ်တဖဉ် န့ဉ်လီ။တဲကရုကရိတခါဘဉ်တခါအဝဲအံ ဘိးဘဉ်ပာ်ဖျါထီဉ်ကဒီး နီတဂါအဂုအကျိတဲဂုတဲကျိသ့ဉ်တဖဉ်အံ ဆုညါ ဆုတဲကရုကရိလုတဲရဲဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အအိဉ် လုအဘဉ်တဲဒုး အိဉ်ထီဉ်အီ လုအဝဲသ့ဉ် ဒ်အဝဲသ့ဉ်အတဲဟ့ဉ် စိဟ့ဉ်ကမီအဝဲသ့ဉ်အသိး လုအကမဲဝဲတဲသမံသမိးစရိပတီ၊တဲသမံသမိးတဲ၊မုတမုာ်တဲမလုထီဉ်ပုထီဉ်တဲသိဉ် တဲသိ မုတမုာ် တဲလုပိာ်မထွဲ တဲဟူးတဲဂဲလုအဝဲသ့ဉ်အခါဉ်စးအဂီ သုဝဲစုာ်ကီးန့ဉ်လီ။ §99.31(a)(3) ဒီး §99.35
- လုအဘျးစဲလိာ်အသးဒီး ကျိစုတဲဆိဉ်ထွဲမအီမအီ လုပုကိဖိပတံထီဉ်တုာ်ဝဲ မုတမုာ် ပုကိဖိဒီးန့ဉ်တုာ်လံဝဲ၊ ဖဲအလီ အိဉ်လုတဲကဘဉ်ဆဲးတဲဂုတဲကျိလုတဲကဒီးန့ဉ်ကျိစု စုဆိဉ်ထွဲအဂီ၊ဆဲးတဲလု တဲကဘဉ်ဒီးန့ဉ်ကျိစု စု ဆိဉ်ထွဲဆဲးအါ၊ဆဲးတဲကျိစု စုဆိဉ်ထွဲတဖဉ်အတဲအိဉ်သး၊မုတမုာ် လုပိာ်မထွဲကျိစု စုဆိဉ်ထွဲ အတဲပာ်ပနီဉ်တဲအ ကတီ ဒီး တဲဂုတဲကျိသ့ဉ်တဖဉ် အဂီန့ဉ်လီ။§99.31(a)(4)
- လု ကီဝဲဉ်ဒီးလီကဝီပုဘဉ်မူဘဉ်ဒါသ့ဉ်တဖဉ်အဂီ မုတမုာ် ပုလုကီဝဲဉ်ဟ့ဉ်စိဟ့ဉ်ကမီအီလု အကပာ်ဖျါထီဉ် မုတမုာ်ဘိးဘဉ်ပာ်ဖျါထီဉ်တဲဂုတဲကျိ လုအဘဉ်ထွဲလိာ်အသးဒီး ဖိသဉ်တဲတီတဲတြါအကျိအကျဲ ဒီး တဲဖဲတဲမအီ အကျိအကျဲအတဲသ့တဲဘဉ်လုကမဲတဲတုလီတီလီ၊တဲစံဉ်ညိဉ်ဆဲး တဲဆိတဲ၊ပုကိဖိလုအတဲကွဲးနီဉ်ကွဲးယါ ကဘဉ်တဲဘိးဘဉ်ရုလီအီတဂါ၊လုအဒီးသနုထီဉ်အ သးလု §99.38. §99.31(a)(5) အသိးန့ဉ်လီ။
- လု တဲကရုကရိတဖဉ်လု အမဲဝဲတဲသိဉ်လိနဲဉ်လိ၊မုတမုာ် အမဲခါဉ်စးန့ဉ်တဲ၊လုကိုအဂီ၊ လုအ (က)မဲလဲထီဉ်လဲထီတဲ၊ မဲဂါမဲကျါတဲ၊ မုတမုာ် ရဲဉ်ကျဲဆိတဲဒီးစးတဖဉ် (ခ) ပာ်ဆုာ်ပုကိဖိ ကျိစု စုဆိဉ်ထွဲတဲရဲဉ်တဲ ကျဲတဖဉ်၊မုတမုာ် (ဂ) မဲလဲထီဉ်လဲထီတဲသိဉ်လိနဲဉ်လိ အဂီန့ဉ်လီ။ (§99.31(a)(6))
- လု တဲကရုကရိလုအဘဉ်တဲဆုာ်လီအီ လုအကမဲလုထီဉ်ပုထီဉ်ဝဲအမူအဒါလု တဲမဲလီအီ သ့ဉ်တဖဉ် အ ဂီန့ဉ်လီ။(§99.31(a)(7))
- လု မိာ်ဒီးပုကိဖိလုအကြားဝဲဘဉ်ဝဲတဖဉ်အိဉ် ဖဲပုကိဖိမုာ်ဒီးသနုအသးလုအမိာ်အပာ်အအိဉ် ဖဲအဝဲသ့ဉ်ဒူးအိဉ် တဲခိတဲသ့အခါ အဂီန့ဉ်လီ။ (§99.31(a)(8))
- လု တဲကလုပိာ်မထွဲ စံဉ်ညိဉ်ပိတုတဲနဲဉ်လီ မုတမုာ် ကီဝဲဘျိအတဲဟ့ဉ်လီတဲကလုလုလုဖိးသဲး တဲဂုတဲကျိတဖဉ် အဂီန့ဉ်လီ။ (§99.31(a)(9))

- လာ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ အဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ မ့တမ့ၢ် ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ပူၤတၢ်ဖျး.လၢအဒီးသန့ၤထီၣ် အသးလၢ §99.36. (§99.31(a)(10) အပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢကျိၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်အမ့ၢ်“လံာ်န့ၣ်ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ” ဒ်အဖျါလၢ §99.37. (§99.31(a)(11) အပူၤအသိး အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်တက့ၢ်တလီၤ ပုၤနီတဂၤ

ဟူရိၣ် ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၤ တက့ၢ်တလီၤ အပူၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့ ဒီး အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, မ့တမ့ၢ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဒိဖျိ စၢၤသ့ၣ်, ဖံးဘၣ်အလွဲၢ်, တၢ်လၢ ပုၤန့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ, သးအနံၣ်အလၢ,တၢ်ဆီဟံၣ်ဆီယီ, မုၢ်ခွါ, က့က့ၣ်, ထံကီၢ်လၢအိၣ်ဖျါထီၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ် နီတမံၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အဲၣ်ဒီး သံက့ၢ်အါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ ဖိ **Title VI** မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ ဇ **Title IX**,န့ၣ်, ဆဲးကျိးဘၣ် က့ၢ်လံ ခနးခွံၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် လုဒ် ဖံး လၢအမ့ၢ်ဖိးမံမူဒါခိၣ်တဖၣ် ဖဲဟူရိၣ်ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၤ, ဟူရိၣ်, အဲးစံးၣ် ၅၇၃၅၀ (၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၂) မ့တမ့ၢ် ယုၢ်အဲး ကူၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲၤကျိၤ, ဝဲၤဒေးလၢ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဂီၢ်,ပုၤပူၤတၢ်ဖိအတၢ်ဖံး တၢ်မၤအကဂူၢ်ဖဲ **U.S. Dept. of Education, Office of Civil Rights, Customer Service Team, 400 Maryland Ave. SW, Washington, DC 20202-1100** တက့ၢ်.လီၤတဲစိနီၢ်ဂံၢ် (၈၀၀)-၄၂၁-၃၄၈၁, စဲးကွဲးဒိဆုၢ်လံာ် (၂၀၂-၂၄၅-၆၈၄၀, **TDD** (၈၇၇)၅၂၁-၂၁၂၂, လီၤပရၢနီၢ်ဂံၢ် OCR@ed.gov တက့ၢ်.

အကူၣ် ၅၀၄ ပုၤအမဲရကၤဖိ က့က့ၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

အဆၢ၅၀၄ တၢ်မၤယုၢ်မၤဖိးတၢ်အံၤ မၤစၢၤပဲ ပုၤက့ၢ်ဖိလ အနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤ မ့တမ့ၢ် အခိၣ်န့ၣ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးတဖၣ် လၢညီန့ၢ်ကဲ ထီၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢ ပုၤက့ၢ်ဖိကမၤလိန့ၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် န့ၣ်သ့ဝဲ လီၤ. တၢ်အိၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒီးသန့ၤထီၣ်အသး လၢ နီတဂၤတၢ်လီၢ်ဘၣ် အဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤပဲၤ လီၤလံာ်က့ၤလၢ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်, ဝံသးစူၤဆဲးကျိးဘၣ် ရူၤလံာ်န့ၣ် ရှလ့, ဖိးမံမူဒါခိၣ် လၢအလီၤတဲစိနီၢ်ဂံၢ်မုၢ်ဝဲ (၃၅၃-၆၉၉၇)မ့တမ့ၢ် တီၤထီၣ်ကိၤ (၃၅၃-၇၈၀၀)န့ၣ်တက့ၢ်.

ပုၤက့ၢ်ပုၤက့ၢ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်

ပုၤက့ၢ်ဖိလၢ အကဲပုၤက့ၢ်ပုၤက့ၢ်ကိးဂၤဒဲး လၢအမၤလိတၢ်လၢ ဟူရိၣ်ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၤတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ အကဒီး န့ၣ်ဘၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်န့ၢ်ဘျး လၢအကလီ, လၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢနကသ့ၣ်ညါအါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိၤလၢလၢပဲၤပဲၤ ဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤလၢတၢ်ကြားယုၢ်ထၢအီၤ ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိးဘၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ လီၤဆီ ပုၤန့ၣ်တၢ်, ရူၤလံာ်န့ၣ် ရှလ့ ဖဲ ၃၅၃-၆၉၉၇ တက့ၢ်.

မိဂ်ပာ်,ပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်,မ့တမ့ၢ် ပှၤကွၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢအကကြီယၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်တဲဖျါထီၣ်အီၤတဖၣ်

မိဂ်ပာ်, ပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်, မ့တမ့ၢ် ပှၤကွၢ်ဖိလၢအသးန့ၣ်အိၣ် ၁၈န့ၣ် ဆူအဖိခိၣ်တဖၣ် ဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလၢ အကကြီယၢ် တၢ်တဲဖျါထီၣ် လံာ်န့ၣ်ဒိ အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် သ့ဝဲခိဖျါ ကွဲးလီၤလံာ်ဆူ ပှၤကွၢ်ဖိအကွၢ်ခိၣ်အအိၣ် ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါအီၤဘၣ်ယး တၢ်တကြးတဲဖျါထီၣ် လံာ်န့ၣ်ဒိအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲ ပှၤကွၢ်ဖိအဂီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ဒ်အံၤတကလုာ် တၢ်မၤအီၤတဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ် သ့ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပှၤမၤလိတၢ်ဖိ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ တၢ်ဘျါသနူ

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ တၢ်ဘျါသနူသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝဲအံၤ အသုအသၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဘျါသနူအဝဲအံၤ ကြးဘၣ်တၢ်ကွၢ်ထံ ဆိကမိၣ်အီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျါသနူအဝဲအံၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ လံာ်တြိာ်အပူၤ လၢတီၤခၢၣ်သးကွၢ်အဝဲဒၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

ကမျါတၢ်ဆါတၢ်ပှၤ လၢကွၢ်တဖၣ်အပူၤ (ကွၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ လံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲ ကျဲ KI)

မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလၢ ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤ ပှၤပၤဆုာ်တၢ် ဒီး မ့တမ့ၢ် ကွၢ်ကမံးတံာ်ဘၣ်န့ၣ်, ပှၤနီၤလီၤ, ပှၤဆါ, မ့တမ့ၢ် ပှၤအဲၣ်ဒီးဆါ တၢ်ဖိတၢ်လံာ် တမံၤမံၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဖိးတၢ်မၤ တခါခါ လၢကွၢ်ပှၤ မ့တမ့ၢ် ကွၢ်ကရၢ်အပူၤ တသ့ နီတဂၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပှၤအဲၣ်ဒီးလီၤဆိတၢ်, တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်ကျဲ အတၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်

ဒ်ကီၢ်စၢ်ဖိၣ် အတၢ်ကွဲးဒိခွဲးယၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ(911AK/KFA) (MPAA MOVIES AND VIDEOS)အိၣ်ဝဲအသိး, ဟူၣ်ရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွၢ် ၂-၂စ့ၢ်ကိး အိၣ်တၢ်လံာ်ဒီးအတၢ်ဂီၤမူ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျါ, လၢအကြိဝဲ တၢ်မၤလိတီၤဒးသ့ၣ်တဖၣ် လၢအကဒုးန့ၣ်ဝဲ ဟံၣ်ယိတၢ်ဂီၤမူတဖၣ် လၢအတအိၣ်ဒီး တီၤဒးအတၢ်န့ၣ်ကျဲ အတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤမူ, ဘၣ်ဒံၣ်အိၣ် လီလုာ်ကွၢ်တၢ်ဂီၤမူ ဒီးတၢ်ကလုာ် အတၢ်ပိးအတၢ်လိ အဂုၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဘၣ်တၢ်သုအီၤလၢ တၢ်မၤလိအတီၤပှၤ ဒ်ကွၢ်အတၢ်ဘျါသနူအိၣ်ဝဲအသိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်သမံသမိး တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူအဝဲအံၤ ဖဲကွၢ်ခိၣ်အဝဲဒၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် ဖဲလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်အဝဲဒၣ်အပူၤ ဖဲ ၃၅၃-၆၉၉၂ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကိုးကွယ်ရကတတ်သူတို့အားပေးသောကျွမ်းကျင်မှု- USDA- အတတ်ပညာကျွမ်းကျင်မှု

တစ်နိုင်ငံ ဦး တစ်နိုင်ငံနှင့်အညီအတတ်ပညာကျွမ်းကျင်မှု(FNS)အတတ်ပညာကျွမ်းကျင်မှုနှင့်အညီ တစ်တစ်စားစားစား တစ်ရက်တစ်ကျွမ်းကျင်မှု၊ ကိုယ်တိုင်အားလုံးကတစ် ချစ် စားကရ၊ ဦး အပူအေးနှင့်တစ်ဖဲလတ်၊ ကဘတ်ဆုလီလဲ တစ်တစ်ကွတ်တစ်ပူအနီတက လတ်ရလီ လာလတ်သွတ်တဖန် အံ့နှုတ်လီ။

ဒ်အဖျါလ၊ ကိုစာဖိုင် ပူကမျာ်တစ်ခွဲတစ်ယတ် တစ်သိတ်တစ်သိ ဦး ကိုးကွယ်ရကတတ်သူတို့အားပေးသောကျွမ်းကျင်မှု(USDA) ပူကမျာ်တစ်ခွဲ တစ်ယတ် တစ်သိတ်တစ်ဘျာ ဦး သနူတဖန် အပူအသီးနှုတ်၊ ယူအဲးစံးဒ်အုတ် အခတ်စားကရသွတ်တဖန်၊ အဝဲအေးသွတ်တဖန်၊ ဦး အပူမတစ်ဖဲသွတ်တဖန်၊ ဦး တစ်ကရကရီလ၊ အမသကိးတတ် မှတမ့် ပါဆုရက်ကျွမ်းကျင်မှုတစ်လ၊ ယူအဲးစံးဒ်အုတ် အတတ်ရက်တတ် ကျွမ်းကျင်မှုအပူတဖန် ဘတ်တစ်ကြိယတ်အဝဲသွတ်လ၊ အကကွတ်တစ်ပူပူက ခီဖျိ ကလုတ်နှုတ်၊ဖဲညတ်အလွဲ၊ထံကိုးလ၊အအိတ်ဖျိထိတ် တွတ်၊မုတ်ခွါ၊ကွဲကွဲ၊သးနှုတ်၊မ၊ဆ၊ကွတ်တတ်အ၊ မှတမ့် မ၊ကတ်ကွတ်တတ်အ၊ လ၊အပူကွတ် လ၊ပူကမျာ်တစ်ခွဲတစ်ယတ်တဖန် အတတ် ပူးတတ်ဂဲ တခါခါပူ လ၊အဘတ်တစ်တစ်ခိတ်ရိတ်မဲ မှတမ့် ဆိတ်ထွဲမ၊စ၊အီလ၊ ယူအဲးစံးဒ်အုတ် တဖန်နှုတ်လီ။

ပူလ၊အိတ်ဦး ကွတ်ဂီတလ၊ပဲ လ၊အလိတ်ဘတ်ယုထ၊ အတတ်ဆဲးကျိး လ၊တတ်ရက်တတ်ကျွမ်းကျင်မှု အတတ်ဂွတ်တတ်ကျွမ်းကျင်မှုအဂီတဖန် (အဒိ. ပူမဲတ်တထိတ်တစ်အလတ်၊ လတ်မဲတ်ဖျိတ်ဖဲဒိတ်၊ တစ်ဖိတ်ယတ်တစ်ကလုတ်လီလုတ်ကွီ၊ အမဲရကပူထတ်တတ်သုအကျိတ်၊ အဂုတ်အဂ၊တဖန်) ကြားဆဲးကျိး ခတ်စားကရ(ကိုးကွယ်မှုတမ့်လိတ်ကတိ) တတ်လိတ်မဲ အပတ်ထိတ် တတ်နှုတ်ဘျားနှုတ်ဖိုင်အလိတ် နှုတ်လီ။ ပူလ၊အနတ် တအ၊အနတ်ယ၊ မှတမ့် ကတိတ်တစ်ခဲသွတ်တဖန် ကြားဆဲးကျိး ယူအဲးစံးဒ်အုတ် ခီဖျိ ကိုးကွယ်ရကတတ်သူတို့အားပေးသောကျွမ်းကျင်မှု ၈၀၀-၈၇၇-၈၃၃၉ နှုတ်လီ။အ၊နှုတ်အနှုတ်၊ တတ်ရက်တတ်ကျွမ်းကျင်မှု အတတ်ဂွတ်တတ်ကျွမ်းကျင်မှုတဖန် ဘတ်သွတ်သွတ် လ၊ကလုတ်ဂ၊အကျိတ်အိတ်မဲ တမုတ်ထဲလ၊ကိ လ၊ကျိတ် တခါခါဘတ် နှုတ်လီ။

လ၊တတ်ကပတ်ထိတ် တတ်ရက်တတ်ကျွမ်းကျင်မှု လ၊တတ်ဆိုးထိတ်တတ်ကွတ်တစ်လိတ်တစ်အဂီ ,မ၊ပဲလီလီ ယူအဲးစံးဒ်အုတ် တတ်ရက်တတ်ကျွမ်းကျင်မှု ကွတ်တစ်လိတ်-လတ်လ၊ တတ်မ၊ပဲလီလီအီအဂီ အမဲမုတ်မဲ (AD-3027) ဦးဘတ်တတ်ထိတ်နှုတ်အီမဲ ပုတ်ယဲသန့... http://www.ascr.usda.gov/complaint_filing_cust.htm1, ဦးမဲယူအဲးစံးဒ်အုတ် အဝဲအေးတဖျိတ်ဂုတ်တဖျိတ်ဂုတ်အပူ မှတမ့် ကွဲးလတ်ဆူ ယူအဲးစံးဒ်အအိတ် လ၊အပတ်ယုတ်ဦးတတ်ဂွတ်တတ်ကျွမ်းကျင်မှု အလ၊အပဲ လ၊တတ်လိတ်ဘတ်အီသွတ်တဖန် တကွတ်၊ လ၊ နကယုနှုတ် လတ်ဆိုးထိတ် တတ်ဂွတ်တတ်ကျွမ်းကျင်မှုအံ့အဂီ၊ ကိး (866)-632-9920 တကွတ်၊ ဆုတ်ထိတ်လတ်လ၊နမ၊ပဲလီလီအီ မှတမ့် လတ် လ၊နကွဲးအီဆူ...

Mail: U.S. Department of Agriculture
Office of the Assistant Secretary for Civil Rights
1400 Independence Avenue, SW
Washington, D.C. 20250-9410
Fax: (202) 690-7442; or
Email: program.intake@usda.gov.

တစ်ကရကရီအဝဲအံ့ မုတ်တစ်ခွဲတစ်ယတ်တုတ်သိးထဲသိး အတတ်ကရကရီနှုတ်လီ။

ဖိးသဲစး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အကျိၤအကျဲ

ဖိးသဲစး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဘၣ်တၢ်ဟံးဖျါထီၣ် အဓိပညီ ယိယိဖိ န်အံၤ .. တၢ်ကဘၣ်မူမၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျါခဲလၢ် လၢသဲစး ဟံးလီၤဝဲ လၢတၢ်ကမၤလီၤတံၢ်ဝဲဒ်သိး ပှၤကွဲၤဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လီၤဆိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဒိသဒါအီၤ ဝဲ အလီၢ် အိၣ်လၢ တၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ကြးဘၣ်တၢ်မၤအီၤအခါ န့ၣ်လီၤ. ဖိးသဲစး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အကျိၤအကျဲ မ့ၢ်ဝဲဒ်လၢ် အံၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်အိၣ်ဖိၣ် မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤ ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤ လၢပှၤပှၤဆုၢ်တၢ် ဒီး ပှၤကွဲၤဖိအဘၣ်စၢၤ န့ၣ်လီၤ.
- ပှၤကွဲၤဖိ ကဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤလၢ တၢ်လၢအကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ပှၤကွဲၤဖိ ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလၢ အကတဲဖျါထီၣ် အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် ဘၣ်ထွဲဒီး အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ပှၤပှၤဆုၢ်တၢ် ကဘၣ်မၤဝဲ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတဲာ် လၢခံကတၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ကျဲ, ဒ်အဖျါလၢ SDCL 13-32-9 အပူၤတဖၣ်, လၢတၢ် ကဘၣ်တၢ်မၤထွဲအီၤဝဲ တၢ်ဆိကတီၢ်တၢ်မိကီၢ်,မ့တမ့ၢ် တၢ်နီၤ ဟးထီၣ်ကွဲၣ်တၢ် အဆၢကတီၢ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲလၢလံာ်တြိၣ်အပူၤ လၢကွဲၤခိၣ်အဝဲဒ်ဒါဒါအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤ

ပှၤကွဲၤဖိမ့ၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲၣ်န့ၣ်, အမိၢ်အပၢ် ကဘၣ်ကွဲးန့ၣ်အီၤလံာ်လၢ အအိၣ်ဒီးမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သီ ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်လၢ ဘၣ်မနုၤအယိ အဖိတဟဲ ထီၣ်ကွဲၣ်လဲၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်ကိးလိတဲစိ ၃၅၃-၆၉၀၀ တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ် လၢအကယုန့ၣ်အဖိအခွဲး လၢကွဲၤသ့ဝဲဒ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ် ကဘၣ်တၢ်ဆဲးကျိးအီၤ ဒိဖျိ လံာ်ပရၢ ဝဲအဖိတဟဲထီၣ်ကွဲၣ်ပှၤထီၣ် လွံာ်ဘျီ, ယိးဘျီ, ဒီး ဆံခံဘျီ, ဒီး ကွဲၤဖိမိၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ဝဲပှၤကွဲၤဖိ တဟဲထီၣ်ကွဲၣ်ပှၤထီၣ် ဆံခံဘျီ ဝဲအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ဆၢတဲာ်လၢ ပှၤကွဲၤဖိမ့ၢ် ပှၤလၢ အယုၢ်ကွဲၣ် န့ၣ်, ကီၢ်ရုၣ်လီၢ်ကဝီၤကွဲၣ် အပှၤယုၢ်ကွဲၣ်ပၤကီၢ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စံၣ်အပီၢ်ရီၤ ကဘၣ်တၢ်ဆဲးကျိးအီၤ န့ၣ်လီၤ. ဟူရီၣ်ကီၢ်ရုၣ်လီၢ်ကဝီၤကွဲၣ် ကမံးတံာ် နၢ်ဝဲဒ်လၢ တၢ်ထီၣ်ကွဲၣ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် မ့ၢ်တၢ်အရူၤဒိၣ်မးလၢ ပှၤကွဲၤဖိအတၢ်ဖံးလိမၤဒီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် ဒီး အဝဲသ့ၣ် ဟံးလီၤတၢ်ပညီၣ်လၢ ပှၤကွဲၤဖိ ကဘၣ်ထီၣ်ကွဲၣ် ၉၀% (တနံၣ် ပှၤကွဲၤဖိကဘၣ် ပွဲးကွဲၣ် ၁၀သီ ဆူအဖိလၢ်) န့ၣ်လီၤ.

ကွဲးထီၣ် ဂီၤခိ ၈:၀၅ ဒီး ကွဲၤပျါဖဲဟါခိ ၃:၂၀ နၢ်ရံၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဝဲက့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်တမၤဝဲတ့ၢ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်

ပှၤကွဲၤဖိတဖၣ် မၤဝဲက့ၤဒါက့ၤ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အတမၤဝဲတ့ၢ်ဝဲ ဒိဖျိ အတဟဲထီၣ်ကွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်သ့ ဒိဖျိကျိၤကျဲဒ်လၢ်အံၤအ သိး န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်ယုဆိအခွဲးလၢတၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲၣ်-မ့ၢ်သ့န့ၣ်,လံာ်လဲၤတဖၣ် တၢ်ကြးမၤဝဲအီၤ ဒီး တိၣ်ထီၣ်အီၤဆူသရၣ်အအိၣ် မ့တ မ့ၢ် တဲဘၣ်သရၣ်လၢ အဲၣ်ဒီးမၤဝဲဆိအလံာ် တချုးလၢ အဟးဒဲးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- လံာ်အဂၤ လၢတၢ်တမၤဝဲအီၤတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲး လၢတၢ်ကမၤဝဲက့ၤအီၤ ဒ်အံၤစံၣ်ယုၢ်သနူ အိၣ်ဝဲအသိး န့ၣ်လီၤ. (ကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ က တက့ၢ်.)

တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးသ့ဝဲတၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲၣ်

- ပှၤကွဲၤဖိဆိးက့အယိ(ကသံၣ်သရၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ဘၣ်တၢ်လီၢ်ဘၣ်အီၤ) မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိယိဆိအကျိၤတဂၤဂၤ ဆိးက့သတူၢ် ကလၢ် ဒီး လီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢ ပှၤကွဲၤဖိကတဟဲထီၣ်ကွဲၣ်,
- ဟံၣ်ဖိယိတဂၤဂၤသံအယိ,
- တဲဘၣ်ဆိကွဲၣ် လၢပှၤကွဲၤဖိအိၣ်ဒီး အတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဆူတၢ်လီၢ်ဂၤအယိ ဒီး
- တၢ်အိၣ်သးလၢအလီၤဆိသ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးတသ့ဖဲတၢ်တဟဲထီၣ်ကိၣ်အခါ

- ဟါမၢ် ဖဲတၢ်မၤလိအဆၢကတီၢ် မ့တမ့ၢ် ဖဲတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ် လၢအတအိၣ်ဒီး မိၢ်ပၢ်အတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါ,
- တယုအခွဲးဖဲအဟးထီၣ်ဆူကိၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အချၢ ဒီး,
- ယုၢ်ကိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တဟဲထီၣ်ကိၣ်အဂ့ၢ်အဂၤ လၢအတအိၣ်ဒီး တၢ်အဂ့ၢ်အခါလၢအလီၤတၢ်လီၤဆဲး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ဟးထီၣ်ဆူကိၣ်အချၢ

မိၢ်ပၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဆဲးကျိးကိၣ် ငံၤသိးတၢ်ကဟ့ၣ်ပုၤကိၣ်ဖိအခွဲး လၢအကဟးထီၣ်ဆူကိၣ်ချၢ ဖဲကိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် ဒီး ပုၤကိၣ်ဖိ ကဘၣ်ကွဲးလီၤအမံၤ တဲဘၣ်ကိၣ်အနဲၣ်ရဲၣ် ဖဲကိၣ်အဝဲၤဒီးပုၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူကိၣ် တနံၤယီၤ ဖဲနံၤအဝဲၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဆီဆူ ကိၣ်အဝဲၤဒီးအပုၤ လၢကကွဲးဖဲလီၤက့ၤအမံၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အဟး ထီၣ်ဆူကိၣ်အချၢ လၢအတအိၣ်ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲး မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တလဲၤတဲဘၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ လၢကိၣ်အဝဲၤဒီးအပုၤ လၢ တၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်, ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်အိၣ် အမ့ၢ်ပုၤလၢအယုၢ်ကိၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟဲထီၣ်ကိၣ်ဖဲၤခံ

ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် တၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢလၢ အကအိၣ်လၢ အနီၢ်ကစၢ်အလိၣ်ဆ့ၣ်နီၣ်အဖိခိၣ် ဟံၣ်ယုၢ်ဒီး တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢ အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် ဖဲတၢ်မၤလိစးထီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်တမၤလၢပုၤ တၢ်လီၤတဖၣ်အံၤ တၢ်ကဂံၢ်အိၣ်အိၣ် တၢ်ဟဲန့ၣ်လီၤဖဲၤခံဆူတီၤပုၤ န့ၣ် လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ်ဟဲထီၣ်ကိၣ်ဖဲၤခံ ကဘၣ်တၢ်ဆၢတဲၣ်အိၣ်လၢ ကိၣ်သရၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟးထီၣ်ကိၣ်ကွဲၣ်

ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အကလဲၤအိၣ်ကိၣ်ဆူ တၢ်လီၤအဂၤတဖၣ် ကြၢးလဲၤဟံးန့ၣ် တၢ်နဲၣ်ကျဲတဖၣ် လၢကိၣ်အဝဲၤဒီးအပုၤ ဘၣ်ထွဲဒီး ကျိၤကျဲ လၢ အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. “တၢ်ဟးထီၣ်ကိၣ်” ကြၢးဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆီကိၣ် အစ့ၤကတၢ် တသီ န့ၣ်လီၤ. ဒုၣ်ကမၣ်ခဲလၢ် လၢကိၣ် ကဘၣ်ကဲထီၣ် တၢ်သ့ၣ်မံၤသးမ့ၢ် တချုးလၢ ပုၤကိၣ်ဖိ အတၢ်ဟးထီၣ်ကိၣ် လၢပုၤ ဒီး အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ ဘၣ်တၢ်ဆုၤလီၤဆူ ကိၣ်လၢအလဲၤထီၣ်ဝဲတဖျါၣ် နံးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်လဲၤတၢ်ဖဲးလိမၤဒီး

မးပတီၢ်နီၣ်ထီၣ်

ဟူရိၣ်တီၤခၢၣ်သးကိၣ် ပိၣ်ထွဲ ကိၣ်ကမံးတံၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ၅၁၂၁ (School Board Policy 5121), လၢအတဲဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် လၢ ပုၤကိၣ်ဖိကမၤန့ၣ်ဝဲအမးပတီၢ်(A-F)န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိ ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အလံာ်မးပတီၢ် ငံၤလၢအံၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

A- 90% - 100%	D- 60% - 69%
B- 80% - 89%	F- Below 59% (၅၉အဖိခိၣ်)
C- 70% - 79%	I - Incomplete (တလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်)

အင်စတီကျုအုတ်စိတ်ကမီ (Power of ICU)

ပုၤကျိမိတဖၣ် တၢ်လံာ်ဘၣ်လၢ အကမၤဝံၤလံာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ ဖိတ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်အီၤအသိး န့ၣ်လီၤ. ပုၤကျိမိလၢ အတမၤထွဲတၢ်အဘဲအံၤတဖၣ် တၢ်ကထၢန့ၣ်အမံၤလၢ အင်စတီကျုအုတ် သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်သရၣ်တဖၣ် ညီၣ်နီၤမၤစၢၤပုၤ ကျိမိချးဝဲဝဲ ဂီၤခိ ၇း၃၀ – ၈း၀၀နာ်ရံၣ် ဇီးဟါခိ ၃း၂၀ – ၃း၅၀ ဝဲ မၢ်တနံၤ, မၢ်ခံနံၤ, ဇီးမၢ်လွံၤနံၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကျိမိလၢ အမံၤအိၣ်ကွဲးအသးလၢ အင်စတီကျုအုတ်တဖၣ် မၢ်တမၤဝံၤ အလံာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ အိၣ်လံၣ်ခံခါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ် ခံခါ မ့တမ့ၢ် လံာ်လၢအတမၤဝံၤဝဲတခါ အိၣ်လံၣ် ၂၄နာ်ရံၣ်န့ၣ်, တၢ်တဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလၢ အကလဲၤဆူ ကိၣ်အတၢ်လံာ်ကွဲးတၢ်ဟ့ၣ် ဝဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အုတ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်အဘဲအံၤလၢလၢပုၤပုၤအဂီၢ် ဖးအီၤဝဲ တၢ်ပိာ်ထွဲ က (Appendix A) အပူၤတက့ၢ်.

ဂတီၤ မးပတီၢ်နီၣ်ထီၣ် ဇီး အင်စတီကျု

ပုၤယံးတီၤကျိမိ ကမၤထွဲဝဲ ဟူရိၣ်တီၤခၢၣ်သးကိၣ် အင်စတီကျုတၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူသ့ၣ်တဖၣ် စးထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤလိနံၣ်ကတီၢ်အခိၣ် ထံးတကတီၢ် ဝဲကျိထီၣ်နီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဝဲတၢ်မၤလိနံၣ်ကတီၢ် ခံကတီၢ်တကတီၢ်အခါန့ၣ် ပုၤကျိမိ အလံာ်မးတဖၣ် က ဘၣ်တၢ်စိာ်ဆၢအီၤဆူ တီၤထီၣ်ကိၣ် အလံာ်မးပတီၢ်သနူအပူၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကျိမိအလံာ်မ့ၢ်တဖျါတဘျီတဘျီန့ၣ်, တၢ်တဟ့ၣ်အဘဲသ့ၣ်အ ခွဲးလၢ အကလဲၤဆူကိၣ်အတၢ်ဂဲၤလီၤကွဲးတၢ်ဟ့ၣ်,တၢ်ဟ့ၣ်ဂဲၤ အဆၢကတီၢ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်မၤဝံၤလံာ်ခဲလၢ ဇီးဆၢထီၣ်ဆိက့ၤ အီၤဆူကိၣ်သရၣ်အအိၣ် အစ့ၤကတၢ်အမံးနံး ၉၀ တချုး ဟးထီၣ်ဆူတၢ်ချုးဒဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- မူဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်ကဘၣ်မၤဝံၤအီၤတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဒွးကွၢ်အီၤလၢလံၣ်အံၤအသိး န့ၣ်လီၤ.
- တနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ - ၂၀%
- တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ - ၃၀%
- တၢ်ဒီးဝဲး,တၢ်တိာ်က့ၤ - ၅၀%

ပုၤဒီးန့ၣ်တၢ်လၢကပီၤအမံၤစရီ

ပုၤကျိမိတၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်လၢကပီၤအမံၤစရီ ဇီး တၢ်ယၢၤထီၣ်ပုၤလၢအဒီးတၢ်လၢကပီၤ ဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤအီၤ ခွံန့ၣ်တဘျီ လၢဟူ ရိၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်ကစီၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကျိမိလၢ အဒီးဘၣ်တၢ်လၢကပီၤတဖၣ် အလံာ်မးပတီၢ်တၢ်ထီၣ်ယူ ကဘၣ်န့ၣ်ဝဲ ၃.၅၀ တုၤလၢ ၄.၀ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကျိမိလၢ အဒီးန့ၣ် တၢ်ယၢၤထီၣ်ပုၤလၢအဒီးတၢ်လၢကပီၤ တဖၣ် အလံာ်မး ပတီၢ်တၢ်ထီၣ်ယူ ကဘၣ်န့ၣ်ဝဲ ၃.၀၀ တုၤ ၃.၄၉၉ န့ၣ်လီၤ. (လံာ်တဘျီန့ၣ် D မ့တမ့ၢ် F နီတဘျီဘၣ်-ဟံယုာ်ဒီးလၢ လံာ်မးပတီၢ်တၢ်ထီၣ်ယူ အပူၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.)

လံာ်မးပတီၢ် ဇီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံပျါတဖၣ်

ကိၣ်သရၣ်တဖၣ် ကကတဲာ်ကတီၢ်န့ၣ်ဝဲ လံာ်မးပတီၢ် သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အပုၤကျိမိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဘဲအံၤ ဒီးသနူထီၣ်အသးလၢ ကိၣ်သရၣ်တဂၢၤဘၣ်တဂၢၤအဖီခိၣ် ဒီး လံာ်မးပတီၢ် အဘဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဆူမိၢ်ပၢ်အအိၣ် တနံၣ်လွံၤဘျီ န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ် တဖၣ် ကွၢ်ဝဲအဖီအလံာ်မးလၢ ပုၤယဲၤအဖီခိၣ်သ့ၣ် ဝဲအဘဲသ့ၣ် မ့ၢ်မၤပုၤလီၤလံာ် လၢကျိဝဲဒၤဒၤအပူၤ ဒီးဆဲးလီၤအမံၤလၢ မိၢ်ပၢ်အ ထၢၣ်နဲးကျဲၤ (Parent Portal) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဖၣ်

လၢကွီုအံၤ အိၣ်ယုၣ်ဒီး ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိအဝဲၤဒၤဒၤ လၢအအိၣ်ဖဲ ကွီုအဝဲၤဒၤဒၤအပူၤ လၢအမၤစၢၤပဲ ပုၤကွီုဖိလၢ အဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မ့တမ့ၢ် ဆိးက့ ဖဲကွီုထီၣ်အဆၢကတီၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီုဖိလၢအဆိးက့ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးသ့ၣ်တဖၣ်ကြၢးဟဲဆူကွီုအဝဲၤ ဒၤဒၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢကွီုန့ၣ် ပဟ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိး ကသံၣ် အိၣ်ဘၣ်ဖြိၣ်ဖဲ ဒီး ထၣ်လံၣ်နီၤ လၢပုၤကွီုဖိအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးဒ် လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, အလီၢ်အိၣ်လၢ မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤပုၤလီၤဆိလံၣ်ဒီးကွဲးစဲလီၤအမံၤ ဝံၤဆၢကဒါက့ၤအိၣ်ဆူကွီု အပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါ အအိၣ် န့ၣ်လီၤ. နဟဲမၤန့ၣ်လံၣ်အဝဲအံၤ ဖဲဟူရိၣ်တီၢ်ခၢၣ်သးကွီုအဝဲၤဒၤဒၤ သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

နဖိမ့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ကသံၣ် လၢကသံၣ်သရၣ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ် ဖဲကွီုထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, မိၢ်ပၢ်ဒီးကသံၣ်သရၣ်ခံၣ်လၢကဘၣ် ကွဲးစဲ လီၤဆိအမံၤလၢ ကသံၣ်ကသီတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤ အလံၣ်ပူၤ တချုးဒီးလၢ တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အိၣ်ကသံၣ်လၢကွီုဘၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ် တဖၣ် ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ အကဟဲဆၢကသံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဆူကွီုန့ၣ်လီၤ. ဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ အကဟးစိၣ်အိၣ်ဒီး အကသံၣ်ဘၣ်,ဘၣ်ဆၣ် မ့မ့ၢ် တၢ်မၤပူၤဖျဲးအကသံၣ်ဒ်အမ့ၢ် ကသံၣ်နၢ-inhalers, အၣ်ဖံၣ်ဖဲ-EpipPens, အ့စဲၣ်လဲၣ်-insulin, , ကလူးခၢၣ်ကၢၣ်-glucagon, အဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲး န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ခဲလၢကဘၣ်အိၣ်လၢ အနီၢ်ကစၢ်အဒါနီၢ်ကီၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်လၢ ကသံၣ်သရၣ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်တဖၣ် တၢ်လီၢ်ဘၣ် လၢ အကဘၣ်အိၣ်ဒီးအထံလဲ ကျးလီၤအသးလၢ ကဒါအဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. ကကသံၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ်အိၣ်လၢ တလၢသိးယၣ် သးအပူၤ ဒီး ပုၤလၢအဟ့ၣ်လီၤကသံၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအထီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိ ဒ်ကလံၤထံးရဲၣ်ကျဲၤသဲးစးတၢ် သိၣ်တၢ်သီ အိၣ်ဝဲ အသိး န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွီုဖိလၢ အတၢ်ကီၢ်ထီၣ်အါန့ၣ် ၁၀၀တဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအက့ၤဆူဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢခံဆံလွံၢ်နၢ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤ အဝဲမ့ၢ်တအိၣ်က သံၣ် ထဲၣ်လံၣ်နီၤ မ့တမ့ၢ် အၤဘိၣ်ဖြိၣ်ဖဲ ဒီး အတၢ်ကီၢ်မ့ၢ်တထီၣ်လၢမး ဟဲထီၣ်ကဒါက့ၤ ကွီုသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢကွီုတြီယၣ်တၢ် အ ဂ့ၢ်အဂၤခဲလၢကဘၣ်တၢ်ကွဲးရဲၣ်လီၤအိၣ်အမံၤလၢ ကွီုအပုၤယဲၤသန့အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

ကွီုအကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ အိၣ်လၢကွီုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ ထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီုဖိ ကြၢးသံကွၢ်တၢ်လၢ ကွီုအနဲၣ်ရဲၣ်အအိၣ် လၢတၢ် မၤစၢၤအဂီၢ် ဖဲကွီုအကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ မ့ၢ်တအိၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်ဆဲးကျိး ကွီုအကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ ခိ ဖျိ ကိးကွီုအ လီၤတဲစိ မ့တမ့ၢ် ဆၢလီၤပရၢဆူ raleigh.larson@k12.sd.us အအိၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့ ဒီး တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်

တၢ်အံးက့ၤကွၢ်က့ၤ ကွီုအတၢ်ပိးတၢ်လီ

- ▶ လံၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်
  - ပုၤကွီုဖိလၢ ကွီုဟ့ၣ်လီၤအိၣ် လံၣ်မိၢ်ပုၤတဖၣ် တၢ်တမၤအဟ်လီၤဆိစ့ဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် ဖဲပုၤကွီုဖိဟးထီၣ်လၢကွီုအခါ, မ့တမ့ၢ်ဖဲန့ၣ်ကတၢ်ကွီုပျါအခါ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် လံၣ်လၢပုၤကွီုဖိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကသမံၤသမိးကွၢ်အိၣ် မ့ၢ်ပုၤကွီုဖိမၤဟးဂီၤ ဝဲ,တမၤဟးဂီၤဝဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤကွီုဖိလၢ အမၤလီၤမၢ် မ့တမ့ၢ်မၤဟးဂီၤကွီုအလံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲအပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ▶ တၢ်အဘူးအလဲ, စ့အိၣ်လိး ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဆိစ့
  - အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်န့ၣ်, ကွီုတလီၢ်ဘၣ် တၢ်အဘူးအလဲ လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်ဘၣ်, ဒ်အပျါလၢလၢအံၤအသိး..
    - လံၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ- ပုၤ ၆တီၤ,၇တီၤ ဒီး စတီၤ ကွီုဖိတဖၣ် အလီၢ်အိၣ်လၢ ကဘၣ်အိၣ်ဒီး လံၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
    - ခိၣ်ဂီၤ(အၣ်ဒ်) - ပုၤ ၆တီၤ,၇တီၤ ဒီး စတီၤ ကွီုဖိတဖၣ် ကဘၣ်လံၣ်ယုၣ်ဒီး အခိၣ်ဂီၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီုဖိလၢ အ ခိၣ်ဂီၤလီၤမၢ် မ့တမ့ၢ် ဟးဂီၤတဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ ၂ဒ်လၢၢ လၢတၢ်ကဟ့ၣ်အိၣ်အသီတဘၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
    - သံကျဲကဂ့ၢ် ပုၤကွီုဖိလၢ အသူကွီုအတၢ်ဒုတၢ်အူပိးလီၤသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဒီးငါဝဲ ဒီးတၢ်မၤလိတကတီၢ်အပူၤ တၢ် အပူၤမ့ၢ်ဝဲ \$10.00 န့ၣ်လီၤ.

လီမုန်အူတံပိးတံလီတဖၣ်

မုတမ့ၣ်ဘၣ်လၢ တံကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတံပညိၣ်အဂီၢ် ဒီး ကိုသရၣ်ဟ့ၣ်ဆိအခွဲးဘၣ်န့ၣ်, ပုၤကိုဖိတဖၣ် တဘၣ်သ့ အနီၣ်ကစၢ်အ လီမုန်အူစးဖိကဟၣ် တံပိးတံလီ ဒ်အမ့ၢ် ကလံၤဒၤ,လီယံၤကိုသံကျံပိးလီ(CD players),IPAD, IPOD, MP3 players, ကန့ၣ်ဒၤ,လီတဲစိစိစု,စးဆုၢ်တံကစိၣ်,ပျံၤဂီၤဒၤ(cameras)တဖၣ် လၢတံပုၤ ဖဲတံမၤလီအဆၢကတီၢ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုသရၣ်ခဲ လၢလံၤအလီၢ်ဘၣ်,ဟ့ၣ်တံပျဲ လၢတံကသ့ လီတဲစိ မုတမ့ၢ် နီၢ်ကစၢ်အလီမုန်အူစးဖိကဟၣ်တံပိးတံလီ တဖၣ် ကဘၣ်ဒီးန့ၣ် တံပျဲလၢ ကိုအပုၤပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတံအအိၣ် န့ၣ်လီၤ.

ကန့ၣ်ဒၤတဖၣ် တကြးဘၣ် တံစိၣ်အိၣ် မုတမ့ၢ် ဖၢန့ၣ်အိၣ်လၢန့ၣ်ပုၤ ဖဲကိုထီၣ်အဆၢကတီၢ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိုဖိတဖၣ် တံမ့ၢ်ထံၣ်ချးန့ၣ်အိၣ်လၢ အသ့တံဖိတံလံၤ လၢတံပၣ်ပနီၣ်အိၣ်ဒ်အဖိခိၣ်တဖၣ် ဖဲကိုထီၣ်တံမၤလီအဆၢကတီၢ်, လၢတံအိၣ်ဒီးတံဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်, တံဖိတံလံၤတဖၣ်အံၤ ကိုသရၣ်ကဟံးန့ၣ်ကွံၣ်အတံဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် အဝဲကဘၣ်လဲၤ ဟံးန့ၣ်က့ၤဝဲလၢ အကိုသရၣ်အအိၣ် ဖဲဟါခိၣ်ပျံၤအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တံမ့ၢ်မၤကမၣ်အါထီၣ် တံသိၣ်တံသီအဝဲအံၤန့ၣ်, တံကဟံပနီၣ်အိၣ်ဒ် ပုၤလၢအတဒိကန့ၣ်တံ ဒီး တံဖိတံလံၤအဝဲန့ၣ် တံဟံးကွံၣ်အိၣ်ဒီး တံကဆုၢ်က့ၤတံဖိတံလံၤတခါအံၤ ဆူထဲဒၣ် အမိၢ်အပံၤအိၣ် မုတမ့ၢ် ပုၤကွံၣ်ထွဲတံအအိၣ်ခိၣ် န့ၣ်လီၤ. ကိုသရၣ်လၢအဟံးန့ၣ်ကွံၣ်ပုၤကိုဖိအတံပိးတံလီတဂၤန့ၣ် ကဆဲးကျိး ပုၤကိုဖိအမိၢ်အပံၤ န့ၣ်လီၤ. တံဆဲးတံမၤကမၣ် လီမုန်အူစးဖိကဟၣ်တံပိးတံလီတံသိၣ်တံသီအဝဲအံၤ ဆုၢ်တုၤဆူ တံထံၣ်လိာ်သးဒီးပုၤပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤကို သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တံမၤကမၣ် တံသိၣ်တံသီအဝဲအံၤ မ့ၢ်အါတလၢန့ၣ် တံထုးကွံၣ် ပုၤကိုဖိ အတံခွဲးတံယာ်လၢ အကဟဲစိၣ် အလီတဲစိ ဆူကိုအကရၣ်ပုၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပုၤမၤလီတံဖိလၢ အယုထၢဟဲစိၣ်လီမုန်အူစးဖိကဟၣ်ပိးလီ ဒ်တံကိးထီၣ်အမံၤလၢထးတဖၣ် ဆူကိုန့ၣ်,မ့ၢ်ဒၣ်အဒုးအိၣ်ထီၣ် အ နီၢ်ကစၢ်တံကိတံခဲတံဘၣ်ယိာ် န့ၣ်လီၤ.ကိုတဟံးန့ၣ်မူဒါ လၢလီမုန်အူစးဖိကဟၣ်လၢအလီၢ်မၤ မုတမ့ၢ်တံဟ့ၣ်ကွံၣ်အိၣ်သ့ၣ်တ ဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.လုစၢ်(တံဖိတံလံၤလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ်တံကပီၤလၢအဆူၣ်တဖၣ်)တံကပီၤ ဒီးတံဖိတံလံၤလၢအဒုးအိၣ် ထီၣ် တံသ့ၣ်အုန့ၣ်အုန့ၣ်တဖၣ် တံတဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တံကဟဲစိၣ်န့ၣ်ဆူတံသ့ၣ်ထီၣ်အပုၤ လုၤတက့ၤနီတဘျီဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တံသ့ၣ်အိၣ်ဖျဲထၢၣ်,အါဖဲ, ဒီး အုထၢၣ်နဲး

ပုၤကိုဖိလၢအသ့ၣ်အိၣ်ဖျဲထၢၣ်,အါဖဲ, ဒီး ကိုအလီမုန်အူစးဖိကဘၣ် အဂုၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ တံသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ် အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိုဖိလၢအမၤဟးဂီၤ,မုတမ့ၢ် သ့ကမၣ်တံဖိတံလံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤတံအပုၤ ဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် အတံခွဲးတံယာ်အဝဲအံၤ ကဟါမၤန့ၣ်ကွံၣ်အိၣ်သ့ၣ် န့ၣ်လီၤ. တံသ့ၣ်အါဖဲ, လံာ်တံအါၣ်လီၤအိၣ်လီၤ အလၢ အပုၤ ကဘၣ်တံဟ့ၣ်နီၤလီၤအိၣ်ဆူ ပုၤယိးတံကိုဖိ ဒီးအမိၢ်အပံၤ ဒီး နယုန့ၣ်အိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. (ကွံၣ်တံပိာ်ထွဲ ၁ တက့ၢ်)

ပုၤကိုဖိလၢ အသ့ၣ်ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကို အအုထၢၣ်နဲးသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်လုၤပိာ်မၤထွဲ ကိုအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ,ကီၢ်ရၣ်လီၢ်က ဝီၤ အပုၤမၤတံဖိ,ဒီး ဖိသ့ၣ်အအုထၢၣ်နဲး တံဒိသဒၤ တံဖဲးတံမၤ(CIPA)အတံဘျၢသန့ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်လီၢ်ဘၣ် တံ ဘျၢသန့အလံာ်ကွဲးဒီးန့ၣ် နလဲၤမၤန့ၣ်အိၣ်လၢ ကိုခိၣ်အအိၣ်သ့ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိုဖိတဖၣ် တံကစးထီၣ်ဒုးသ့ၣ်အိၣ်လၢ ကိုအလီမုန်အူစးဖိကဟၣ် တံဖိတံလံၤတဖၣ် ဖဲအမိၢ်ပံၤ ပုၤကွံၣ်ထွဲတံ အလံာ်မံၤကွဲး ဖဲ ဘၣ်တံဒီးန့ၣ်အိၣ်လၢကိုအဝဲဒၤဒီးဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိုဖိအလီပရၢ

ပုၤကိုဖိလၢ တံၤခါၣ်သးကိုသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တံဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢလီပရၢ လၢအကသ့ဝဲလၢ တံဆဲးကျိး ဒီး တံဖဲးလိာ်မၤဒီး အ တံပညိၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

လီတဲစီ ဒီး တၢ်ကစီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်

ပုၤကွီဖိတဖၣ် ကဘၣ်ယုအ ခွဲးလၢအကွီသရၣ်အအိၣ် လၢအကသု တီၤပူၤ မ့တမ့ၢ် တီၤဒၤးလီၢ်ကဝီၤ အလီတဲစီသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ် လီၤ.တၢ်ကစီၣ်လၢပုၤကွီဖိအဂီၢ်,လၢအမ့တမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူဘၣ်န့ၣ်,တၢ်ကဆဲးကျိးဒၣ်ပုၤကွီဖိဖဲဟါခိကွီပျၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟဲဟးအိၣ်သကိးကွီ

တၢ်ဆၢမုၢ်လၢပုၤလၢအဟဲဟးအိၣ်သကိးကွီတဂၤလၢလၢ ကဟဲန့ၣ်လီၤဆူ တီၤခၢၣ်သးကွီအဝဲၤဒၤးအပူၤ ဒ်သိးကွီအ ပုၤဘၣ် မ့ဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့ၣ်ညါဝဲ ပုၤဟဲဆူကွီလၢတၢ်ဂ့ၢ်မနုၤလဲၣ်အဂီၢ် ကသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ၁၃-၃၂-၆ (SDCL 13-32-6) အိၣ်ဒီးတၢ်စံးညိၣ်ပုၤမၤကမၢ်တၢ်တဆံးတက့ၢ် လၢတၢ်ဟးယဲၤယီၤ မ့တမ့ၢ် မၤတံၢ်တၢ်တၢ်လၢ ကွီအပူၤတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.ကွီသရၣ်ခၢၣ်စး,မုၢ်သးပုၤမၤကလီတၢ်,ဒီးပုၤဟဲဟးအိၣ်သကိးကွီသ့ၣ်တဖၣ် ကဟဲဆဲးလီၤအမံၤ လၢကွီအဝဲၤဒၤးအပူၤ ဒီးတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ ပုၤဟဲဆူကွီအလံာ်ပျဲက့ ဒီးအဝဲကဘၣ်လံာ်ယၣ်ဝဲ ဖဲအအိၣ်လၢကွီတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် အပူၤအခါန့ၣ်လီၤ.တၢ်အဝဲအံၤက မၤစၢၤဝဲဒ်သိးပုၤကွီဖိ ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ် လၢအမ့ၢ်ပုၤဟဲဟးအိၣ်သကိး ကွီ ဒီးကမၤစၢၤအီၤ ဖဲအလီၢ်အိၣ်အခါ န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ မ့ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ အကစီၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အဘၣ်ယးဒိ တၢ်ပတုၢ်ကွီ ခိဖျိမ့ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤတဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢအဒိၣ် လၢအဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢ ကူၣ်သ့ခိၣ်အဖးစံးဘိး အပူၤ ဒီး ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီ အပုၤယဲၤသန့ အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ် ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤတၢ် ကဘၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤအီၤဖဲ ကွဲၤလုလီၤသန့ KIJV(1340 AMဒီး 99.1FM) ဒီး KOKK (1210 AM ဒီး 105.1 FM)န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤဂ့ၢ်ထီၣ် မိၢ်ပၢ်ဒီးကွီအတၢ်ဆဲးကျိးအဂီၢ်, ကွီတၢ်ကစီၣ် ကဘၣ်တၢ်သ့ၣ်အီၤ လၢ တၢ်ပညိၣ်ဝဲအံၤအဂီၢ်, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အဂ့ၢ်အဂၤ လၢအရူဒိၣ် လၢတၢ်အိၣ်ဒီး နီၤလီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ် လီၤ. နကွၢ်ကွဲၤဟူဖျါသ န့ၣ် လၢအဂၤသ့စ့ၢ်ကိး တဘျုးတီၤ ဘၣ်ယးကွီတထီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤ အံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၤဆုၢ်တၢ် ဒီး တၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ် အပတီၢ်

တၢ်ကူတၢ်ကၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ တၢ်ကွဲးရဲၣ်လီၤအမံၤလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တဟ်ယုၣ်ခဲလၢဒ်ဒဲးဘၣ်, ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်ကၤအဒိတနီၤလၢ ပုၤကွီဖိ တကြၢးကူသိးဝဲဒၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ အဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်မၤစ့ၤလီၤပုၤတဂၤအလၢကပီၤ, လၢ အထီၣ်ဂဲၤထီၣ်တၢ်သးတကဆီ, လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် ဘၣ်ယး တၢ်ကလုၢ်ကလီၤ, တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢအဖျါဘူကလၢ, မ့တမ့ၢ် လၢအဘိး ဘၣ်ရၤလီၤ,မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်သံးခိၤကံၤခိၤ, ညါသူး မ့တမ့ၢ် တၢ်မူတၢ်ဘိး သ့ၣ်တဖၣ်.
- တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ အလီၢ်တအိၣ်လၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ဒံၣ်သးဒံၣ်ဝီၤ လၢတၢ်မၤလိတီၤပူၤ ဒီးခိၣ်ယၢၤတၢ်မၤလိသ့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ်.(အဒိ...ဖျိၣ် ခံကွဲ, ဖျိၣ်ခံထီခိၣ် မ့တမ့ၢ် ဖျိၣ်ခံဖုၣ်ခိၣ်တဖၣ်လၢ ဖဲတၢ်ကူကၤ အီၤအခါ ဖျိၣ်ခံဖိဆုကၢဖိ မ့တမ့ၢ် ဖံးဘ့ၣ်အိၣ်ဖျါထီၣ်တဖၣ်, တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ တၢ်ကျိည့ၣ်,ဖဲးည့ၣ်,မၤဖျိအီၤ လၢတၢ်လီၢ်လၢအတ ကြၢးတဘၣ်အလီၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

- ဖျဉ်ခံဖိဆွကုမိလိ တက်ကုကုအိၤဒ် တက်ကုတက်သိးအသိးသ့ၣ်တဖၣ်.
- ဆွကုမိခိၣ်လၢအဖုၣ်တလၢ လၢအတတုၤလီၤဖျဉ်ခံအကိၣ်ဘိ မ့တမ့ၢ် တက်ကုတက်သိးတခါဂ့ၤတခါဂ့ၤလၢ ဖဲတက်ကုသိးအိၤအခါ ပုၤထံၣ်ဖျဉ်ခံဖိဆွကုမိလိတက်ဖိလၣ်တကကြာၤ.
- ဆွကုမိခိၣ်လၢ အပၢ်ဖျါထီၣ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အါတလၢတဖၣ်. ဆွဖျဉ်လၢၤတူၢ်စုတဖၣ် အကိၣ်ဘိက ဘၣ်အံၣ် , အစုဒုၣ်အပူၤကဘၣ်အံၣ်, ကဘၣ်ကးဘၢဖဲ ဖျဉ်ခံဖိဆွကုမိ ဒီးဆွကုမိအပျံၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.စပဲၤကဲဒံၣ်ဆွကုမိတဖၣ် တက်တတူၢ်လိာ်အိၤဘၣ်.
- ခိၣ်ဖျဉ်တဖၣ်, ခိၣ်ဖျဉ်တဖၣ်, ဆွကုမိလၢၤ လၢအအိၣ်ဒီးအခိၣ်ဖျဉ်တဖၣ် တက်တတူၢ်လိာ်အိၤလၢ ကွီအပူၤ နီတဆၢကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လံာ်ထၢၣ်တဖၣ် တက်ကဘၣ်ပၢ်အိၤလၢ ပုၤကွီဖိအစိၤထးဆိထူၣ်(လိးကၢၣ်)အပူၤလီၤ.တက်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တက်ကဘၣ်ဝံအိၤစိာ်အိၤ ဖဲကွီထီၣ်အဆၢကတီၢ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဆွကုမိခိၣ်တဖၣ် တက်တဘၣ်ကုကုအိၤလၢ တီၤဒေးပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကွီရဲၣ်ကျဲၤမၤလိာ်ဆိ တက်ခွဲးတက်ယာ်လၢ တက်ဖိၣ်ပံးယၢ်ပုၤကွီဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢတက်အိၣ်သးအဖိခိၣ် ဖဲပုၤကွီဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ မ့တမ့ၢ် တက်ပူၤတၢ်ဖျဲး မ့ၢ်ဘၣ်ထွဲလီၤလီၤလိာ်အသးဒီး အတၢ်ကုတက်သိးအခါ န့ၣ်လီၤ. တက်ကုတက်သိးတဖၣ် ဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတၢ်အိၤလၢကွီ ဒီးတက်ကုတက်သိးလၢ အတကြားတဘၣ် မ့တမ့ၢ် မၤတံာ်တက်တၢ်လၢတီၤပူၤတဖၣ် တက်တတူၢ်လိာ်အိၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤလိတက်ဖိလၢ အမၤတရီၤတပါ တက်ဘျၢသန့အဲၤအံၤတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တက်ကမၤအဆိတလဲကွီအတၢ်ကုတက်သိး,မ့တမ့ၢ် ကဘၣ်အိၣ်ခိးတၢ်လၢကွီအဲၤဒေးအပူၤ တုၤပုၤနီၣ်ဒိၣ်လၢအဟံၣ်တဂၤဂၤ ဟဲ ဆုၢ်န့ၣ်အတၢ်ကုတက်သိး လၢအကြားဖဲဘၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ခိတက်ကုဘၣ်ကုဘၣ်သ့(ဖံၣ်အံ)အတၢ်ကုတက်ကၤ

တက်ကုတက်ကၤလၢ အကြားဝဲဘၣ်ဝဲလၢ တက်ဟူးတက်ဂဲၤအဂီၢ် ကဘၣ် တက်လိာ်ဘၣ်အိၤ ကိးနံၤဒဲး လၢနီၣ်ခိတက်ကုဘၣ်ကုဘၣ်သ့ အတီၤပူၤ န့ၣ်လီၤ. တက်အံၤပၢ်ယုာ်ဒီး တက်ကုတက်ကၤလၢအဖုၣ်(တမ့ၢ်ဖျဉ်ခံလၢတက်တံာ်တက်ဖုၣ်လီၤအခိၣ်ဒ့ဘၣ်)ဖျဉ်ခံလၢၤ, ဆွကုထံၣ်ရှား, ဆွကုရှားဖျဉ်လၢၤ,(တဘၣ်အိၣ်ယုာ်ဒီးတက်ဂီၤလၢအဘိးဘးရၤလီၤသံးစိၤကဲၤစိၤ, ညါသူး, ဒီးတက် မူၤတက်ဘျးအဂုၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်) န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖံးထဲနံးရှူးတဖၣ် တဘၣ်အိၣ် ဒီးတက်ပနီၣ်အဂုၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ဘၣ်လၢ အနီၣ်ကစၢ်ခိပနံၣ်တက်ပနီၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တက်ဒီးသဒေးတက်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်

ပုၤကွီဖိတဖၣ် တက်ဆၢမုၢ်လၢလၢ အကသ့ၣ်ညါဖဲ ပုၤမၤတၢ်ဖိ,ပုၤကွီဖိအဂၤ ဒီး ကမျၢၢ်အတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် တက်ခွဲးတက်ယာ် သ့ၣ်တဖၣ် ခိဖျိ...

- တက်သူတက်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်(တက်ပိးတက်လီ)ထဲဒၣ်လၢ တက်ပညိၣ်တိာ်ပာ်အဂီၢ် ဒီးတမ့ၢ်လၢ တက်ကမၤဟးဂီၤအိၤအဂီၢ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဒီးန့ၣ်ဆိတက်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး လၢပုၤနီၣ်ကစၢ် တချူးသူပုၤဂၤအတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်, ဒီး
- တဲဘၣ်ကွီ အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဖဲတက်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဟးဂီၤ, လီၤမၢ်, တက်သူကမၢ်အိၤအခါ တဘျီယီန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်

တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံတၢ်နိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးအိၣ်ထံလၢ ကိၣ်တၢ်အိၣ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲးလၢ အကစိၣ်အိၣ်ထံလၢ ထံဒၤလၢအဒၤကိၣ်တဖၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပံၤဆၢဒီးတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲး ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟူရိၣ်တၢ်ခၢၣ်သးကိၣ် အိၣ်ဒီးမ့ၢ်ထုၣ်ခါတၢ်အိၣ်လၢအကးတံၢ်အသး လၢအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ပုၤကိၣ်တဖၣ် ကဟးထီၣ်ဆူ ကိၣ်ကရၢၣ်အချၢ ဖဲမ့ၢ်ထုၣ်ခါတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်ဟးထီၣ်လၢ ကိၣ်အချၢ ဖဲမ့ၢ်ထုၣ်ခါတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ် သပုၤကတၢ်န့ၣ်, အမိၢ်အပၢ ပုၤလၢအကွၢ်ထွဲအိၣ် ကဘၣ်ပၢ်ယုၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဘၣ်ဘၢအိၣ်လၢ အကဟဲအိၣ်သကိး တၢ်ဒီးအဖိလၢကိၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ် ဒီး တၢ်လီၢ်လၢ တၢ်ကဘၣ်ဒိကနၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်

ကိၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤ လုၢ်လၢသကဲၣ်ပဝး အတၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢတဖၣ် ဘၣ်တၢ်စူးကါအိၣ်လၢပုၤကိၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤ ဖဲပုၤကိၣ်တဖၣ်.

- အိၣ်လၢကိၣ်တဖျၢၣ်ဂ့ၤတဖျၢၣ်ဂ့ၤအပူၤ မ့တမ့ၢ် အိၣ်လၢကိၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖျၢၣ်ဂ့ၤတဖျၢၣ်ဂ့ၤအပူၤ,
- အိၣ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢကိၣ်တီခိၣ်ရိၣ်ဖဲမၤစၢၤဝဲ,ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၢ်တတီၤဂ့ၤဂ့ၤအပူၤ,
- လဲၤဆူကိၣ် ဟဲက့ၤလၢကိၣ် အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအပၢ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ ကိၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်ရိၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤတဖၣ် ကဘၣ်လူၤပိၣ်မၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ် ကိးဆၢကတီၢ်ဒီး တနံၣ်န့ၣ်သီ,တနံၣ်ခံဆဲးလွံၢ်န့ၣ်ရိၣ်,ဖဲတၢ်လီၢ် တတီၤမ့ၢ်ဂ့ၤတတီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဖျၢၣ်ထီၣ် တၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ် အခိပညီ ဒီး တၢ်ပၤဆုၢ်တၢ် အတၢ်တိၢ်ကျဲၤ

ဟူရိၣ်တၢ်ခၢၣ်သးကိၣ် ဟ့ၣ်လီၤအသးနီၢ်နီၢ် လၢကအံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲ ဒ်သိး တၢ်ဖဲးလိမၤဒီးလီၢ် ကမ့ၢ်တၢ်လီၢ်တတီၤလၢ တၢ် ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးအိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီး လုၢ်လၢသကဲၣ်ပဝးလၢ အလီၤပျံၤလီၤဖူး.မၤတံၢ်တံၢ်တၢ်,မ့တမ့ၢ် နၢ်က့ၣ် မ့တမ့ၢ် မၤတံၢ်တံၢ်ကိၣ်သရၣ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ကသိၣ်လိတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ တဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤ အိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်တဖၣ်လၢ အမၤကမၢ်တီၤပူၤတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ တဆံးတက့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဘျၢရဲကွံၣ်အိၣ်လၢ အတီၤသရၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်တဖၣ် အလုအလၢ မ့ၢ်အိၣ်လၢ “ပနီၣ်ဘျၢအဖိလၢ” တဖၣ် တၢ်ကဆုၢ်ထီၣ်အမံၤဆူ ကိၣ်အဝဲဒၤဒီး န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ဆုၢ်ထီၣ်အမံၤဆူ ကိၣ်အဝဲဒၤဒီးတဖၣ် ကဘၣ်လဲၤဆူ ကိၣ်အဝဲဒၤဒီးပူၤတဘျီယီၤ ဒီး ကိၣ်ခိၣ်ကဆၢတံၢ်ဝဲ တၢ်လၢပုၤကိၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢမဲၣ်ဝဲ ဒ် အတၢ်ကမၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖျၢၣ်ထီၣ်အိၣ်လၢ ပုၤကိၣ်တဖၣ်ဒီးကိၣ်သရၣ် တၢ်ကထီၣ်အသး တၢ်ပၢ်ဖျၢၣ် အပူၤ အသိးန့ၣ်လီၤ.

(ကွၢ် တၢ်ပိၣ်ထွဲ ဂ)

တၢ်ဒုးအိၣ်ယံၣ်ထီၣ်တၢ်

တၢ်ဒုးအိၣ်ယံၣ်ထီၣ်တၢ် ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲ တချူးကိၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲကိၣ်ပျၢၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ မ့တမ့ၢ် ဖဲမ့ၢ်ထုၣ်ခါတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်တဖၣ် တၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢလၢ အကဟဲတုၤဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် , အိၣ်ဘျးဘျးဘျီဘျီ, မၤအဟံၣ်တၢ် မၤ,မ့တမ့ၢ် ဖးလံၣ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ယံၣ်ထီၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ပုၤကိၣ်တဖၣ်ကဲၤဒီး အနီၢ်ကစၢ် အလီၤတဲစိ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တမၤထွဲ တၢ်လၢတၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢအိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အဆုၢ်အိၣ်ဆူ တၢ်ကွၢ်ဆၢမဲၣ်အါထီၣ်တၢ် သ့ဝဲန့ၣ် လီၤ. တၢ်ဒုးအိၣ်ယံၣ်ထီၣ်တၢ် အံၤ ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ် ယုၣ်ဒီး ကိၣ်သရၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအိၣ်ယံၣ် ထီၣ်တၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအိၣ်လၢ ဝဲဒၤဒီးအစုပူၤန့ၣ် ကဘၣ်တၢ် အံးထွဲကွၢ်ထွဲအိၣ်လၢ ကိၣ်ခိၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

တၢ်သိၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အဂၤတဖၣ် ကဟံၣ်ယုၣ်ဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်အဂ့ၢ်အဂၤအိၣ်ဒီးဝဲအါမး...

- လုလၢသကဲၣ်ပဝး တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် လံာ်လၢ တၢ်ကွဲးလီၤမံၤဖဲ ဟဲန့ၣ် ဒီးဖဲဟးထီၣ်
- ထံၣ်လိာ်သးဒီးကွီသရၣ်,ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်,ဒီး မ့တမ့ၢ် ကွီခိၣ်
- တၢ်တြီယုၣ်တၢ်တစီၤတလီၢ်လၢတီၤပူၤ မ့တမ့ၢ် တီၤတဖၣ်အပူၤ, တၢ်တြီယုၣ်တၢ်တစီၤတလီၢ်လၢကွီပူၤ(ISS) ဘၣ်သ့ၣ် သ့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအီၤလၢ ကွီအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဖဲတၢ်ဖီၣ်ယုၣ်တၢ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီဖိ ကဘၣ်ကွၢ် ဆါမဲၣ် တၢ်တြီတၢ်တစီၤတလီၢ်လၢကွီပူၤအဝဲအံၤ အါန့ၣ် (၁၀သီ) သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ဘၣ်ဖုးလၢ, တၢ်တြီ ယုၣ်တၢ်တစီၤတလီၢ်လၢကွီအချၢ(OSS)အါန့ၣ် (၁၀သီ)န့ၣ်, ကဘၣ်တၢ်မၤအီၤန့ၣ်လီၤ.
- ကွီအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လီၤဆီကလီၤမၢ်န့ၣ်ကွၢ်အီၤ
- မိၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ယုၣ်ဒီးကွီပုၤမၤတၢ်ဖိ
- လဲလိာ် မ့တမ့ၢ် ယုၣ်ထၢ တၢ်ပာ်လီၤအတီၤအလီၢ်,ကွီတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
- တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအံၤလၢကွီပူၤ
- ဆုၤထီၣ်အမံၤဆူကွီ မ့တမ့ၢ် ပုၤတဝၢ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတၢ်ဖိးတၢ်မၤအလီၢ်
- ဆုၤထီၣ်အမံၤဆူ ကွီအပၤကီၢ် (ပလံး)အအိၣ်
- စံၣ်ညီၣ်အိၣ်လိး မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိး
- ထုးထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢ တီၤပူၤ
- ထုးထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢကွီ

တၢ်မၤဆၢက့ၤလုလၢလၢအအိၣ်ဒီးမၤတရီၤတပါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်အံးက့ၤကွၢ်က့ၤ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢအပိာ်ထွဲထီၣ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်အးလီၤအီၤဆူ ကွီခိၣ်အစုပူၤ လၢအကမၤ တၢ်ဆၢ တဲာ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်လၢလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အဒိတနီၤ ဘၣ်ဆၣ်အဂၤအိၣ်ဒီးအါမး န့ၣ်လီၤ.

- ပုၤကွီဖိလၢအအိၣ်ဒီး လုလၢလၢ အကမၤဆါလီၤနီၢ်ကစၢ်အသး, မၤဆါပုၤဂၤ, လုလၢလၢ မၤပျံၤမၤဖုးတၢ် မ့တမ့ၢ် အ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး,လၢအဟံၣ်ယုၣ်ဒီး မၤပျံၤမၤဖုးတၢ်လၢ ကမၤဟးဂီၤကွီအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ် မ့ၢ်တဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤအီၤဘၣ် ဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကဒုးဟးထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢ တီၤပူၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲ အလီၢ် န့ၣ်လီၤ.ပုၤကွီဖိ ကဘၣ်တၢ်ဟံၣ်အီၤလၢ တၢ်အံးကွၢ်မၤဘၣ်က့ၤလုလၢသကဲၣ်ပဝးအလီၢ် ဒ်သိး ကွီအပူၤပၤဆုၤရဲၣ် ကျဲၤတၢ်, ကွီအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်, ခိၣ်န့ၣ်သရၣ်ဖဲနီၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤဂုၢ်ပုၤဂၤ မၤစၢၤအီၤတဘျီယီကသ့ဝဲ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ကွီခိၣ် ကဒုးသ့ၣ်ညါဝဲမိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ် ဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤကွီဖိ အတၢ်မၤတရီၤတပါဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျီအဝဲအံၤန့ၣ် လီၤ.
- ကွီခိၣ်ကမၤဝဲတၢ်ဆၢတဲာ် ဖဲအလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ကွီအပၤကီၢ် ဒီး ကွီအကူၣ်သ့ခိၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤကွီဖိလၢ အဘၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤလၢ အမၤကမၢ်တၢ်ဘျီသနူအဝဲအံၤန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်သိၣ်ဂ့ၤဘျီဘၣ်က့ၤအီၤ ဒီး ဘၣ်တၢ် ထုးထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢကွီ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ ကဘၣ်တၢ်ဆုၤထီၣ်အီၤဆူ ကွီအပၤကီၢ်အအိၣ် ဖဲ တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပ တၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျီ မ့ၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဒီး ပုၤကွီဖိဟဲစိာ်န့ၣ်,အိၣ်ဒီး,ဟံၣ်ဆူသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် သ့ဝဲတၢ်စုကဝဲၤ မ့တမ့ၢ် စုကဝဲၤလၢအမၤ ဟးဂီၤတၢ်သ့ လၢအဘၣ်တၢ်တြီအီၤလၢ ကီၢ်ဖဲၣ် ဒီးကီၢ်စၢၤဖိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီး ကွီကမံး တံာ် အတၢ်သိၣ်တၢ်သီသ့ၣ်တ ဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကမၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖိၣ် လၢအဟံၣ်ယုၣ်ဒီး ပုၤကွီဖိ,ပုၤကွီဖိမိၢ်ပၢ် ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် လၢတၢ်ကဆၢ တဲာ်ဝဲ မ့ၢ်တၢ်ကတူၢ်လိာ်ကဒါက့ၤပုၤကွီဖိလၢကွီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကနီၤဟးထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢကွီ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးလၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အိၣ်အမ့ၢ် တၢ်မၤတရီၤတပါတၢ်ဒီးတၢ်ယုအ့ၣ်လိာ်ဆိးက့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ

- **တၢ်ပၤဘၣ်အိၣ်,တၢ်မၤပျံၤမၤဖးတၢ်,မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့တၢ်စုကဝဲၤ..** မ့ၢ်ဝဲစုကဝဲၤတကလုာ်ဂ့ၤတကလုာ်ဂ့ၤ,လၢအအိၣ်ဒီးအကချံၣ် မ့တမ့ၢ် တအိၣ်ဒီးအချံၣ်, တၢ်ပိးတၢ်လီၤ တကလုာ်ဂ့ၤတကလုာ်ဂ့ၤ လၢအဘၣ်တၢ်တ့အိၣ်ဒီးစုကဝဲၤ မ့တမ့ၢ်, တၢ်သ့အိၣ်ဒီးစုကဝဲၤအသိး, လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤဆါနီၣ်ခိသ့, မ့တမ့ၢ် တၢ်ပိးတၢ်လီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ,လၢအဘၣ်တၢ်သ့အိၣ်လၢ တၢ်မၤပျံၤမၤဖးတၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဆူးမၤဆါနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်မၤဆူးမၤဆါနီၣ်ခိ..** မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ အမ့ၢ်တၢ်တီၢ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ထိးဘၣ်ပုၤဂၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤတဂၤဂၤအ တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢအမ့ၢ်အက့ၢ်အဂီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ကတိၤအကတိၤသီတၢ်..** မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆိၣ်တၢ်ထု,တၢ်ကိးယါတၢ်,တၢ်န့ၣ်စုန့ၣ်ခိၣ်လၢအလီၤသးဘၣ်အၢ,တၢ်ကိးမံၤပီၤသ့ၣ်ပုၤဂၤ,မ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤပျံၤကတိၤဖး ပုၤနီၣ်တဂၤ မ့တမ့ၢ် အဟံၣ်ဖိယီဖိ မ့တမ့ၢ် အကကုၢ်ကရၢ လၢထး ခိၣ်, လၢလီၤတဲစိအပူၤ,မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ကွဲးအပူၤ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ,ဘၣ်ဆၣ် အကုၢ်အဂၤအိၣ်ဒီးဝဲ အါမံၤန့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်မၤပျံၤမၤဖးတၢ်/တၢ်မၤဖးမၤပျီၢ်တၢ်/မၤနၢၤမၤယၣ်တၢ်..** မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤလၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံလီၤသး လၢကမၤပျံၤမၤဖး မ့တမ့ၢ် မၤနၢၤမၤယၣ် ပုၤတဂၤဂၤ လၢကအၢၣ်လီၤဒိကန့ၣ်အိၣ် မ့တမ့ၢ် စုၢ်အကလုာ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် သ့အနီၣ်ခိ မ့တမ့ၢ် အတၢ်စံးတၢ်ကတိၤ လၢကမၤနၢၤမၤယၣ်ပုၤဂၤ လၢကပၤဘၣ်ပုၤဂၤအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးလုလၢ်လၢ အ အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်အၢသးသီ လၢပုၤလၢအဂံၢ်စါဘါစါန့ၣ်အိၣ်အဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. (Policy JFCE)
- **တၢ်ယုအ့ၣ်ယုစိးတၢ်..** မ့ၢ်ဝဲ တၢ်သ့တၢ်ကတိၤ မ့တမ့ၢ် နီၣ်ခိ လၢကမၤနၢၤအိၣ်ယီၣ်တၢ် လၢတၢ်ကဒီးန့ၣ်က့ၢ်စု မ့တမ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢပုၤဂၤအအိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **ပုၤတဖုတကရၢ ..** မ့ၢ်ဝဲပုၤသးစါတဖုလၢ အတၢ်န့ၣ်,အလုအလၢ,အတၢ်ကူတၢ်သိး,တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအတဖိးသဲးဒီး အတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသး လၢအထီၣ်ဒါလိာ်အသးဒီး ပုၤတဝၢ,ဒီး မၤသကိးတၢ်တပူၤယီၣ်သိးသိး လၢကဒိသဒါလိာ်သးမ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်ဘျူးန့ၣ်ဖိၣ်တမံၤမံၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- **မ့ၢ်ခါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤပယု..** မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသး,လၢအဟံသ့ၣ်ဒီး တၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢပုၤတအဲၣ်ဒီးဝဲ, လၢတၢ်တၢ်တယုမံၤယုဒီးအိၣ်,ပုၤလၢအအိၣ်ဒီး လုလၢ်လၢ ယုမံၤယုဒီးပုၤဂၤ ဖဲအသ့ၣ်ညါ မ့တမ့ၢ် သ့ၣ်ညါဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပုၤတအဲၣ်ဒီးဝဲဘၣ်ဆၣ် မၤဝဲ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ခါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤပယုန့ၣ် ဟံသ့ၣ်ဒီး တၢ်ထိးဘၣ်ပုၤဂၤ မ့တမ့ၢ် ဖူလဲးပုၤဂၤ လၢအလီၤတအိၣ်, လၢအဒုးဆိကမိၣ်ပုၤဘၣ်ယး တၢ်မံၤယုအိၣ်ယု မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဆူၣ်ပုၤလၢကမံ ယုအိၣ်ယုဒီးအိၣ်, တၢ်က့ၢ်ဟ့က့ၢ်က့ၢ်ပုၤအနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤ, ယုမံၤယုဒီးပုၤဂၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်က့မ့ၢ်လၢ တၢ်အၢၣ်လီၤပိာ်ထွဲအခံသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဂၤအိၣ်ဒီးအါမးန့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ကစီၤက့ၢ်တၢ်..**မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဟံလီၤသးဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤ ဒ်လၢအံၤအသိးလၢအမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဆဲးကျိး,တၢ်က့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်,မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤပျံၤမၤဖးတၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သးဒုဒိ လၢတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤမ့တမ့ၢ် ပုၤအနီၣ်တဂၤတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးအဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ကတိၤဟးဂီၤပုၤတကလုာ်န့ၣ်..** မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကတိၤတရီၤတပါ,တၢ်ကတိၤဟးဂီၤပုၤအလၢကပီၤ,မ့တမ့ၢ်တၢ်မၤစုၤ လီၤပုၤအလၢကပီၤလီၤလီၤ,မ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤဆဲးအဲးတၢ်,လၢအဘၣ်ထွဲဒီးပုၤအနီၣ်တဂၤအလုလၢ်ထူသန့ တၢ် လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ် သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအထီၣ်ဒါတၢ်သိၣ်တၢ်သီ..** မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ အမၤတံာ်တံာ်က့ၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် တၢ် သိၣ်လိအကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်ယိာ်လၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့,တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးမ့တမ့ၢ် ပုၤက့ၢ်ဖိ,ပုၤမၤတၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ပုၤဂုာ်ပုၤဂၤ အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်, လၢအဟံသ့ၣ်ဒီး လုလၢ်တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ လၢအသဆၣ်ထီၣ်ပုၤဂၤအခံလၢကမၤတၢ်အၢ မ့တမ့ၢ် ခိဆၢတၢ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်မၤတရီၤတပါလီၤကဝီၤကရၢမိၢ်ပုၤအတၢ်ဘျၢသန့..** မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤတရီၤတပါက့ၢ်ကမံးတံာ် အတၢ်ဘျၢသန့တခါဂ့ၤ တခါဂ့ၤ လၢအလီၤအိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်သိၣ်ဂ့ၤဘျီဘၣ်က့ၢ်အိၣ်အဂီၢ်, ဟံသ့ၣ်ဒီး တၢ်မၤကမၢ်က့ၢ်မ့ၢ်သဲး တမံၤ ဂ့ၤတမံၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

သံးဇိကဇိ၊ ညါသူး ဒီး တါမူတါဘိုးအဂ္ဂါအဂါ

ကလံးထံးဒဲဒဲခိထံာ် တါဘျါ ဒီး တါသိာ်တါသိာ် တြီဝဲဒဲဒဲ ပုၤကွီဖိလၢ အဘၣ်တါပၤဘၣ်အီၤ၊ သူဝဲ၊နီၤလီၤဝဲ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်တါလုာ် ဘၤအီၤလၢ ကသံာ်မူဘိုးအစိအကမိၤ တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ၊ ကသံာ်ပျါ၊ညါသူးဖိ(ညါဖိ)၊ ဟဲလုာ်စံာ်နီၣ်ကွဲးနူးက သံာ်မူဘိုး၊ က သံာ်မံကသံာ်သးသပုၤ၊ ညါသူးမိာ်-ဘူး၊ သံးဇိကဇိ မ့တမ့ၢ် တါအသံးအကံာ် တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢအလီၤကံာ်ဒီးတါသ့ၣ်တ ဖၣ်အံၤ မ့တမ့ၢ် တါမူးတါဘိုးတခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ န့ၣ်လီၤ။

တါဘျါဒီးတါသိာ်တါသိာ်အဝဲအံၤ ဘၣ်တါသူအီၤလၢ ကီၢ်ရှုၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီတါသ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်အပူၤ ဒီး ကွီကရါအပူၤ န့ၣ်လီၤ။ ပုၤကွီဖိလၢ အမၤကမၣ် တါဘျါဒီးတါသိာ်တါသိာ်လၢထးတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တါတြီအီၤလၢကဟဲထီၣ်ကွီ မ့တမ့ၢ် ဘၣ် တါနီၤဟးထီၣ် ကွီအီၤလၢကွီ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။

ဝံစိာ်တီဆုၤ..သိလုာ်ဘားစံ၊ လဲၤဟံလီၤပုၤကွီဖိ၊ ဒီး တါဟံသိလုာ်အလီၢ်

ကီၢ်ရှုၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီ ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်ဝဲ သိလုာ်ဘားစံ တါလဲၤတါက့ၤ လၢပုၤတီၤခါၣ်သးကွီဖိခဲလၢာ် လၢအအိၣ်လၢ ဝုာ် ပုၤတါ ဟံပနီၣ်အလီၢ် သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ။ ပုၤကွီဖိ ကဘၣ်လဲၤလၢ သိလုာ်ဘားစံပတုာ်သးအလီၢ် လၢအဘူးကတါဒီးအဝဲသ့ၣ်တတီၤ လၢကဒီးသိလုာ်ဘားစံ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ နတၢ်သံကွါမ့ၢ်အိၣ်၊ နဆဲးကျိး ခဲးသံာ် ဘီးစထြီး၊ ဝံစိာ်တီဆုၤပုၤန့ၣ်တါဖဲ ၆၀၅-၃၅၃-၆၉၈၉ တက့ၢ်။

လုာ်ယီၢ်တဖၣ်

လုာ်ယီၢ်တဖၣ် တါကဘၣ်ဟံအီၤလၢ တါဟံလုာ်ယီၢ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ။ လုာ်ယီၢ်တဖၣ် ဒီးတါလၢပုၤဒီးအီၤ လၢအအိၣ်ဒီးအဟံရံး တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ တါကဘၣ်ဟးဆိာ်အီၤ တုၤလၢကွီကရါအချါ တချူးလၢ တါစးထီၣ်ဒီးအီၤ န့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်တမ့ၢ်လၢ ပုၤကွီဖိ ဒီး န့ၣ်အခွဲးလၢ လုာ်ယီၢ်ကစၢ်အအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်၊ ဟးဒီးပုၤဂၤအလုာ်ယီၢ်တသ့ဘၣ် န့ၣ်လီၤ။

သိလုာ်ဘားစံအတါသိာ်တါသိာ်ဒီးတါလၢအကပိာ်ထွဲထီၣ်အခံသ့ၣ်တဖၣ်

လုၤလၢသကဲာ်ပဝး လၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ ဘၣ်တါဆါမုာ်လၢအီၤ လၢ ပုၤကွီဖိ၊ပုၤနီၤသိလုာ်ဖိ ကိးဂၤဒဲး အတါပုၤတါဖျဲးအဂီၢ် န့ၣ် လီၤ။ ဖဲပုၤကွီဖိ မ့ၢ်တသးအိၣ် မူထွဲတါသိာ်တါသိာ်လၢ တါဆါမုာ်လၢအီၤတဖၣ်န့ၣ်၊ ပုၤနီၤသိလုာ်ဘားစံ ကမၤပုၤလီၤဝဲ “သိလုာ် ဘားစံအတါပၤဆုၤတါ” တါဟံဖျါ၊ ဒီး ကွီခိာ်၊ကွီခိာ်ခံအအိၣ် ကဒူးသ့ၣ်ညါဝဲ မိာ်ပံၤပုၤကွါထွဲတါ န့ၣ်လီၤ။ တါက့ၣ်ဘၣ်က့ၣ်သ့ ကမံးတံာ် အိၣ်ဒီးတါခွဲးတါယာ်လၢ ကဖိာ်ပံးယာ် ဝံစိာ်တီဆုၤတါခွဲးတါယာ်လီၤဆီ လၢပုၤကွီဖိ တဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤအဖိခိာ် လၢအ မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒီး ဒိကနတါသိာ်တါဘျါဒီး တါသိာ်တါသိာ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ။

- တါမၤကမၣ်တၢတဘျီ - တါကဟ့ၣ်ပလီၢ်ပုၤကွီဖိ၊
- တါမၤကမၣ် ခံဘျီတဘျီ - တါတဒူးဒီး ပုၤကွီဖိလၢ သိလုာ်ဘားစံ လၢယဲာ်သိအတီၢ်ပုၤ၊
- တါမၤကမၣ် သၢဘျီတဘျီ - တါတဒူးဒီးပုၤကွီဖိ လၢသိလုာ်ဘားစံ လၢအသိတဆံအတီၢ်ပုၤ
- တါမၤကမၣ်အါန့ၣ်သၢဘျီ - ပုၤကွီဖိ အတါခွဲးတါယာ်လၢကဒီးသိလုာ်ဘားစံ ကလီၤမၢ်ကွံာ်လၢတနံာ်အတီၢ်ပုၤ

ပုၤကွီဖိနီၤသိလုာ်သ့ၣ်တဖၣ်

ပုၤကွီဖိလၢအနီၤသိလုာ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟံအသိလုာ်လၢ တီၤထီၣ်ကွီပုၤကွီဖိ တါဟံသိလုာ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ။ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် တကြၢး ဟံအသိလုာ်လၢ ကွီသရၣ်တါဟံသိလုာ်အလီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ။

မိတ်ဖ် ဟဲဆုအဖိ မုတမုာ် ဟဲဟံးန့ၣ်က့ၤအဖိ လၢက့ၢ်

ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ဟဲဟံးန့ၣ်က့ၤအဖိ ဒီး ဟဲဆုအဖိ လၢတၢ်ဟံးသိလ့ၣ်လီၤအက့ၢ်လၢ က့ၢ်အကလံးထံးတကပၤ(တၢ် ဝဲၣ်ညါကျဲန့ၣ်လီၤ),ကျဲကဝီၤ လၢအအိၣ်လၢ က့ၢ်အမုာ်ထီၣ်တကပၤ လၢတၢ်ဟဲဟံးလီၤ ဒီး ဟဲဟံးန့ၣ်က့ၤပုၤက့ၢ်ဖိအဂီၢ်,မုတမုာ် တၢ် ဟံးသိလ့ၣ်လီၤလၢ အအိၣ်လၢ က့ၢ်အမုာ်န့ၣ်တကပၤ လၢအအိၣ်ဘူးဒီး နိးဘံၣ်စဲးထၢၣ် တီၤခၢၣ်သးက့ၢ် တၢ် ဂဲၤလီၤက့ၢ်လီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟဲဟံးလီၤပုၤက့ၢ်ဖိ မုတမုာ် ဟဲဟံးန့ၣ်က့ၤပုၤက့ၢ်ဖိ ဖဲပုၤက့ၢ်ဖိဒီးထီၣ်, စံၣ်လီၤ က့ၢ်သိလ့ၣ်ဘၢးစံ အလီၤတသ့ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤက့ၢ်ဖိ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢ အကဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤ ဖဲအနီၢ်ကစၢ်မုာ်ယုထၢဝဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ် ဂဲၤလီၤက့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထံၣ်အီၤဒ်အမုာ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဂၤတခါ ဖဲပုၤက့ၢ်ဖိ လဲၤခိဖျိဘၣ် တၢ် ရူလီၢ်သးဒီးပုၤက့ၢ်ပုၤဂၤကဒဲကဒဲ ဒီး တၢ်ကဲခိၣ်ကဲန့ၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် သ့ၣ်တဖၣ်, ဒီး အဝဲသ့ၣ် မၤလဲၤ ထီၣ်လဲၤထီဝဲ တၢ်လၢအ ဘၣ်ထွဲဒီးအီၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါမး ဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤန့ၣ်အီၤ ဒ်သိး အကမၤလၢပုၤ ပုၤက့ၢ်ဖိကိးဂၤဒဲး အ တၢ်သးစဲးသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

လၢလၢ်အံၤ မုာ်ဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢ ပုၤက့ၢ်ဖိန့ၣ်လီၤဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢအပူၤသ့ဝဲ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢယုတီၤက့ၢ်ဖိအဂီၢ်..တလီၢ်မၤကွၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဘၣ်..	လၢနွံတီၤက့ၢ်ဖိအဂီၢ် ...ဘၣ်မၤကွၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့...
<p>ပုၤယုတီၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် က့ၢ်လိထံအသး မုတမုာ် ဟံးဖိၣ်မၤသကိး တၢ်လၢ တီၤခၢၣ်သးက့ၢ် အတၢ်ဂဲၤလီၤက့ၢ် လၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အံၤအပူၤ သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဖျၢၣ်ပၤ • ဖျၢၣ်ဒိ • တၢ်ယုၢ်ပြုၤတၢ်လၢတၢ်လီၤဖးယံၤ • တၢ်ဂဲၤဂ့ၤကွၢ်ဂီၤ • တၢ်ကနိလိၣ်သး • တၢ်ယုၢ်ပိၣ်တၢ်ကျိၤ (တလဲၤဆူတၢ်လီၤအဂၤဘၣ်) 	<p>ပုၤနွံတီၤက့ၢ်ဖိဒီးယိးတီၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ကအိၣ်ဒီး ကဂူၢ်လၢ..</p> <ul style="list-style-type: none"> • အမဲရကၤဖျၢၣ်ထူ • ဖျၢၣ်ပိၣ် • ဖျၢၣ်သ့ • တၢ်ယုၢ်ပိၣ်တၢ်ကျိၤ • တၢ်ကနိလိၣ်သး <p>ပုၤနွံတီၤ ဒီး ယိးတီၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤတီၤထီၣ်က့ၢ်ဖိကဂူၢ်လၢ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဖျၢၣ်ထူ • တၢ်ကိးပသုဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီးတၢ်ဂဲၤကလံၣ် • ဖျၢၣ်ပၤ • ဖျၢၣ်ဒိ • တၢ်ယုၢ်ပြုၤလၢတၢ်လီၤဖးယံၤ • တၢ်ဂဲၤဂ့ၤကွၢ်ဂီၤ • တၢ်ကနိလိၣ်သး

ပုဂံလီၤကွဲဖဲလၢၣ် ကမၤပုၤလီၤဝဲ လံာ်လၢတၢ်လီၤဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအပၢ်ယုာ်ဒီး, ဘၣ်ဆၣ်အဂုၢ်အဂၤအိၣ်ဒီး

- တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၤအလံာ်
- တၢ်တဲဖျါထီၣ်ဘိၣ်သိၣ်တၢ်နာ်
- တၢ်ဂံၤလီၤကွဲကွဲးလိထံသးအတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ် ဆဲးကျိးလိလီၤဆူ ထဲရံၣ်ရိးထၢၣ်, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပုၤနဲၣ်တၢ်, ဝဲ ၃၅၃-၆၉၇၀, မ့တမ့ၢ် လီၤပရၢ.. terry.rotert@k12.sd.us

တီၤခၢၣ်သးကွဲဖဲလၢၣ် ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ..

- ✓ သံကျဲကဂ့ၢ်အပူၤ,
- ✓ တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢအပူၤ,
- ✓ ပံကွဲၤသံကျဲကရၢအပူၤ,
- ✓ တနံၣ်တဘျီအလံာ်,
- ✓ အိၣ်လးပုးလီၤဆီအပူၤ,
- ✓ ပုၤကီၣ်ကီၣ်ကးကရၢအပူၤ,
- ✓ သ့ၣ်လၢၣ်လီၤတၢ်ဂဲၤလီၤကွဲအပူၤ,
- ✓ ဘိၣ်သိၣ်ဖိမၤနီၤနီၤနီၤပြၢ်တၢ် (တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သိ)
- ✓ ကီၢ်ပူၤတၢ်ထဲကျိၣ်ထံတၢ် (တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သိ)
- ✓ တၢ်ထံမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢဆၢလဲၤတုၤ
- ✓ တၢ်သ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါချးဘၣ်
- ✓ တၢ်သံကွၢ်ပိၤပိၤတၢ်ပြၢ
- ✓ တချးကွဲထီၣ် ဒီး ကွဲပျါဝံၣ်အလိၣ်ခံ ချးဘၣ် တဖၣ် - လၢဒီတနံၣ်ညါအတီၢ်ပူၤ

တၢ်ဖိၣ်ယံးယၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ကမံးတံာ် ဟံၣ်လီၤတၢ်ဝဲ တၢ်ဖိၣ်ယံးယၣ်တၢ်တနီၤ လၢပုၤကွဲဖဲလၢၣ်အပၢ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ် လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ထံသိးတုၤသိး လၢကွဲကိးဖျါၣ်ဒဲးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွဲဖဲလၢၣ်ဂၤ ဂ့ၤတဂၤဂ့ၤလၢ အပၢ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤတဖၣ် ကဘၣ်မူထွဲမၤထွဲဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ခိဖျါ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပုၤနဲၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအကွၢ်ထွဲမၤစၢၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဟူရိၣ်ကွဲကမံးတံာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ ၅၁၃၃.၁ (Huron School Board policy 5133.1) ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ.. **တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ၁ (Offense 1)**..ပုၤကွဲတဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤ လၢဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်အီၤ, ဘၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဟံၣ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ အကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲဝဲ ခိဖျါ အအိၣ်ဒီး,သ့ဝဲ,နီၤလီၤဝဲ ကသံၣ်မူဘိးလၢတၢ်တြိဝဲ,ညါသူးဖိ(ညါဖိ) (ဒ်အဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢ SDCL 22-42)အပူၤန့ၣ်, ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထၣ်တီၤထီၣ်ကွဲ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် (SDHSA)တဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ အကဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အပူၤ လၢတနံၣ်အတီၢ်ပူၤ န့ၣ်လီၤ. **တၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ၂ (Offense 2)**ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထၣ်တီၤထီၣ်ကွဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် (SDHSA) ကဖိၣ်ယံးယၣ်ဒီးဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျဲၤပုၤကွဲဖဲအဝဲန့ၣ် လၢအတအိၣ်လၢဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢအကဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အပူၤ နိတဘျီလၢဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဲထီၣ်သတူၢ်ကလၢတၢ်အုၣ်ကီၤ

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၤ ငိး ဖဲတၢ်အုၣ်ကီၤခံၤခါလိာ် အိၣ်လၢပုၤကိၣ်ဖိအဂီၢ် ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲအဘူးအလဲ တဆံးတက့ၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲကိၣ်စးထီၣ်အခိၣ်ထံး တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤပုၤကိၣ်ဖိ လၢလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ န့ၣ်လီၤ.

သရိၣ်အမုၢ်တနၢ

ဖဲမုၢ်သၢနံၤ ဟါခိ ၃:၂၀ ဝံၤအလိၢ်ခံၣ်န့ၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ ပုၤယုတီၤ,နွံတီၤဒီး ယိးတီၤ ကိၣ်ဖိကဘၣ်မၤလၢပုၤဝဲ တအိၣ်နီတမံၤ ဘၣ်. တၢ်အဝဲအံၤ မ့ၢ်ဒ်သိး ပုၤကိၣ်ဖိ ကန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ အကဟ်ဖိၣ်မၤသကိးဘၣ်တၢ်လၢ သးစးတၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤအတၢ် ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ လၢသရိၣ်အပူၤ ဖဲအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်မ့ၢ်ယုထာဝဲ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်လံာ်ပျဲက့ၢ်ဒီးတၢ်ပျဲန့ၣ်တၢ်

လံာ်ပျဲက့ၢ် လၢတၢ်ကကွၢ်ကီၤ ကိၣ်အတၢ်ဂဲၤလိာ်က့ၢ်အဂီၢ် တၢ်ပုၤန့ၣ်အိၣ်ဖဲ တြၢအခိးထိးသ့ဝဲ ဒီးဖဲ အရံၣ်ဝဲၤဒၤဒီးအပူၤသ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကလဲၤန့ၣ်လီၤ ကွၢ်ကီၢ်တၢ်လၢ ကိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤ ပုၤနီၢ်ဒိၣ်တဂၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ ၂ဒိလၢၢ် မ့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် တလိာ် ဟ့ၣ်အပူၤဘၣ်.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီး တီၤခၢၣ်သးကိၣ် တၢ်ဂဲၤလိာ်က့ၢ် ဒီး တၢ်ဟဲထီၣ်ကိၣ်

မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤဒ်အဖျါလၢလၢအံၤအသိးဘၣ်န့ၣ်, ပုၤကိၣ်ဖိမ့ၢ်တဟဲထီၣ်ကိၣ် ဖဲတၢ်မၤကိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအမုၢ်နံၤန့ၣ်, ပုၤ ကိၣ်ဖိအဝဲန့ၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲးလၢ အကဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤဘၣ်.

- ပုၤကိၣ်ဖိဟဲတုၤဆူကိၣ် ကွဲးလီၤအမံၤလၢ ကိၣ်ဝဲၤဒၤဒီးအပူၤ ဝံၤလဲၤန့ၣ်ဆူတီၤပူၤ အစ့ၤကတၢ် သၢနံၤရံၣ် တချုးလၢသိလ့ၣ် ဟးထီၣ် မ့တမ့ၢ် တချုးလၢ ကိၣ်ပျါဒ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤကိၣ်ဖိဟဲတုၤဆူကိၣ်,ကွဲးလီၤအမံၤဝံၤ က့ၢ်ဆူဟံၣ်ခိဖျိဆိက့ၢ်,ဒီး ဟဲက့ၢ်ကဒါက့ၢ်ဆူကိၣ်, ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အခွဲး လၢအ ကဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် ဖဲကသံၣ်သရၣ် မ့ၢ်တဲဝဲဒ်လၢ ဖိသၣ်အဝဲအံၤ ဂဲၤလိာ်က့ၢ်ဝဲသ့ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်ဖိမ့ၢ်က့ၢ်ဆူဟံၣ်ခိဖျိဆိက့ၢ် ဒီး မ့ၢ်တဟဲက့ၢ်ကဒါက့ၢ်ဆူကိၣ်ဖဲ နံၤအဝဲန့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်, အဝဲဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ် ဟူးတၢ် ဂဲၤအပူၤ ဖဲနံၤအဝဲန့ၣ်တသ့ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢ

တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဘၣ်တၢ်ဟ်ပနီၣ်အိၣ်အမုၢ် ကိၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဖဲတီၤခၢၣ်သးကိၣ် အံၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိခဲ လၢာ် လၢအသးအိၣ် ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ သံကျဲကဂ့ၢ်အပူၤ,ပံကွဲၤသံကျဲကရၢအပူၤ, ဒီး,မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ် သးဆၢအပူၤတ ဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အမး **A,B,C,D** ဒီး **F** န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ် တဖၣ်အံၤအမး တဘၣ်တၢ်ထၢန့ၣ်အိၣ်ဆူ ပုၤကိၣ်ဖိ အမးပတီၢ်တၢ်ထီၣ်ယူ (GPA)အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲကိၣ်စးထီၣ်သိအခိၣ်ထံးန့ၣ်, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤ ဒီး မးပတီၢ်နီၣ်ထီၣ် လၢပုၤကိၣ်ဖိလၢ အဟ်ဖိၣ် မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤ အဂီၢ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.သံကျဲကဂ့ၢ်ဒီးပံကွဲၤသံကျဲကရၢတဖၣ် ဂဲၤလိာ်ထံအသး တ ပူၤယီ လၢကိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် ဒီး နီၢ်တဂၤတၢ်မၤလိတခိ ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအိၣ် တနွံတဘျီ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်

ပုၤကွီုဖိလၢ အဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ ကွီုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ အကမၤန့ၣ်တၢ်လၢကပီၤလီၤဆီ
လၢအကမၤန့ၣ်ဝဲဖဲ တၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဆၢကတီၢ် ဖဲန့ၣ်ကတၢ်ကွီုပျီၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤယုတီၢ်ကွီုဖိ...ကဒီးန့ၣ်ဝဲ ဟူရိၣ်တီၢ်ခၢၣ်သးကွီုနီၣ်တယၢ်သၢနၢၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ် မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ
သၢခါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်သၢခါအပူၤ ဖဲကွီုထီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤနွံတီၢ်ကွီုဖိ... ကဒီးန့ၣ်ဝဲ “တၢ်စုညါသး” “Paw” တၢ်ပနီၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ် မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသၢခါ
မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်သၢခါအပူၤ ဖဲကွီုထီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤယိးတီၢ်ဖိ... ကဒီးန့ၣ်ဝဲ “ဘိၣ်သိၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ကဖၢလၢသး” “Tiger with Pride” တၢ်ပနီၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ် မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်
မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသၢခါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်သၢခါအပူၤ ဖဲကွီုထီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွီုဖိ မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤယဲၤခါ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်ယဲၤခါအပူၤ ဖဲကွီုထီၣ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤ, ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤ
လၢ “ဆၣ်” “Star” တၢ်ပနီၣ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်လၢဟ့ၣ်ကပီၤ အခၢၣ်စးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤကလံာ်ဒီး တၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်သး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂၤတဖၣ်

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ကွဲးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်သးအမူး ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ ဟါခီ ဂူးဝၢနၢ်ရံၣ် တုၤ ဟါ
ခီ ၉:၀၀နၢ်ရံၣ် န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်အပူၤဝံၤလံာ်ဒီးလဲၤန့ၣ်လီၤဆူ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤဝံၤလံာ်န့ၣ်, ပုၤကွီုဖိတဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အ
ခွဲးလၢ အကဟးထီၣ်ဆူ တၢ်ချၢဘၣ်. ပုၤကွီုဖိ မ့ၢ်ဟးထီၣ်ဆူတၢ်ချၢ တချူးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝံၤန့ၣ်, တၢ်တဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အခွဲးလၢ
အကဟဲန့ၣ်ကဒါက့ၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ဟူရိၣ်တီၢ်ခၢၣ်သးကွီု တၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်အမူး မ့ၢ်ဒၣ်လၢ ပုၤကွီုဖိလၢ အမၤလိတၢ်ဖဲ ဟူရိၣ်တီၢ်
ခၢၣ်သးကွီုအဂီၢ်ခီၤ န့ၣ်လီၤ.ပုၤကွီုဖိဟဲကိးပုၤတမ့ၢ် လၢဝဲၣ်အဂၤ,ကွီုအဂၤ,မ့တမ့ၢ် တီၢ်အဂၤ တသ့ဘၣ်. ပုၤမုၢ်သးမၤကလိစၢၤ
တၢ် ဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ် ထီၣ်ဘိ ဘၣ်တၢ်ကွဲးမုၢ်အီၤလၢ အကဟဲမၤစၢၤ အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ်ဖဲ မူးအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကီတၢ်ခဲမ့ၢ်အိၣ်
ဒီး နဖိတမံၤမံၤန့ၣ်, နကဘၣ်တၢ်ဆဲးကျိးနၢ် ဒီး ငှးသ့ၣ်ညါနၢ် လၢတၢ်ကီတၢ်ခဲ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်ကၤ မ့ၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤ
တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢ တၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်မူးအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ကွီုတၢ်ကူတၢ်ကၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိ ကဘၣ်တၢ်လူၤ
ပိာ်မၤထွဲအီၤ န့ၣ်လီၤ.

ကမျၢၢ်တၢ်ကစီၣ်အလီၢ်

ကမျၢၢ်တၢ်ကစီၣ်အလီၢ်, လံာ်ရိၣ်ဒီး ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဖိတၢ်လံာ် လၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်, တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါမၤလိတၢ်, ဒီး လံာ်တၢ်ယဲၤမုၢ်
နၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢဟူရိၣ်တီၢ်ခၢၣ်သးကွီုဖိအဂီၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိအဂီၢ်,ဒီး မိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးသုလံာ်ရိၣ်ဒီးအ
တၢ်ဖိတၢ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ လၢလံာ်ရိၣ်ဒီးအချၢန့ၣ် နကဘၣ်လဲၤကွဲးစဲလီၤနမံၤ ဒီး နကဘၣ်ဟဲက့ၤဆုၤကဒါက့ၤအီၤ ဒ်တၢ်ဟံၣ်ပ
နီၣ်န့ၣ်နၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဝဲအသိး န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢ တၢ်ဟဲဆုၤက့ၤအီၤစဲၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိး
\$၀.၀၅ တနံၤစုာ်စုာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီုဖိတဖၣ်တၢ်ကဟ့ၣ်အါထီၣ်အီၤအခွဲး သၢသိန့ၣ်လီၤ. စ့အိၣ်လိး, မ့တမ့ၢ် လံာ်လၢတၢ်တဟဲဆုၤ
ကဒါက့ၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်အါတလၢကွံာ်အခါန့ၣ် ကကဲထီၣ်တၢ်တခါလၢ အမၤယံးထီၣ် မ့တမ့ၢ် မၤလီၤမၢ်ကွံာ် တၢ်သုလံာ်ရိၣ်ဒီး
အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် န့ၣ်လီၤ.ပုၤကွီုဖိမၤန့ၣ်အလံာ်ရိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ ပုၤယဲၤသန့အဖိခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤကွီုဖိ
လၢ အသရၣ်တဟ့ၣ်အီၤအခွဲးတဖၣ်န့ၣ်, တၢ်တဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလၢ အဟဲန့ၣ်ဆူလံာ်ရိၣ်ဒီးအပူၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွီုဖိ ဟဲဟးကလိ
မ့တမ့ၢ် ဟဲဟးယဲၤယီၤလၢ လံာ်ကွီုအလံာ်ရိၣ်ဒီးအပူၤန့ၣ် တၢ်တဟ့ၣ် အီၤအခွဲးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.ဟူရိၣ်တီၢ်ခၢၣ်သးကွီုလံာ်ရိၣ်ဒီးအလီ
တဲစီနီၣ်ဂံၢ်မ့ၢ်ဝဲ ၃၅၃-၆၉၁၆ လိတဲစီပဒု ၈၉၀၃န့ၣ်လီၤ.ပုၤကွီုဖိဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အီၤလၢ အကကိးသံကွၢ်တၢ်ထီၣ်
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး အဝဲၤဒၤး

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး ဒီး တၢ်နဲၣ်ကျဲ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ အိၣ်လၢပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲးအဂီၢ် ဖဲတီၤခၢၣ်သးကိၣ်အံၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲးတၢ် မၤအဝဲ အံၤ ဟံၣ်ယုၣ်ဒီး တၢ်မၤစၢၤ ပုၤနီၣ်တဂၤ ဒီး ဟံၣ်ဖိယိဖိ အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢကိၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ, ကဂ့ၢ်တၢ်နဲၣ်ကျဲ, ဒီး တၢ်မၤလိတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိ ဒီး မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်မုၢ်အိၣ်လၢ အကဆဲးကျိး ကိၣ်အပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်အဝဲၤဒၤး လၢက တၢ်ပိာ်တဲသကိး တၢ်သံကွၢ် သံဒီးသ့ၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီး ကတီၤတၢ်ဒီး ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်န့ၣ်, သံကွၢ်လၢနသ ရၣ် လၢကဟ့ၣ်နၤ တၢ်ပျဲအဂီၢ် တက့ၢ်. နမိၢ်နပၢ် မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးကတီၤသကိးတၢ်ဒီး ကိၣ်အ ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်န့ၣ်, မၤအဝဲသ့ၣ်ကိး ၃၅၃-၆၉၀၅ မ့တမ့ၢ် လီပရၢ heather.sieh@k12.sd.us မ့တမ့ၢ် akina.decker@sd.us တက့ၢ်.

ကိၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်လၢ နလီၢ်ဘၣ်လီၤဆိအိၣ် တမံၤမံၤန့ၣ်, ဝံသးစူၤ မၤနမိၢ်နပၢ် ကိးဆဲးကျိး ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ် မ့တ မ့ၢ် တၢ် အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ အဝဲၤဒၤး ဒီးအဝဲသ့ၣ် ကမၤစၢၤနၤဘၣ်ယး တၢ်လၢနလီၢ်ဘၣ်အိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ န့ၣ်လီၤ. ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိး ဘၣ် သရၣ်မုၢ်.ခါရၢၣ်ထီးဖဲခ့ၣ် ဖဲၣ်ၣ်ၣ်-၆၉၀၉ မ့တမ့ၢ် ဖဲ carol.tompkins@k12.sd.us တက့ၢ်.

တၢ်အိၣ်ကလီ ဒီးတၢ်မၤစူၤလီၤတၢ်အိၣ်အပူၤအလံာ်က့ ကဘၣ်တၢ်ဆုၤလီၤအိၣ်ဆူဟံၣ် ဖဲကိၣ်ထီၣ်အခိၣ်ထံးကတၢ်တသီ ကိးန့ၣ် ဒဲးန့ၣ်လီၤ. ကိးန့ၣ်ဒဲး ကိၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤပုၤလီၤ လံာ်အဝဲအံၤ န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်မၤပုၤလီၤ အိၣ် ဖဲကိၣ်ထီၣ် အဆၢကတီၢ်သ့ၣ်ဒၣ် စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ.

ပသုဝဲ တၢ်ပုၤတၢ်ဆါ အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ အကျိၤအကျဲ လၢပကမၤနီၣ်မၤယါဝဲ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အဂီၢ်အကျိၤ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကြၢးဟံၣ်န့ၣ်စူၤလၢ အဖိအတၢ်အိၣ်အပူၤအဂီၢ် ဒ်သီးစူၤကအိၣ်ထီၣ်တိ လၢအတၢ်အိၣ်အပူၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နမၤကိၣ်တၢ်အိၣ် အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ မၤစၢၤနၤလၢ နထၢန့ၣ် နဖိအစူၤလၢ တၢ်အိၣ်အဂီၢ် သ့ၣ် မ့တမ့ၢ် နထၢန့ၣ်အိၣ်လၢနနီၣ်ကစၢ် လၢခိၣ်ဖျူထၢၣ်ပုၢ် ယဲၤသန့အပူၤဖဲ myschoolbucks.com သ့ၣ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. စူၤလၢအအိၣ်လီၤတၢ် လၢနဖိအတၢ်အိၣ်အဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ကစိာ်ခိ အိၣ်ဆူညါတနံၣ် လၢနဖိအတၢ်အိၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိ ကဘၣ်သ့ၣ်အခိၣ်ဂီၤ လၢကပုၤအိၣ်တၢ်အိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိမ့ၢ် လဲၤဟံးန့ၣ် အါထီၣ်အိၣ်တၢ်အိၣ် ပတယုအဝဲသ့ၣ်အပူၤဘၣ်. ပုၤကိၣ်ဖိ ထုးထီၣ်အစူၤလၢ အအိၣ်လၢ အကိၣ်တၢ်အိၣ်အပူၤ တသ့ ဘၣ်.

တၢ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဒ်အံၤလီၤ..ဖဲတီၤခၢၣ်သးကိၣ် မ့ၢ်ထူၣ်ခါ တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ် တၢ်တပျဲဟးထီၣ်ပုၤကိၣ်ဖိ ဆူတၢ်ချၢဘၣ်. ပုၤကိၣ်ဖိ မ့ၢ်အဲၣ်ဒီး ဟးထီၣ်တၢ်ချၢ ဖဲမ့ၢ်ထူၣ်တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်, ကဘၣ်ဟံၣ်ယုၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ် ဘါအိၣ်လၢ အကဟဲအိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဒီး အဖိလၢကိၣ် န့ၣ်လီၤ.

အၢ်စံၣ်ယုၢ်အတၢ်စိတၢ်ကမီၤ(Power of ICU)
ဟူၣ်ရိၣ်တၢ်ခၢ်သးကိ

အၢ်စံၣ်ယုၢ်အစိပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မနုၤလဲၣ်.အၢ်စံၣ်ယုၢ်အစိပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ တၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်တခါလၢ အလီၤကံၤ တၢ်ဆါဟံၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ.အၢ်စံၣ်ယုၢ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ တၢ်ဖဲးလိမၤဒီး အကျိၤအကျဲ လၢပုၤကိၣ်ဖိအဂီၢ် ဒီး မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဆဲးကျိးအ ပိးအလိတခါ လၢကိၣ်သရၣ်ဒီး မိၢ်ပၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အဲၤအံၤမ့ၢ် ကိၣ်အစိၣ်ပူၤထၢ်ထၢ်ဖှိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တခါ လၢအသမံၤသမိးကွၢ်ဝဲ လံာ် လဲၣ်လၢကိၣ်သ ရၣ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ လၢအတဘၣ်တၢ်မၤဝဲအီၤ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. အၢ်စံၣ်ယုၢ် အတၢ်ပညိၣ်အဂံၢ်ထံးမ့ၢ်ဝဲ ပုၤကိၣ်ဖိ သ့ၣ်တဖၣ် ကဟံးန့ၣ်မူဒါ ခိဖျိ မၤဝဲလံာ်လၢ တၢ် ဟ့ၣ်လီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် ကမၤလိန့ၣ်ဝဲချ့ချ့ ဖဲအမ့ၢ်တ မၤဝဲ လံာ်လၢကိၣ်သရၣ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤတခါ မ့ၢ်တမ့ၢ် လံာ်လၢအမၤဝဲဝဲတဖၣ် အမးတဂ့ၢ်, အလံာ်မးပတီၢ်တဂ့ၢ် ဒီး လီၢ်ဘၣ်အါထီၣ် တၢ်သးစၢ်ဆါ အခါန့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အမၤအမူအဒါမ့ၢ်တဝဲ မ့ၢ်တမ့ၢ် အလံာ်အမးသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်လီၤအါတလၢန့ၣ် တၢ်ကဟုန့ၣ်အမံၤလၢအၢ်စံၣ်ယုၢ်အပူၤ ဒ်သိးကိၣ်အပူၤမၤတၢ်ဖိကိးဂၢၤဒီး ထံၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်သံကွၢ်အီၤလၢကိၣ်အပူၤမၤတၢ်ဖိ လၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် “နကမၢ်ထီၣ်မတၤလဲၣ်” “နကမၢ်ထီၣ်လၢမနုၤလဲၣ်” “နလီၢ်ဘၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်” “ယမၤစၢၤနၤကသ့ဒ်လဲၣ်” တဖၣ်န့ၣ် လီၤ.ကိၣ်သရၣ် ကသိၣ်လိကဒါက့ၢ် ပုၤကိၣ်ဖိအသိတဘျီ ဒီးမၤစၢၤက့ၢ်ပုၤကိၣ်ဖိ ဒ်သိးပုၤကိၣ်ဖိမၤအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ ကဝဲအဂီၢ်..တချုးကိၣ်စးထီၣ်,ဖဲမ့ၢ်ထုၣ်တၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်,တၢ်ဆါကတီၢ်လၢအလီၤဟံၣ်အခါ, ဖဲဟါခိကိၣ်ပျါဝဲအလီၢ်ခဲ,မ့ၢ်တမ့ၢ်မ့ၢ်ယုၢ်န့ၣ်ဒီးနံၤသဘျီအခါ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကထုးထီၣ်ကွၢ်ပုၤကိၣ်ဖိအမံၤ လၢအၢ်စံၣ်ယုၢ်အပူၤ ဖဲပုၤကိၣ်ဖိမၤဝဲ က့ၢ်အလံာ်အလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးနံၤပၤက့ၢ်တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲ သ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ် အခါန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်,ကိၣ်သရၣ်,ဒီးပုၤပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကမၤသကိးတၢ် လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ယိဒီးမၤဖျါထီၣ်တၢ်ကစီၣ်လၢအမ့ၢ် “ပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၢၤဒီးကမၤဝဲမူဒါလၢအလီၤဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးကံၢ်စီၤလၢပုၤ လၢအကမၤဝဲအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ” သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နဖိအမံၤ မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ပၤန့ၣ်အီၤလၢ အၢ်စံၣ်ယုၢ်အပူၤန့ၣ်,

- နကဒီးန့ၣ်လံာ်တၢ်ကွဲး ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် လီၢ်ပရၢတဘျီယိ လၢအတဲဘၣ်နၤလၢ နဖိတမၤဝဲအလံာ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- နဖိကဘၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးအသရၣ် လၢအကမၤဝဲက့ၢ် လံာ်လၢအတမၤဝဲဝဲသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢလံာ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ်လၢ ပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၢၤဒီး ယုၤထာဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
  - ✓ ဂီၤခိအၢ်စံၣ်ယုၢ် (မ့ၢ်တနံၤ-မ့ၢ်ယဲၢ်နံၤ) ဂီၤခိ ၇:၃၀ တုၤ ၈:၁၅
  - ✓ ဟါခိကိၣ်ပျါဝဲအလီၢ်ခဲ (မ့ၢ်တနံၤ, မ့ၢ်ခဲနံၤ, ဒီး မ့ၢ်လွံၣ်နံၤ) ဟါခိ ၃:၂၀ တုၤ ၃:၅၅ (ကိၣ်အသိလုၣ်ဘးအိၣ်)
  - ✓ မ့ၢ်ထုၣ်ခါတၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်အၢ်စံၣ်ယုၢ်(မ့ၢ်တနံၤ-မ့ၢ်ယဲၢ်နံၤ)ဒီးတၢ်မၤဘၣ်လီၢ်ဖိဒုက့ၢ်တၢ်အတီၤ(မ့ၢ်တနံၤ-မ့ၢ်ယဲၢ်နံၤ)

တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ အတၢ်ဆါကတီၢ်လၢအဂၤတဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်မၤအီၤဖဲ မ့ၢ်ယုၢ်န့ၣ်, ကိၣ်အနံၤသဘျီအဆၢကတီၢ်,ဒီး ဖဲတၢ်တီၢ် ကျဲလီၤဆီအဆၢကတီၢ် “မၤတၢ်သတူၢ်ကလံာ်” အမ့ၢ်န့ၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- နဖိအမံၤ ကဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ကွၢ်အီၤ လၢအၢ်စံၣ်ယုၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤ ဖဲအမ့ၢ်မၤဝဲက့ၢ် အလံာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤတ ဖၣ် ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်အလီၢ်ခဲ န့ၣ်လီၤ.
- လံာ်အမးလၢခံကတၢ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဂံၢ်အီၤဖဲ တၢ်မၤလိကတီၢ်ဝဲအလီၢ်ခဲ ခံနွံ ဒီး လံာ်လၢတၢ်တမၤဝဲအီၤ ဖဲဆါကတီၢ်ဝဲအံၤအခါတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟံပနီၣ်အီၤလၢ တၢ်တမၤဝဲအီၤ ဒီးတၢ်တဟံးန့ၣ်အမးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အဂဲၤလီၢ်ကွဲးလၢ ကိၣ်တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးအပူၤတဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလၢ အကလဲၤဂဲၤလီၢ်ကွဲး ဖဲ အဝဲသ့ၣ် အမံၤမ့ၢ်အိၣ်ကွဲးအသးလၢ အၢ်စံၣ်ယုၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤ ခိဖျိ တမၤဝဲလံာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ အိၣ်ဝဲခဲခါ မ့ၢ်တမ့ၢ် အါန့ၣ်ခဲခါ လၢ၂၄နံၤရံၣ်အတီၢ်ပုၤ တချုးတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးစးထီၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လံာ်လၢအတမၤဝဲဝဲ လၢအအိၣ်လၢ အၢ်စံၣ်ယုၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤ အိၣ်လံ ခဲခါမ့ၢ်တမ့ၢ်အါန့ၣ်ခဲခါ အါန့ၣ်ခဲခါအတီၢ်ပုၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤ စတီၤကိၣ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်လူၤပိၢ်မၤထွဲဝဲ အၢ်စံၣ်ယုၢ် အတၢ်သိၣ်တၢ်သိသန့ ဖဲတၢ်မၤလိန့ၣ်ကတီၢ်အခိၣ်ထံးတကတီၢ် ဖဲကိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤလိန့ၣ်ကတီၢ် ခံကတီၢ်တကတီၢ်တုၤယိဝဲန့ၣ်, ပုၤကိၣ်ဖိ ကဆိတလဲဆူ တီၤထီၣ်ကိၣ်အတီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သိသန့အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိလၢအလီၤတၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ် အိၣ်လံာ်လၢကဘၣ်မၤဝဲဝဲခဲခါ မ့ၢ်တမ့ၢ် အါန့ၣ်ခဲခါ လၢအါန့ၣ် ၂၄နံၤရံၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ဒီး အိၣ်လၢ အၢ်စံၣ်ယုၢ် အပူၤတဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးလၢ အကလဲၤဖဲကိၣ်တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးအဆၢကတီၢ် ဖဲကိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကဘၣ်တီၢ်ထီၣ်ကဒါက့ၢ် လံာ်လၢကိၣ်သရၣ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤခဲလၢ် ဆူအကိၣ်သရၣ်အအိၣ် အမံးနံး ၉၀ တချုး အယုၤအခွဲးလၢအကလဲၤဆူ တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးအဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပသးအိၣ်မၤစၢၤဘၣ်နဖိ လၢအမၤလိတၢ်ဖဲတီၤခၢ်သးကိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ ဒ်သိးအကသ့ အိၣ်ကတဲာ်ကတီၢ်အသး လၢ တီၤထီၣ်ကိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ညါလၢ ပမ့ၢ်မၤသကိးတၢ်ယုၤယုၤန့ၣ် ပကလဲၤတုၤဆူပတၢ်ပညိၣ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီး သ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ် ဆဲးကျိးဘၣ်တီၤခၢ်သးကိအဝဲၤဒးဖဲ ၃၅၃-၆၉၀၀ တက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲ ခ

ဟူရိၣ်တီၤခၢၣ်သးကို ဘးၣ် ခြိဘိး တၢ်သိၣ်တၢ်သီ

ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လီၢ်ကဝီၤကို ပာ်ကဖၢလၢအသးလၢ အဖုးသ့ဘၣ်ပုၤယိးတီၤကိုဖိလၢ အမၤလိတၢ်ဖဲ ဟူရိၣ်တီၤခၢၣ်သးကိုလၢခြိဘိး လၢအကသ့ဘၣ်ဝဲဖဲ ကိုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤအယိ န့ၣ်လီၤ. ပမၤလီၤတၢ်ဒ်သိး ပုၤ ဖဲတီၤ, ဒီး စတီၤကိုဖိခဲလၢာ် ကအိၣ်ဒီး တၢ်မၤ လိအပိးအလီၤလၢအဂ့ၢ် ဒ်သိး အကမၤလၢပုၤဘၣ် အတၢ်ကူဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်လီၢ်ဘၣ်, အတၢ်ရၢၣ်လီၢ်တၢ်လီၢ်ဘၣ်, အတၢ်သ့ၣ် ဟူးသးဂဲၤတၢ်လီၢ်ဘၣ်, အနီၢ်ခိလီၢ်တၢ်လီၢ်ဘၣ် ဖဲကိုထီၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်စိ

ပထံၣ်စိဝဲဒၣ်လၢ ဘးၣ် ခြိဘိး တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်ပုၤကိုဖိအသး ဒီးမၤန့ၣ်ပုၤကိုဖိအသး လၢတၢ်ဖံးလိမၤ ဒီးအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိတဖၣ်

ကမၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် တၢ်သိၣ်လိဒီးတၢ်မၤလိခိဖျိ...

- တၢ်ကဲထီၣ်ပုၤလၢအသ့သ့ဖဲဖိကဟၣ်,
- တၢ်မၤယုၣ်မၤသကိးတၢ်,
- တၢ်သ့ဖုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသီ,
- တၢ်ဘျါရဲၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဒီး
- တၢ်သ့နီၤဖးတၢ်လၢအလီၤဆိလိာ်အသး န့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ကျဲ, တၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢလံာ်ဝဲအံၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ် အါထီၣ်န့ၣ်အီၤဆူတၢ်ဟံး န့ၣ်မူဒါလၢ တၢ်သ့ဟူရိၣ်တီၤခၢၣ်သးကိုအတၢ်ပိးတၢ်လီၤ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့အပူၤ ဒီးတၢ်သ့အ့ထၢၣ်နဲး အတၢ် သိၣ်တၢ်သီသန့ အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကိုသရၣ်ကပာ်လီၤအါထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂၤတနီၤ လၢအလီၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်ကသ့အါဖဲး လၢတၢ်မၤလိတီၤပူၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပလီၢ်ပဒီၣ်ဆိသးဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီအကလုာ်ကလုာ်လၢတၢ်သူ ခြိဘိး အဂီၢ်

- ၁. ခြိဘိး မ့ၢ်ဝဲ ကွီအတၢ်ပိးတၢ်လီ လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်အခွဲးလၢ နကသုအီၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ပုၤကွီဖိတဖၣ် တနံၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ ခြိဘိးအလဲ ၂၀ လၢအကသုဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘူးတၢ်လဲအဝဲအံၤ ကျၢၢ်ဘၢဝဲ ကျၢၢ်ဘၢဝဲ တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ခြိဘိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃. ပုၤကွီဖိ ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ အကဘၣ်ကတဲာ်ကတီၢ်အခြိဘိး ဒ်သိးအကမၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ၄. ခြိဘိးမ့ၢ်ဟးဂီၤတမံၤမံၤန့ၣ် တၢ်ကြၢၤဆဲးကျိး ကွီခိၣ်တဘျီယီ န့ၣ်လီၤ.
- ၅. သူတၢ်ကံညၣ်ထဲလၢအကပုၤ လၢတၢ်ကထွါပျီခြိဘိးအမဲၣ်သ့ၣ်, သူတၢ်မၤကဆီအဂုၢ်အဂၤ တသ့ဘၣ်.
- ၆. ပုၤကွီဖိ ကွဲးဘၣ်အါ မ့တမ့ၢ် ကျးလီၤတၢ်လၢ အခြိဘိးအလီၤ တသ့နီတမံၤဘၣ်.
- ၇. မ့တမ့ၢ်လၢကွီသရၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်, ပုၤကွီဖိကဘၣ် ပံးသံယၣ်အခြိဘိးအလုာ် ထီဘိန့ၣ်လီၤ. ကနာ်ဒၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ် သူအီၤသ့ ဝဲကွီသရၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးအခါ န့ၣ်လီၤ.
- ၈. ကနာ်တၢ်သးဝံၣ် သ့ဒၣ်ဝဲ ကွီသရၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးအခါ န့ၣ်လီၤ.
- ၉. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ ကွီသရၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ်, ပုၤကွီဖိဂဲၤလီၢ်ကွဲ တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲ လၢခြိဘိးအပူၤတသ့ဘၣ်.
- ၁၀. မ့တမ့ၢ်လၢ အဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲဘၣ်န့ၣ်, ပုၤကွီဖိဒိတၢ်ဂီၤသံ, တၢ်ဂီၤမူ, လၢခြိဘိးအပူၤတသ့ဘၣ်.
- ၁၁. ပုၤကွီဖိတဖၣ် ဝဲကွီထီၣ်အဆၢကတီၢ် တဘၣ်သူကမုၢ်တၢ်ကစီၣ်အကျိၤအကျဲ နီတခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂. ပုၤကွီဖိ တဘၣ်ဟံးအလီမ့ၢ်အူတၢ်ပိးတၢ်လီလၢ တၢ်ဟးလီၢ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် အစိၤထးဆီထူၣ်အပူၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃. တၢ်ဂီၤဖျါလၢလီၢ်ခံ(backend)ဒီးစခြိစူးဖၢၣ်(screensavers)လၢအကြၢၤဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် တၢ်သူအီၤလၢ ခြိဘိးအဖိခိၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အဒိလၢ တၢ်တဘၣ်သူတၢ်ဂီၤဖျါလၢလီၢ်ခံန့ၣ် ဟံးယုာ်ဒီး တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်စုကဝဲၤပိးလီ,တၢ်ဂီၤ ဘ့ၣ်ဆ့, ကျိၣ်လၢအတကြၢၤတဘၣ်, သံးဇိၤကံဇိၤ, တၢ်မူတၢ်ဘိး, ပုၤအၢပုၤသီတၢ်ဖိတၢ်လံၤအက့ၢ်အဂီၤ,ဒီးအဂုၢ်အဂၤ သ့ၣ်တဖၣ်
- ၁၄. ပုၤကွီဖိ ဂဲၤလီၢ်ကွဲတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲ မ့တမ့ၢ် ကမုၢ်တၢ်ဆဲးကျၢဆဲးကျိး လၢကွီထီၣ်အဆၢကတီၢ် တသ့နီတမံၤဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢကပိာ်ထီၣ်အခဲတၢ်သူကမၢ် ခြိဘိး ဝံၤအလီၢ်ခံတဖၣ်

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ လၢအမၤတရီတပါကွီအတၢ်ပိးတၢ်လီ တၢ်ဘျၢသန့,တၢ်သူအူထၢၣ်နဲးတၢ်ဘျၢသန့,ခြိဘိးအတၢ်နဲၣ် ကျဲ မ့တမ့ၢ် ကွီသရၣ်နီၢ်တဂၤတီၢ်ပူၤ တၢ်သူခြိဘိးအတၢ်ဘျၢသန့ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်,တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲ န့ၣ်လီၤ.

- ၁) တၢ်မၤကမၢ် ၁တဘျီ.. ထးခိၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ် အိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲ လၢအဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်အီၤလၢ ပုၤပၤဆ့ၢ တၢ် ဒီး ကွီသရၣ်
- ၂) တၢ်မၤကမၢ် ၂ဘျီတဘျီ..တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွဲာ်အခြိဘိး-တၢ်ကတဲာ်ဘၣ်ကွီခိၣ်-တၢ်တြီယၣ်တၢ်အယံာ်အထီ ကဘၣ် တၢ်ဆၢ တဲာ်အီၤလၢ ကွီသရၣ် ဒီး ကွီခိၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၃) တၢ်မၤကမၢ် ၃ဘျီဆူအမဲၣ်ညါ..တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွဲာ်အခြိဘိး-တၢ်ကတဲာ်ဘၣ်ကွီခိၣ်-ပုၤကွီဖိ ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ ဒီဖျိ မၤ ဝံၤက့ၤအလံာ်အလဲၤလၢ ကျဲအဂၤတဘိဘိန့ၣ် လီၤ. တၢ်ကကိးထံၣ်လိာ် ပုၤကွီဖိဒီးအမိၢ်အပၢ န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်လၢခြိဘိးမ့ၢ်ဝဲ ဟူရိၣ်တီၤခၢၣ်သးကွီ အတၢ်ပိးတၢ်လီသ့ၣ်တဖၣ်အယီ,ကွီအပူၤန့ၣ်စိန့ၣ်ကမိၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢအကသ မံသမိးကွဲာ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကိးမံၤဒဲး လၢအအိၣ်လၢခြိဘိးသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.ကွီအပူၤန့ၣ်စိန့ၣ်ကမိၤ ထးကွဲာ်ပုၤကွီဖိအ တၢ်သူခြိဘိး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဝဲအံၤ ဝဲ ပုၤကွီဖိ မ့ၢ်သူကမၢ် မ့တမ့ၢ် မၤတရီတပါဝဲတၢ်ဘျၢသန့သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအခါ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤမ့ၢ်တၢ်တလဲက့ၤန့ၣ်ဒီး

ပုၤက့ၢ်ဖိကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ ဖဲအခြံဘိးဟးဂီၤ လၢအဟံးယုၣ်ဒီး၊ခြံဘိးအမဲၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဖး၊အကုဟးဂီၤလၢတၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤ အီၤတသ့ လၢ၊ဒီးအဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အခါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟးဂီၤအဝဲအံၤ မ့ၢ်အကဲထီၣ်အသးလၢ တၢ်တပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးအယံၤ, မ့ၢ်အကဲထီၣ်အသးခိဖျိ ခြံဘိးမၤတၢ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး မ့ၢ်တမ့ၢ် ခြံဘိး တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤတၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤ တဖၣ်အယံၤ, ဒီးသန့ၤထီၣ်ဒၣ်အသးလၢ တၢ်ဟးဂီၤအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟူရဲၣ်တီၤခၢၣ်သးက့ၢ် ကဆၢတဲာ်ဝဲတၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤ အတၢ်အတၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟးဂီၤအံၤ မ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးခိဖျိ ပုၤက့ၢ်ဖိအိၣ်ဒီး သးလၢအဲၣ်ဒီးမၤဟးဂီၤအခြံဘိး,မၤတရီၤတပါအခြံဘိးန့ၣ်, တၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၤလၢ တၢ်ကဘျီက့ၤခြံဘိးခဲလၢာ် ပုၤက့ၢ်ဖိကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲ ပဲၤပဲၤန့ၣ်လီၤ.

- တၢ်ဆိတလဲက့ၤ ခြံဘိးအမဲၣ်သ့ၣ် \$၄၀
- တၢ်ဆိတလဲက့ၤ ခြံဘိးအစုပိုၢ်လီၢ် \$၂၀
- တၢ်ဆိတလဲက့ၤ ခြံဘိး အဒေ \$၂၅
- တၢ်ဆိတလဲက့ၤ ခြံဘိးအသိတဖျါၣ် \$၂၅၀

တၢ်ဟးဂီၤသတူၢ်ကလၢာ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤတၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆုၤထီၣ် အီၤဆူ က့ၢ်ခိၣ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျီမ့ၢ်ဟ့ၣ်က့ၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လီၤမၤဘၣ်ဖးန့ၣ်, ပုၤက့ၢ်ဖိ မ့ၢ်တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ်ကဘၣ်တဲာ်ဘၣ်ပၤကီၢ်တဘျီယီၤ(က့ၢ်အပၤကီၢ်ကဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤ)ဒီးဟဲစိာ်လံာ်ကွဲးဒီးဆူ က့ၢ်အဝဲဒီးအပူၤ တချုးဟူရဲၣ်ကီၢ်ရဲၣ်လီၢ်ကဝီၤက့ၢ် တလဲခြံဘိးလၢအသိတဖျါၣ်ဒီးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ယသ့ၣ်ညါ ဒီး နာ်ပၢ် ယမူယဒါလၢအလီၤဘၣ်ယၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

_____

ပုၤက့ၢ်ဖိကွဲးလီၤအမံၤ

_____

ပုၤက့ၢ်ဖိဝဲလီၤအမံၤ

_____

မိၢ်ပၢ်ဝဲလီၤအမံၤ

_____

မုၢ်နံၤ

_____

မုၢ်နံၤ

ဟူရဲၣ်တီၤခၢၣ်သးက့ၢ် ခြံဘိး တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ ၂၀၂၂-၂၃

ကမံးတံာ် အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ် လါယူၤ, ၂၀၂၂

လၢတၢ်ဘျၢအဖီခိၣ်

တၢ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်သ့-တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ-တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ-တၢ်မၤတၢ်တီတီလီၤလီၤ-တၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်တၢ်-ထံဖိကီၢ်ဖိ
လုလၢ်လၢတၢ်ဆၢမ့ၢ်လၢ်အီၤတဖၣ်

တၢ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်သ့

တီလီၤ..မၤဝံၤမူဒါလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်တဖၣ်..တၢ်န့ၣ်န့ၣ်သ့..မၤဒ်နဲတဲလၢနကမၤ..အိၣ်ဒီးတၢ်သးဒုလၢကမၤတၢ်လၢအဘၣ်..သ့ၣ်
ထီၣ်တၢ်မံၤဟူထီၣ်သၢလီၤလၢအဂ့ၢ်..သးတီၤ..ပၢ်ကဲတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်..

တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ

မၤထွဲတၢ်သိၣ်ထူ..အိၣ်ဒီးတၢ်ဝံၤသးစူၤ ဒီး တၢ်တူၢ်လိာ်တၢ်..အိၣ်ဒီးလုလၢ်လၢအသံလၢ..ဆိကမိၣ်န့ၣ်တၢ်လၢပုၤဂၤအဂီၢ်.. တဘၣ်
မၤပျံၤမၤဖုး..တီၢ် မ့တမ့ၢ် မၤဆါ ပုၤနီၣ်တဂၤတဂ့ၢ်..ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ် တၢ်သးဒိၣ်,တၢ်ကတိၤတရီၤတပါ,တၢ်သးတလီၤပ လိာ်တဖၣ် ခုၣ်
ခုၣ်မုၢ်မုၢ်တက့ၢ်..ဟဲတုၤဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်..

တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ

မၤထွဲတၢ်နဲၣ်ကျဲ..မၤတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးစွံကတုၤ..ဆဲးဂုၢ်ကျဲးစးတၢ်..ထီၣ်ဘိမၤနဲလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်..သ့ၣ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်ပၤသ့ၣ် ကီၤသး..
.တၢ်သိၣ်နၢၤလီၤက့ၤနီၢ်ကစၢ်အသး..ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ နတၢ်စံးတၢ်ကတိၤ,နတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ,ဒီး နသကဲၣ်ပဝးအဖီခိၣ်..ကဲထီၣ်တၢ်ဒိ
ဂ့ၢ်တဲာ်ဘၣ်လၢပုၤဂၤဂီၢ်..

တၢ်မၤတၢ်တီတီလီၤလီၤ

ဂဲၤလိာ်ကွဲၣ်တၢ်ဘျၢအိၣ်အသိး..ဂဲၤလိာ်ကွဲၣ်ဂၤဘျီဂၤဘျီဒီးနီၤဟ့ၣ်ပုၤဂၤစ့ၢ်ကိး..အိးထီၣ်သး..ဒိကန့ၣ်ပုၤဂၤ..တဘၣ်ဟံးန့ၣ် တၢ်ခွဲး
တၢ်ယၢ်လၢပုၤဂၤအဖီခိၣ်..တဘၣ်ဟံးန့ၣ်ပၢ်ကဲမၢ်ပုၤဂၤ..ရုပုၤဂၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်..

တၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်တၢ်

အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဂ့ၢ်သးဝါ..အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ကညီၤသးကညီၤတၢ်..ဟံးဖျါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဆၢက့ၤတၢ်ဘျး..
ပျံၤပုၤဂၤအတၢ်ကမၢ် ..မၤစၢၤပုၤလၢလိာ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ..

ထံဖိကီၢ်ဖိ

ကဲထီၣ်ပုၤလၢဟ့ၣ်နီၤတၢ်..မၤဒ်သိးန့ၣ်,နပုၤတဝါကဂ့ၢ်ထီၣ်..မၤသကိးတၢ်..န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်..ကဲထီၣ်ပုၤအဂ့ၢ် လၢပုၤလၢန
ယၢၤအဂီၢ်..ဒီးကန့ၣ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သိးတၢ်ဘျၢ..ယုးယီၣ်ပးကဲပုၤန့ၣ်စိန့ၣ်ကမိၤ..အံးက့ၤကွၢ်က့ၤကွၢ်ကရါ..မုၢ်သးမၤကလီ
စၢၤတၢ်..

လၢတၢ်ဘျၢအဖီလၢ

တအိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ-တဟံးန့ၣ်မူဒါ-တမၤသကိးတၢ်-တသူထီၣ်သၢတထီၣ်-တအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး-တအိၣ်ဒီး တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်... တီၤပူၤ/ပူၤမၤတၢ်ဖီ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ

တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးတဖၣ် ဟံးယုၣ်ဒီး...

- တမၤဘၣ်ထွဲအသး,မံခ,ဆုးလီၤခိၣ်
- တဟံးကဲတၢ်,ကိးမံၤပီၤသၣ်
- တၢ်ဖီတၢ်လံၤလီၤမၢ်
- စဲၤခံ
- တၢ်ဟံးဖျါထီၣ်တၢ်အဲၣ်ကဲလိာ်သးလၢကမုၢ်မဲၣ်ညါ
- ကတိၤဒုၣ်ခွဲၣ်စံးအၢတၢ်,ကျိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်စုန့ၣ်ခိၣ်လၢအတၢ်ကြၢးတဘၣ်.
- တဒိကန့ၣ်ပူၤခိၣ်ပူၤန့ၣ်
- တမၤဝံၤလံာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်/မၤဝံၤကဒါက့ၤလံာ်
- ခိၣ်ဖျိၣ်,ဆုကၤ ကွဲးကဲး
- ဂဲၤလိာ်ကွဲးသိၣ်ခိၣ်
- လီၤအိၣ်ပူၤဂၤ,ကွဲးစဲလီၤရူသ့ၣ်ပူၤဂၤအမံၤ
- သူလီၤမ့ၣ်အူစဲးဖီကဟၣ်
- တၢ်အိၣ်,တၢ်အိ တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်
- တၢ်ပံာ်ဆၢ

တလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်လၢ...

- တၢ်မၤထွဲတၢ်န့ၣ်ကျဲ,တၢ်လူၤပိာ်ထွဲတၢ်ယုထီၣ်
- တၢ်တူၢ်လိာ်“တမ့ၢ်ဘၣ်-NO”/ပူၤနီၣ်ဒိၣ်အတၢ်ဆၢတၢ်
- တၢ်တသးလီၤပလိာ်တၢ် ကြၢးကြၢးဘၣ်ဘၣ်
- တၢ်တူၢ်လိာ် တၢ်ဝဲထံနီၤဖး/တၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ
- တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ
- တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်န့ၣ်ပၢ်ပူၤဂၤ
- တၢ်မၤဝံၤဟံၣ်တၢ်မၤ/တၢ်မၤတၢ်မၤလၢအဂ့ၤဒိၣ်မး
- တၢ်အိၣ်ကတၢ်ကတိၤသး/တၢ်ပၤဆုၢ်တၢ်ဆၢကတိၢ်
- သူတၢ်မၤလိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်/ဟံးလီၤတၢ်ပညိၣ်
- တၢ်တကန့ၣ်ယုၣ်တၢ်လၢအထုးန့ၣ်ကွဲၣ်တၢ်သးစၢ်ဆၢ/တၢ်မၤတၢ်လၢအနီၣ်ကစၢ်
- တၢ်ဝံၤသးစူၤတၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသး/တၢ်ဒိသဒါတၢ်ကိတၢ်ခဲ
- တၢ်ဆုၢ်ထီၣ်/တၢ်စံးဆၢ/တြီဆၢတံၤသကိးအတၢ်ဟံးသး/တၢ်ဆိၣ်သနံး
- တၢ်ရူလိာ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးတံၤသကိး ကြၢးကြၢးဘၣ်ဘၣ်

လၢတၢ်ဘျၢအခံဒး

လီၤပျံၤလီၤဖုး-တၢ်မၤအုန့ၣ်တၢ်-တၢ်ဟံးကဲတအိၣ်-ထီၣ်ဒါတၢ်-မၤနၢၤမၤယၣ်တၢ်-တဖိးမံဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဆုၢ်ထီၣ်ဆူကွဲၣ်အဝဲၤဒးတဘျီယီ

- တၢ်မၤအုန့ၣ်တၢ်(ကလုာ်န့ၣ်,တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ,မ့တမ့ၢ် မ့ၣ်ခွါ)
- တၢ်မၤဟးဂီၤထံကီၢ်အတၢ်ဖီတၢ်လံၤ/တၢ်တုၤကွဲးကွဲးတၢ်လၢတၢ်န့ၣ်ကပၤ
- တၢ်ဘျၢ/တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်
- တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတၢ် ဒီးမ့တမ့ၢ် တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးတၢ်
- ညါသုး/သံး/တၢ်မူၤတၢ်ဘျိး

- ပူၤတဖုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ
- တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်တၢ်
- ပနံၣ်သ့
- တၢ်မၤနၢၤမၤယၣ်တၢ်
- တၢ်တဒိကန့ၣ်ပူၤကဲခိၣ်ကဲန့ၣ်နီတစဲး

- တၢ်သးဂဲၤဟဲပၢ်ထီၣ်ဖုး/ကတိၤဒုၣ်ခွဲၣ်စံးအၢစံးသီ ပူၤဂၤလီၤလီၤ
- တၢ်ကူတၢ်သိးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ
- တဟံးထီၣ်ကွဲၣ်/ယုၣ်ကွဲၣ်
- အၣ်စံၣ်ယုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်သးကိာ်တၢ်

ကိုသိလ့ၣ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ - လုလၢသကၢ်ပဝး လၢအတကြၢးတဘၣ် ဒီး တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်

	တၢ်မၤကမၣ် ၁ဘျီ	တၢ်မၤကမၣ် ၂ဘျီ	တၢ်မၤကမၣ် ၃ဘျီ	တၢ်မၤကမၣ် ၄ဘျီ	တၢ်မၤကမၣ် ၅ဘျီ
<p>တၢ်မၤကမၣ် ပတီၢ် ၁</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဆၢထၢၣ်,ဟး ဖဲသိလ့ၣ်လဲၤတၢ် အဆၢကတီၢ် • ကွဲၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ • သိၣ်သဲဒိၣ်,သိၣ်ကထူၣ်ဘးလီ • မၤလီၤတပိုၣ်တၢ် • အိၣ်တၢ်,အိတၢ် 	<p>တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်-ပှၤနီၤသိလ့ၣ် ကတဲတၢ်ဒီး ပှၤကွဲၣ်ဖိ</p>	<p>တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်- ပှၤနီၤသိလ့ၣ်,ဝံစိၣ်တီဆှၢအပှၤနဲၣ်တၢ်,ဒီး ကွဲၣ်ခိၣ် ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၤ</p>	<p>တၢ်သိၣ်က့ၤသီက့ၤလၢအဖိးသဲစး ကဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ,ကွဲးလီၤအီၤဆူ DDNအပှၤ န့ၣ်လီၤ.</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၢအပှၤနဲၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် ကွဲၣ်ခိၣ် ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၤ</p>	<p>တၢ်ဒုးအိၣ်ယံၣ်ထီၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် ကွဲၣ်ခိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ကမၣ်လၢအဂၤတခါခါ</p> <p>ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကကိးအိၣ်ဖိၣ်မိၢ်ပၤ</p> <p>တၢ်မၤကမၣ်သိၣ်လ့ၣ်ဘး အတၢ်သိၣ်တၢ်သီကဘၣ်တၢ် ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအီၤ ဝံၤ တၢ်ကကိးဆဲးကျိးမိၢ်ပၤ</p>	<p>ကဲထီၣ်တၢ်မၤကမၣ်တၢ် အပတီၢ် ၂</p>
<p>တၢ်မၤကမၣ် ပတီၢ် ၂</p> <ul style="list-style-type: none"> • တၢ်ကတီၢ်လၢအတကြၢးတဘၣ် • တၢ်နဲၣ်စုနဲၣ်ခိၣ်လၢအတကဆှံ • တၢ်တယုးယိၣ်ပးကဲပှၤနီၤသိလ့ၣ်ဖိဒီးပှၤဂုၢ် ပှၤဂၤ • ကိးမံၤပီၤသ့ၣ်ပှၤဂၤ • မၤအုန့ပှၤဂၤ • တၢ်တီၢ်လီၢ်ကွဲးလိၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤ • ကွဲးဘၣ်အၢလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤမ့တမ့ၢ် သိလ့ၣ်ဘး • ထူပျဲၣ်တၢ် • လိတၢ်,လိအိၣ်ပှၤဂၤ 	<p>တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်-ဘးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ</p> <p>တၢ်တဟ့ၣ်ဒီးလၢအီၤသိလ့ၣ်ဘး တနံၤ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၢပှၤနဲၣ်တၢ်ဒီး ကွဲၣ်ခိၣ်ကကိးဆဲးကျိး မိၢ်ပၤ</p>	<p>ဘးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၢအပှၤနဲၣ်တၢ်ဒီး ကွဲၣ်ခိၣ် ကကိးဆဲးကျိးမိၢ်ပၤ</p> <p>ပှၤကွဲၣ်ဖိ ကဘၣ်ထံၣ်လိၣ်အသးဒီးကွဲၣ်ခိၣ်</p> <p>တၢ်တဒုးဒီးလၢအီၤသိဘ့ၣ်ဘး ၂နံၤ</p>	<p>ဘးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၢအပှၤနဲၣ်တၢ်ဒီး ကွဲၣ်ခိၣ် ကကိးဆဲးကျိး မိၢ်ပၤ</p> <p>ပှၤကွဲၣ်ဖိ ကဘၣ်ထံၣ်လိၣ်အသးဒီး ကွဲၣ်ခိၣ်</p> <p>တၢ်တဒုးဒီးလၢအီၤသိလ့ၣ်ဘး ၃နံၤ</p>	<p>ကဲထီၣ်တၢ်မၤကမၣ်တၢ် ပတီၢ် ၃</p>	

<p>တၢ်မၤကမၤပတီၢ် ၃</p> <ul style="list-style-type: none"> • အုၣ်လိာ်သး, မၤဒၢၣ်လိာ်သး • မၤဟးဂီၤတၢ် • ကဲထီၣ်တၢ်ပျံၤတၢ်ဖးလၢ တၢ်ပူၤတၢ်ဖျးအဂီၢ်... တၢ်ကတီၤ,တၢ်ကွဲး, မ့တ မ့ၢ် နီၣ်ခိၣ်နီၣ်ခိ • ဟ့ၣ်တၢ် • ကတီၤဆါသ့ၣ်ဆါသးတၢ် • ဂၢၢ်ဂၢၢ်စၢၢ်စၢၢ် ဆူ ပုၤခဲခိၣ် ကဲန့ၢ် 	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၤပုၤန့ၣ် တၢ် ဒီး ကွီၣ်ခိၣ် က ကိးဆဲးကျိး မိာ်ပာ်</p> <p>ပုၤကွီၣ်ခိၣ် ကဘၣ်ထံၣ် လိာ်အသးဒီး ကွီၣ်ခိၣ်</p> <p>*ပုၤကွီၣ်ခိၣ် ကဘၣ်အိၣ် ယံာ်ထီၣ်လၢကွီၣ် ဝနံၤ ကွီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဆါတဲာ်ဝဲ</p> <p>တၢ်တဖးဒီးလၢအီၤ ကွီၣ်ခိၣ်အသိလုၣ်ဘၢ ၅သိ</p>	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၤအပုၤ န့ၣ်တၢ် ဒီး ကွီၣ်ခိၣ် ကကိးဆဲးကျိးမိာ်ပာ်</p> <p>ပုၤကွီၣ်ခိၣ် ကဘၣ်ထံၣ် လိာ်အသးဒီး ကွီၣ်ခိၣ်</p> <p>*တၢ်တြီယၢ်လၢကွီၣ် အချၢ,တၢ်တြီယၢ် လၢကွီၣ်ပူၤ လၢ ၂-၄ သီအတီၢ်ပူၤ တၢ်တြီယၢ်လၢကွီၣ် ပူၤကဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ကွီၣ်ခိၣ် မ့ၢ်မၤတၢ်ဆါ တဲာ်</p> <p>တၢ်တဖးဒီးအီၤ သိ လုၣ်ဘၢ: လၢ ၇-၁၀ သီအတီၢ်ပူၤ-ဝံစိာ်တီၢ် ဆုၤပုၤန့ၣ်တၢ် မ့ၢ်ဆါ တဲာ်ဝဲ</p> <p>မ့ၢ်မၤဟးဂီၤသိလုၣ် ဘၢ: ကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤ တၢ်ဟးဂုာ်ဟးဂီၤအ ပူၤ</p>	<p>ကဲထီၣ် တၢ်မၤကမၤ ပတီၢ် ၄</p>		
<p>တၢ်မၤကမၤ ပတီၢ် ၄</p> <ul style="list-style-type: none"> • သံး,ညါသူးမိာ်,အဂၤ • တၢ်စုကဝဲၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ် ဟ်လိာ်သး 	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၤမူဒါခိၣ်ဒီး ကွီၣ်ခိၣ်ကကိးဆဲးကျိး မိာ်ပာ်</p> <p>ကွီၣ်ခိၣ်ကထံၣ်လိာ်သး ဒီးကွီၣ်ခိၣ်</p> <p>*တၢ်တြီယၢ်လၢကွီၣ် အချၢ,တၢ်တြီယၢ် လၢကွီၣ်ပူၤ လၢ ၃+သီ အတီၢ်ပူၤ-ကဘၣ်တၢ် မၤအီၤကွီၣ်ခိၣ် မ့ၢ်မၤတၢ် ဆါတဲာ်ဝဲ</p> <p>တၢ်တဖးဒီးလၢအီၤ သိလုၣ်ဘၢ: ၅-၁၅သိ ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၤမူဒါခိၣ်မ့ၢ် ဆါတဲာ်ဝဲ</p> <p>ကွီၣ်ခိၣ်အပၤကီၢ် ကဘၣ် တၢ်တဖးသ့ၣ်ညါအီၤ</p>	<p>ကဲထီၣ် တၢ်မၤကမၤ ပတီၢ် ၅</p>			

<p>တၢ်မၤကမၤပတီၢ် ၅</p> <ul style="list-style-type: none"> • စုကဝဲၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်လီၤသး • သူလၢၢ်မ့ၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၣ်နွံး လၢသိလ့ၣ်ဘၢး အပူၤ 	<p>ကိုအပၤၤကီၢ်ကဘၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤ</p> <p>တၢ်တမၤအဒိးသိလ့ၣ်ဘၢး လၢဒိတနံၣ်ညါ အတီၢ်ပူၤ...လီၢ်ခံတနံၣ်ကဒိးသိလ့ၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတၢ်အီၤလၢ ပှၤပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်</p> <p>*တၢ်တြီယၣ်တၢ်လၢကို ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတၢ်အီၤလၢ ပှၤပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်</p>				
--	--	--	--	--	--

*တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ်တြီယၣ်လၢကိုချၢ(OSS), တၢ်တြီယၣ်လၢကိုပူၤ(ISS)ခဲလၢၢ် ကအိၣ်လၢ ကိုခိၣ် အတၢ်ဆၢတၢ်အဖီ ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.